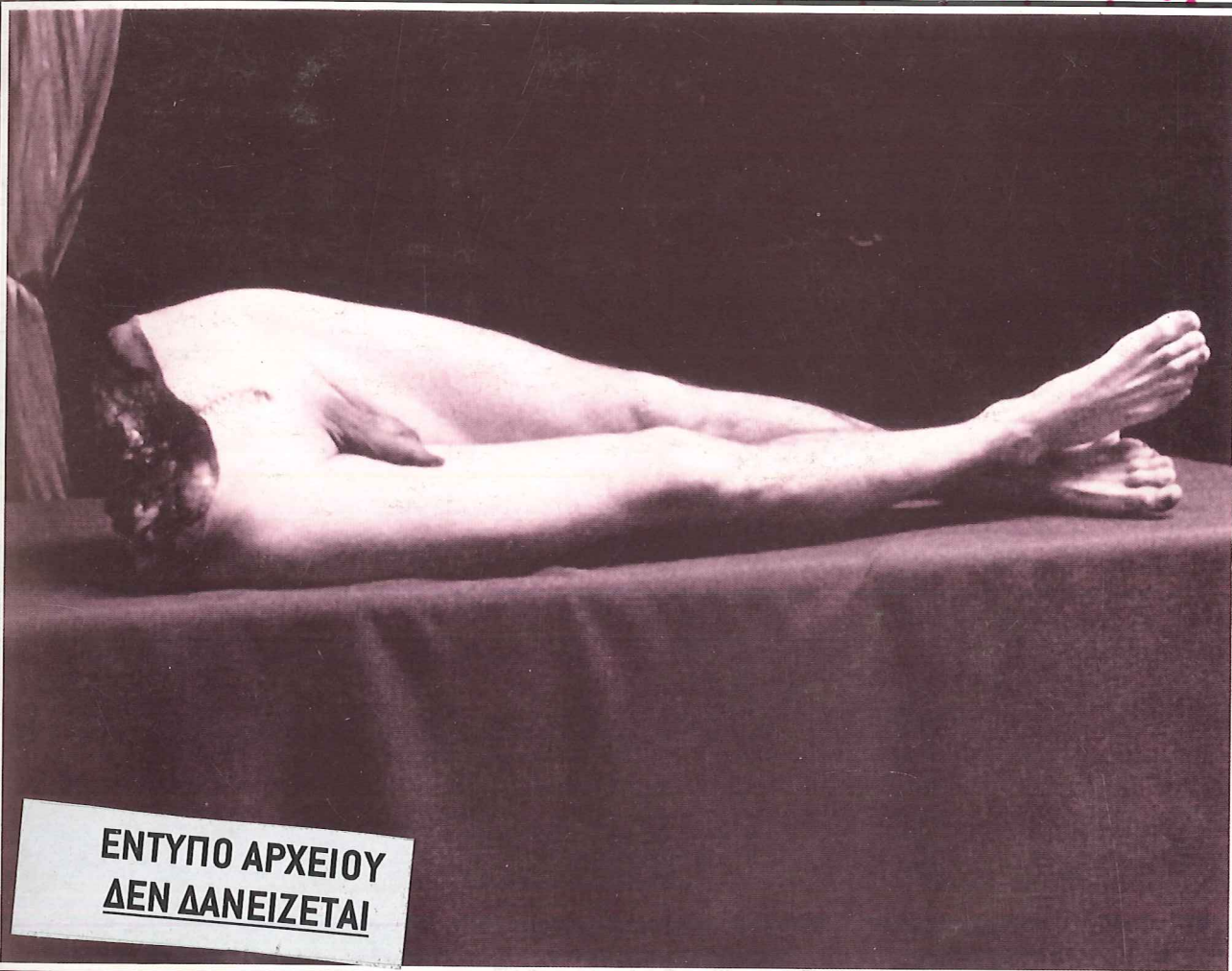

Flesh Machine

για το σώμα και τις επιθυμητικές μηχανές

▼ τέταρτο τεύχος ▼ άνοιξη 2008 ▼ όχι πάνω από τρία ευρώ ▼

ΕΝΤΥΠΟ ΑΡΧΕΙΟΥ
ΔΕΝ ΔΑΝΕΙΖΕΤΑΙ

Να κάνεις έρωτα δεν σημαίνει καθόλου να γίνεσαι ένα με τον άλλο, ούτε καν δύο, αλλά εκατό χιλιάδες. Αυτό ακριβώς είναι οι επιθυμητικές μηχανές ή το μη ανθρώπινο φύλο: όχι ένα, ούτε καν δύο, αλλά ν φύλα. Η σχιζοανάλυση είναι η μεταβλητή ανάλυση των ν φύλων σ' ένα υποκείμενο, πέρα από την ανθρωπόμορφη παράσταση της ίδιας του της σεξουαλικότητας, που του επιβάλλει η κοινωνία, και που αποκτά το ίδιο το υποκείμενο. Η σχιζοαναλυτική φόρμουλα της επιθυμητικής επανάστασης είναι πρώτα-πρώτα: στον καθένα τα φύλα του.

(Ζ. Ντελέζ & Φ. Γκουατταρί, Καπιταλισμός και Σχιζοφρένεια Ι: Αντι-Οιδίπους)

B

γράμμα από

Soledad brother

τη φυλακή

George Jackson

*Flesh, 1
Machine*

Tο γράμμα αυτό γράφτηκε τον Απρίλιο του 1970 μέσα από τις φυλακές Σολεδάδ της Καλιφόρνια από τον Μαύρο Πάνθηρα Τζωρτζ Τζάκσον. Ο Τζάκσον μεγάλωσε στο μαύρο γκέτο του Λος Άντζελες και σε ηλικία 18 ετών (1960) καταδικάστηκε για την κλοπή 70 δολαρίων από ένα βενζινάδικο σε κάδειρξη ακαθόριστου χρόνου: "ενός έτους-ισόβια", χρονικό διάστημα που καθορίζεται από επιτροπή ανθρωποφυλάκων και δικαστών (parole board) που κρίνουν την συμπεριφορά του μέσα στη φυλακή. Δέκα χρόνια μετά, ο Τζωρτζ βρισκόταν ακόμα στη φυλακή έχοντας περάσει 7½ από αυτά στην απομόνωση. Κατά την διάρκεια αυτή ο Τζωρτζ ασχολήθηκε με την μελέτη επαναστατικών κειμένων, και το 1966 ίδρυσε την Μαύρη Οικογένεια Ανταρτών, μια οργάνωση ενάντια στην λευκή βία και τον ρατσισμό μέσα στις φυλακές άμεσα συνδεδεμένη με τους Μαύρους Πάνθηρες της Καλιφόρνιας.

Στις 13 του Γενάρη του 1970, ένα νέο προαύλιο άσκησης θα ανοίξει στην Πτέρυγα Ο της φυλακής Σολεδάδ. Η διοίκηση αποφασίζει να εφαρμόσει μικτό προαυλισμό και επιλέγει 10 λευκούς

και 7 μαύρους για την πρώτη ομάδα. Ξεσπάει καυγάς μεταξύ των πολιτικά ενεργών αδερφών και των ρατσιστών λευκών, κι ο φρουρός ανοίγει πυρ σκοτώνοντας 3 μαύρους κρατούμενους. Ένας από αυτούς θα πεθάνει από αιμορραγία παρόλο που το νοσοκομείο της φυλακής βρισκόταν λίγα μέτρα μακρύτερα. Η σφαγή οδήγησε την φυλακή σε εξέγερση, και η πλειονότητα των μαύρων κρατούμενων υποστηριζόμενοι από πολλούς μεξικανούς μα και λευκούς συγκρατούμενους τους κήρυξαν απεργία πείνας. Το δικαστήριο έκρινε ωστόσο την ανθρωποκτονία ως νόμιμη - κανένας μαύρος δεν έγινε δεκτός ως μάρτυρας στην Ε.Δ.Ε. Μισή ώρα μετά την ανακοίνωση της απόφασης από το ραδιόφωνο της φυλακής, ένας λευκός φρουρός βρέθηκε νεκρός στην πτέρυγα του Τζωρτζ Τζάκσον. Όλοι οι κρατούμενοι της Πτέρυγας Υ κλειδωθήκαν στα κελιά τους κι ανακρίθηκαν, ενώ οι πέντε πολιτικά ενεργότεροι κρατούμενοι μεταφέρθηκαν στην απομόνωση. Λίγες ημέρες αργότερα, ο Τζωρτζ Τζάκσον κι άλλοι 3 θα κατηγορηθούν για ανθρωποκτονία. Τα γεγονότα στην Σολεδάδ έριξαν λάδι στην φωτιά του ξεσηκωμού των μαύρων στα γκέτο της Καλιφόρνια και συσπειρώσαν στο πλευρό τους πληθώρα λευ-

κών επαναστατών και ριζοσπαστών γύρω από τον αγώνα αλληλεγγύης προς τους Αδερφούς της Σολεδάδ, τους "Soledad Brothers". Στις 7 Αυγούστου του 1970 λίγες ημέρες αφού ο Τζωρτζ μεταφέρθηκε στις φυλακές του Σαν Κουεντίν, ο αδερφός του, Τζόναθαν, 17 ετών εισέβαλε στο δικαστήριο του Σαν Ραφαέλ όπου δικαζόταν ένας συγκρατούμενος του Τζωρτζ. Αφού έκατσε λίγα λεπτά παρακολουθώντας την ακροαματική διαδικασία, ο Τζόναθαν έβγαλε από την τσάντα του 3 καλά κρυμμένα περίστροφα και τα πέταξε στον κατηγορούμενο και άλλους 2 μάρτυρες συγκρατούμενους του. Παίρνοντας ομήρους την έδρα του δικαστηρίου, ο Τζάκσον και οι 3 μαύροι σύντροφοι προσπάθησαν να διαφύγουν φωνάζοντας: "Είμαστε Επαναστάτες. Λευτεριά στους Αδερφούς της Σολεδάδ έως της 12.30 το μεσημέρι!". Οι μπάτσοι άνοιξαν πυρ σκοτώνοντας τον Τζόναθαν, 2 συντρόφους και τον προεδρεύοντα δικαστή. Θα ακολουθήσει ανελέητο κυνηγητό ενάντια στους συνεργούς τους, και ιδιαίτερα την Άντζελα Ντίεβις στις οποίες το όνομα ήταν καταχωρημένα τα όπλα.

Ένα χρόνο αργότερα, την 21η Αυγούστου του 1971 και 3 μέρες πριν την έναρξη της δίκης του, Ο Τζωρτζ Τζάκ-

σον και 12 συγκρατούμενοί του πυροδότησαν γενικευμένη εξέγερση στην φυλακή του Σαν Κουεντίν κατά την οποία έχασαν τη ζωή τους 3 ανθρωποφύλακες και 2 κρατούμενοι. Ο Τζωρτζ δολοφονήθηκε από φρουρούς της φυλακής υπό ανεξχνιάστες ακόμα συνθήκες, πιθανόν ενώ προσπαδούσε να αποδράσει. Λίγους μήνες νωρίτερα τα γράμματά του προς την οικογένειά του, την συνήγορό του Φαίν, και προς τους συντρόφους και τις συντρόφισσές του εκδόθηκαν με τον τίτλο "Soledad Brother" και θα έκαναν τον γύρο του εξεγερμένου κόσμου. Σήμερα παραμένουν από τα σημαντικότερα κείμενα που έχουν γραφτεί ποτέ μέσα στη φυλακή. Στην εισαγωγή του στην έκδοση των γραμμάτων του Τζωρτζ Τζάκσον, ο Ζαν Ζενέ, με πολλή χρόνια φυλακής ο ίδιος στις πλάτες του, γράφει:

Ένα βιβλίο που γράφεται στην φυλακή - σε κάθε τόπο εγκλεισμού - απευθύνεται κυρίως σε αναγνώστες που δεν είναι παράνομοι, που δεν μπήκαν ποτέ τους φυλακή, και που δεν θα φυλακιστούν ποτέ. Γι' αυτό, με μια έννοια ένα τέτοιο βιβλίο προχωράει με δόλιο, πλάγιο τρόπο. Με άλλα λόγια, ο άνθρωπος που το γράφει δεν χρειάζεται παρά να ρίξει στο χαρτί τις απαγορευμένες λέξεις, τις καταραμένες λέξεις, τις καλυμμένες με αίμα, τις άγραφτες λέξεις της ροχάλας και του σπέρματος, τις επικίνδυνες λέξεις, τις κλειδαμπαρωμένες λέξεις, εκείνες τις λέξεις που δεν ανήκουν σε κανένα λεξικό, γιατί αν ήταν γραμμένες εκεί, ολόκληρες κι όχι ακρωτηριασμένες από ελλείψεις, θα κραύγάζαν τόσο γρήγορα την αποπνικτική μизέρια μιας απομόνωσης που δεν γίνεται αποδεκτή, που μαστιγώνεται από αυτό το οποίο στερείται: τον έρωτα και την ελευθερία.

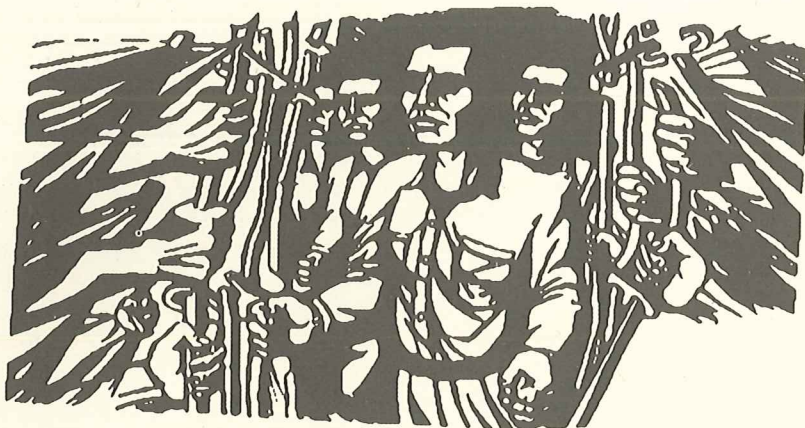
Είναι λοιπόν σοφό που κάθε κείμενο το οποίο φτάνει σε εμάς από αυτό το κολασμένο μέρος, μας φτάνει σαν λαβωμένο και κενό από κάθε περιτύλιγμα και φτιασίδι. Είναι πίσω από τα κάγκελα που οι αναγνώστες θα ανακαλύψουν, αν το τολμήσουν, τον ζόφο μιας κατάστασης που το καθώς-πρέπει λεξιλόγιο δεν μπορεί να αποκαταστήσει - μα ανά-

μεσα στις επιτρεπόμενες λέξεις, αφουγκραστείτε τις σιωπές!

Αν ο κρατούμενος είναι μαύρος, αιχμάλωτος λευκών, μια τρίτη κλωστή διαπερνά αυτό το δίχτυ: το μίσος. Όχι εκείνο το κάπως αφηρημένο μίσος απέναντι στο κοινωνικό σύστημα, μα το πολύ συγκεκριμένο μίσος ενάντια στον λευκό. Κι εδώ ξανά, ο φυλακισμένος πρέπει να χρησιμοποιήσει την ίδια γλώσσα, τις λέξεις, το συντακτικό του εχθρού του, ενώ ποθεί μια ξέχωρη γλώσσα που θα ανήκει μονάχα στους ομοίους του. Και πάλι, η κατάστασή του είναι και υποκριτική και κολασμένη ταυτόχρονα: μπορεί να εκφράσει τις σεξουαλικές του εμμονές μονάχα σε μια ευγενική διάλεκτο, βάσει του συντακτικού που επιτρέπει σε τρίτους να τον διαβάσουν, και το μίσος του απέναντι στον λευκό μπορεί να το ξεστομίσει μονάχα σε μια γλώσσα κοινώς αποδεκτή από μαύρους και λευκούς, μα πάνω στην οποία ο λευκός ασκεί μια γραμματική εξουσία. Είναι ίσως μια πηγή νέας οργής για τον μαύρο να συνειδητοποιεί πως γράφει ένα αριστούργημα στη γλώσσα του εχθρού του, εμπλουτίζοντας το θησαυροφυλάκιο του εχθρού του με ένα επιπλέον κομμάτι το οποίο με τόση οργή και τέτοιο πόθο έχει σμιλέψει. Τότε δεν του μένει παρά ένας δρόμος: να αποδεχτεί αυτή τη γλώσσα, μα να την διαφθείρει τόσο έντεχνα που ο λευκός να πέσει στην παγίδα της.

Να αποδεχτεί όλο της τον πλούτο, να αυξάνει τον πλούτο αυτό ακόμα παραπάνω, να τον διαπεράσει με όλες του τις εμμονές κι όλο του το μίσος για τον λευκό. Αυτός είναι ο στόχος.

Κι είναι ένας στόχος που φαντάζει αντιφατικός με τον στόχο ενός επαναστάτη. Η επαναστατική πράξη, μοιάζει να μπορεί να προκύψει μονάχα μέσω της οργής και του μίσους, μέσω της απδιασμένης, οργισμένης μα ριζοσπαστικής απόρριψης των αξιών που λατρεύουν οι λευκοί - μα πρέπει παράλληλα να έχει ως βάση της μια κοινή γλώσσα, την οποία αρχικά απορρίπτει και τελικά αποδέχεται, στην οποία οι λέξεις δεν θα εξυπηρετούν πλέον τις καθεκτιστές έννοιες των λευκών, μα νέες έννοιες. Στο επαναστατικό έργο το οποίο γράφει ένας μαύρος στην φυλακή, πρέπει να παραμείνουν κάποια ίχνη της οργιστικής και γεμάτης μίσος πορείας μιας εξαγναστικής απομόνωσης. Έχοντας αναδυθεί από το ντελίριό του, έχοντας επιτύχει μια ψυχρή επαναστατική συνειδητοποίηση, ο Ντε Σανι παρολ' αυτά διατήρησε κάτι από το ερμηνευτικό εκείνο ντελίριο το οποίο τον είχε οδηγήσει στην επαναστατική διαύγεια. Αυτό είναι πρόδηλο και εδώ, στα γράμματα τα οποία ακολουθούν.

γαπητή Φαίη,
Με την ευκαιρία του τουρ και της έρευνας που διεξήγαγες με τον Γερουσιαστή Dymally σχετικά με την Σολεδάδ, διέκρινα στα ερωτήματα που τέθηκαν από την ομάδα σας την επιθυμία να απομονώσετε κάποια λογική που θα εξηγούσε την "ιδιαίτερα έντονη" παρουσία ρατσισμού στη φυλακή. Βέβαια, το όλο θέμα ήταν υπερβολικά μεγάλο για να μπορέσετε να το αντιμετωπίσετε με ένα μονάχα τουρ και μέσα στον ελάχιστο χρόνο που σας διαθέσανε, ήταν ωστόσο μια γενναία προσπάθεια, το μικρό μα ισχυρό μου φερέφωνο, καθώς και ο γερουσιαστής του μαύρου κατεστημένου κι η ομάδα του, να εισβάλλουν στην Πτέρυγα Υψίστης Ασφαλείας, στο χειρότερο από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης της. Νομίζω πως είσαι η πρώτη γυναίκα στην οποία επιτράπηκε να εξετάσει αυτές τις εγκαταστάσεις. Ευχαριστώ για όλα. Παρόλαυτα, το ζήτημα παραήταν μεγάλο. Είναι αλληλένδετο με το ερώτημα γιατί όλες αυτές οι Καλιφορνέζικες φυλακές διαφέρουν γενικά σε χαρακτήρα και ύφος. Είναι αλληλένδετο με το ευρύτερο ερώτημα γιατί εμφανίζεται με τόση σφοδρότητα ο ρατσισμός σε αυτή την κοινωνία, και με τις ιστορικές του ρίζες. Από όλα αυτά προκύπτει ένα άλλο ερώτημα. Γιατί οι "στενές" της Καλιφόρνια παράγουν περισσότερους Bunchy Carter και Eldridge Cleaver από τις "στενές" της υπόλοιπης χώρας; Κατανοώ πως η προσπάθειά σας να απομονώσετε ένα σύνολο τοπικών συνθηκών οι οποίες συμβάλουν στο ζήτημα της ράτσας σε αυτή την συγκεκριμένη φυλακή βασίζεται στην επιθυμία να μας βοηθήσετε τώρα, μέσα στην παρούσα κρίση. Υπάρχουν ορισμένες αλλαγές που θα μπορούσαν να γίνουν αμέσως τώρα για να ελαφρύνουν κάποιες από τις πιέσεις μέσα σε αυτή,

καθώς και σε άλλες φυλακές. Μα για να φτάσουμε στις αιτίες, το γνωρίζεις, θα αναγκαστούμε να έρθουμε αντιμέτωποι με ζητήματα που κατοικούν στο ίδιο το κέντρο της αμερικανικής πολιτικής και οικονομικής ζωής, στην καρδιά της αμερικανικής ιστορικής εμπειρίας. Αυτή η φυλακή δεν εμφανίστηκε εδώ κατά τύχη. Αυτοί που ζούνε μέσα της και που τρέφονται από την ύπαρξή της αποτελούν ιστορικά προϊόντα. Η μεγάλη πλειοψηφία των γουρουνιών της Σολεδάδ είναι μετανάστες από τον νότο που δεν θέλουν να δουλέψουν στα χωράφια και τις φάρμες της περιοχής, που δεν μπορούν να πουλήσουν αμάξια ή ασφάλειες, και που δεν μπορούσαν να ανεχθούν την πειθαρχία του στρατού. Και φυσικά, οι φυλακές έλκουν τους σαδιστές. Αφότου αποδεχτεί κανείς πως ο ρατσισμός είναι άρρητα συνυφασμένος με την παρούσα φύση της αμερικανικής κοινωνικοπολιτικής και οικονομικής ζωής γενικότερα (ο ορισμός του φασισμού είναι ο εξής: ένα αστυνομικό κράτος όπου η πολιτική ηγεσία εξαρτάται και προστατεύει τα συμφέροντα της ανώτερης τάξης - το οποίο χαρακτηρίζεται από милитарισμό, ρατσισμό, και ιμπεριαλισμό), και αποδεχτεί ακόμα πως οι εγκληματίες και το έγκλημα προκύπτουν από υλικά, οικονομικά, κοινωνικοπολιτικά αίτια, τότε μπορούμε να κάψουμε όλες τις εγκληματολογικές και ποινολογικές βιβλιοθήκες και να στρέψουμε την προσοχή μας κάπου όπου θα ωφεληθεί.

Η λογική αφετηρία κάθε έρευνας σχετικά με τα προβλήματα των φυλακών της Καλιφόρνιας είναι ο "τα γουρούνια είναι όμορφα" κυβερνήτης μας Ρέιγκαν, ο ριζοσπάστης ρεφορμιστής που μετατράπηκε σε αντιδραστικό. Για μια πραγματική κατανόηση της αποτυχίας των σωφρονιστικών πολιτικών, είναι ανώφελο να συνεχίσουμε να μελετάμε τον εγκλη-

ματία. Όλοι αυτοί που μπορούν να είναι ειλικρινείς, γνωρίσουν πως το αληθινό θύμα, αυτός ο φτωχός αμόρφωτος αποδιοργανωμένος άνθρωπος που βρίσκεται καταδικασμένος ως εγκληματίας, δεν είναι παρά το τελικό αποτέλεσμα μιας μακράς αλυσίδας διαφθοράς και κακής διαχείρισης η οποία ξεκινάει από ανθρώπους σαν τον Ρέιγκαν και τους πολιτικούς του ακολούθους στο Σακραμέντο. Αφού μελετήσει κανείς τον χαρακτήρα του Ρέιγκαν, το επόμενο λογικό βήμα της έρευνας θα ήταν να ψάξει μέσα στη ναυαρχίδα του κράτους - το διευθυντήριο του Υπουργείου Σωφρονισμού.

Κάθε άλλη ερευνητική μέθοδος θα έμοιαζε με κάποιον που περπατάει προς τα πίσω. Χωρίς να μπορεί να βλέπει που πηγαίνει. Πρέπει να ξεκινήσεις με τους διευθυντές, τους βοηθούς διευθυντών, τα σωφρονιστικά συμβούλια ενηλίκων, τα περιπλανώμενα συμβούλια, τους επιτηρητές, τους επιστάτες, τους λοχαγούς και τους δεσμοφύλακες. Πρέπει να εξετάσεις αυτούς τους ανθρώπους από τον διευθυντή μέχρι και τον δεσμοφύλακα, προτού μπορέσεις να εξετάσεις λογικά το αποτέλεσμά τους. Πρόσθεσε σε αυτά τσιμέντο και ατσάλι, αγκυλωτά συρματοπλέγματα, αυτόματα όπλα, πιστόλια, γκλομπ, τα δακρυγόνα που σκότωσαν τον Αδερφό Billingslea στο Σαν Κουεντίν τον Φλεβάρη του 1970 ενώ βρισκόταν κλειδωμένος στο κελί του, και τους στημένους καυγάδες του Φόλσομ, του Σαν Κουεντίν και της Σολεδάδ.

Προκειμένου να καθορίσουμε πώς συμπεριφέρονται οι άνθρωποι όταν βρεθούν στη φυλακή, είναι απαραίτητο να γνωρίσουμε την φυλακή. Οι άνθρωποι κακοποιούνται από το περιβάλλον τους, κι όχι το αντίθετο.

Σου έδωσα ένα καλό παράδειγμα έπ' αυτού όταν σε είδα τελευταία φορά. Εκεί που κρατούμαι τώρα, δεν μας επιτρέπουν ποτέ να

βγαίνουμε από το κελί μας χωρίς να δένουν τα χέρια μας με χειροπέδες και χωρίς να δένουν τις χειροπέδες στην μέση μας. Αυτού προηγείται πάντα εξαιρετικά επιμελής γυμνή σωματική έρευνα. Δύναμη δώδεκα ή παραπάνω γουρουνιών μπορεί να εισβάλει στην πτέρυγα ανά πάσα στιγμή και να ψάξει και να καταστρέψει προσωπικά αντικείμενα. Η συμπεριφορά των υπαλλήλων προς τους κατάδικους είναι τόσο αμυντική όσο και επιθετική. Μέχρις ότου ο κατάδικος συναινέσει πλήρως, τα πράγματα συνεχίζουν να έχουν έτσι. Με το να συναινέσει εννοώ να γονατίσει μπροστά στα πόδια τους. Μόνο τότε αλλάζει η συμπεριφορά τους προς μια πατερναλιστική αποδοχή. Οι περισσότεροι κατάδικοι δεν γουστάρουν τέτοιου είδους σχέση (αν και κάποιοι την λατρεύουν) με μια ομάδα ατόμων εμφανώς κατώτερων από την υπόλοιπη κοινωνία σε ότι αφορά την παιδεία, την κουλτούρα και την ευαισθησία. Τα κελιά μας είναι τόσο απομακρυσμένα από την τραπεζαρία, που το φαί είναι πάντα κρύο πριν καν φτάσουμε σε αυτό. Ορισμένες ημέρες υπάρχει μόνο ένα γεύμα που μπορεί κανείς να ονομάσει μαγειρεμένο. Ποτέ δεν παίρνουμε τίποτα παραπάνω από κρύα σάντουιτς για μεσημεριανό. Το μενού δεν έχει καμιά ποικιλία. Τα ίδια πράγματα βδομάδες επί βδομάδων. Βρισκόμαστε αποκλεισμένοι στα κελιά μας για 23 1/2 ώρες την ημέρα. Ο αποκάλυπτος ρατσισμός μένει ατιμώρητος. Όχι μόνο τα γουρούνια δεν προσπαθούν να εμποδίσουν τις ρατσιστικές επιθέσεις, αλλά και τις ενθαρρύνουν ενεργά. Πλακώνονται επάνω ενώ γράφω. Είναι 11.30 π.μ. στις 11 του Ιούνη. Κανένας μαύρος δεν πρέπει να είναι με μη-μαύρους επάνω, μα - λάθη συμβαίνουν - ένας ή δυο μαύροι καταλήγουν εκεί με 9 ή 10 άσπρους κατάδικους οι οποίοι είναι εξαγριωμένοι από τις

βιοτικές συνθήκες ή οι οποίοι συννεργάζονται ανοιχτά με τα γουρούνια. Όλο το ταβάνι τρέμει. Στη μάχη σώμα με σώμα πάντοτε νικάμε εμείς, χάνουμε μόνο μερικές φορές άμα τα γουρούνια τους δώσουνε μαχαίρια ή ηλεκτρικά όπλα. Το μεσημεριανό θα καθυστερήσει σήμερα, τα δακρυγόνα, ή ό,τι είναι αυτό το πράγμα, κατεβαίνει προς τα κάτω και τρυπάει τη μύτη και τα μάτια μου. Κάποιος έχει χτυπήσει άσχημα. Ακούω το κρεατο-φορείο του ιατρείου να μεταφέρεται επάνω. Μάλλον τα γουρούνια τους δώσανε όπλα. Μα πρέπει να είμαι δίκαιος. Μερικές φορές θα την στήσουνε σε κάποιο μεξικανό ή άσπρο κατάδικο. Κάποιον που δεν έχει υπάρξει επαρκώς ρατσιστής. Αφού οι αδερφοί (εξαγριωμένοι από προηγούμενες επιθέσεις) σαπίσουν αυτόν τον άσπρο κατάδικο, του όποιου οι αξιωματικοί την έχουνε στημένη, θα γίνει κι αυτός σαν όλους τους άλλους.

Έλεγα πως ο ρατσισμός αποτελεί παραδοσιακό κομμάτι των χαρακτήρων της μεγάλης πλειοψηφίας αυτών που ζούνε σε αυτή την περιοχή και αναζητούν εργασία από αυτό το κατάστημα. Οι μόνες αναστολές στο πόσο θα τραβήξουν αυτή τους τη συμπεριφορά προκύπτουν από το φόβο μη χάσουν τη δουλειά τους ως αποτέλεσμα εξωτερικών πιέσεων για περιορισμό της βίας. Πάρε ένα άτομο που έχει ζήσει για αρκετό καιρό μέσα στον γενικό πληθυσμό των φυλακισμένων. Φαντάσου τον ως τον μέσο κατάδικο με την μέση νοοτροπία δωδεκάχρονου, την εθνική νόρμα. Θέλει να βγει έξω, θέλει μια γυναίκα και μια μπύρα. Ας πούμε πως αυτός ο μέσος κατάδικος είναι λευκός και τον έχουν μόλις πιάσει να προσπαθεί να αποδράσει. Τον βάζουν στο Υψίστης Ασφαλείας. Αυτό είναι ό,τι χειρότερο μπορεί ποτέ να του συμβεί. Στις γενικές πτέρυγες δεν υπάρχουν αλυσίδες και χειροπέδες.

Τηλεοράσεις, ραδιόφωνα, πικάπ, κανονικά ρούχα, κλειδιά για τον προσωπικό σου κελί κατά την διάρκεια της ημέρας, βοηθάνε να κρατήσεις το μυαλό σου μακριά από τα πραγματικά σου προβλήματα. Υπάρχει ακόμα και το προαύλιο με διάφορες μπάλες και εξαρτήματα. Υπάρχει και γυμναστήριο. Υπάρχουν ταινίες και μια καλά προμηθευμένη βιβλιοθήκη με ελαφρά αναγνώσματα. Και φυσικά υπάρχει η δουλειά, οπού για 2 ή 3 σεντς οι κατάδικοι εδώ στην Σολεδάδ φτιάχνουν προϊόντα από χαρτί, έπιπλα και ρούχα. Σε ορισμένους αρέσει αυτή η δουλειά αφού παρέχει κάποια χρήματα για μικροπράγματα, και τους βοηθάει να περάσουν την ημέρα τους - χωρίς να σκέφτονται τα πραγματικά τους προβλήματα. Πάρε έναν αθώο κατάδικο μέσα από αυτό τον γενικό πληθυσμό (τον οποίο κάποιο γουρούνο "νόμισε" πως είδε να προσπαθεί να παραβιάσει μια κλειδαριά). Φέρ' τον σε οποιαδήποτε τμήμα της Πτέρυγας Ο (το χειρότερο μέρος του σωφρονιστικού καταστήματος του οποίου μέρος αποτελεί και το Υψίστης Ασφαλείας). Θα του φορέσουν χειροπέδες, θα τον αλυσοδέσουν, και θα δεχτεί πιέσεις από την αστυνομία η οποία πιστεύει πως κάθε κατάδικος πρέπει να γίνει χαφίης. Θα τον πιάσουν οι λευκοί κατάδικοι να ασπαστεί την ρατσιστική πολιτική (είναι όλοι τους γνωστοί ως "Βοηθοί του Χίτλερ"). Αν έχει προδιάθεση να βοηθήσει τους μαύρους, θα τον απωθήσουν - οι ίδιοι οι μαύροι. Τρεις βδομάδες αρκούν. Οι πιο δυνατοί δεν κρατάνε πάνω από δύο. Έχει υπάρξει ένας μονάχα λευκός που πέρασε από την Πτέρυγα Ο χωρίς να χάσει την ισορροπία του, χωρίς να επιτρέψει στον εαυτό του να υποκύψει στην τρέλλα του αισχρού, αποκάλυπτου ρατσισμού. Καταστρέφει τις λογικές διαδικασίες του νου, οι σκέψεις των ανθρώπων αποδιοργανώνονται

εντελώς. Ο θόρυβος, η τρέλλα ρέει από κάθε λαιμό, άγριοι ήχοι από τα κάγκελα, μεταλλικοί ήχοι από τους τοίχους, οι ατσάλινοι δίσκοι, τα σιδερένια κρεβάτια καρφωμένα στον τοίχο, οι κούφιοι ήχοι από τον μαντεμένιο νεροχύτη και τον καμπινέ.

Οι μυρωδιές, τα ανθρώπινα σκατά που μας πετάνε, τα άπλυτα σώματα, το σάπιο φαί. Όταν ένας λευκός κατάδικος βγει από δω μέσα είναι κατεστραμμένος σαν άνθρωπος. Κανένας μαύρος δεν φεύγει από το Υψίστης Ασφαλείας περπατώντας. Είτε βγαίνει με το κρεατο-φορείο, είτε φεύγει έρποντας και γλείφοντας τα πόδια των γουρουνιών.

Είναι ειρωνικό πως θεωρητικά μπορεί κανένας να μεταφερθεί υπό όρους στις εξωτερικές φυλακές κατευθειάν από την Πτέρυγα Ο, από το Υψίστης Ασφαλείας. Αυτό βέβαια δεν συμβαίνει ποτέ. Η επιτροπή απονομής περιορισμένης ελευθερίας δεν θα εξέταζε καν μια υπόθεση από το Υψίστης Ασφαλείας. Έτσι, γλύφεις τα πόδια του γουρουνιού όχι για να απελευθερωθείς, μα για το προνόμιο να ανεβαίνεις στο κέντρο αναμόρφωσης της Πτέρυγας Ο. Εκεί, αν η υπό όρους ελευθερία είναι ο σκοπός σου, το γλείψιμο πρέπει να συνεχιστεί. Σε όλα τα χρόνια που υπάρχει αυτή η φυλακή, οι άνθρωποι που πήραν υπό όρους ελευθερία από την Πτέρυγα Ο μετριούνται στα δάκτυλα του ενός χεριού. Κανένας δεν μεταφέρεται από το Υψίστης Ασφαλείας της Πτέρυγας Ο στον γενικό πληθυσμό την φυλακής. Όσο για να βγεις στον έξω κόσμο, είναι ανήκουστο. Πρέπει να πας από το Υψίστης Ασφαλείας στο κέντρο αναμόρφωσης στον επάνω όροφο. Κι από εκεί, στον γενικό πληθυσμό της φυλακής. Μόνο τότε μπορείς να φανταστείς ότι κάποια στιγμή θα βγεις στον έξω κόσμο. Μπορεί κανείς να καταλάβει την κατάθλιψη που βιώνει ο κατάδικος στο Υψίστης Ασφαλείας.

Έχει πέσει όσο πιο βαθιά γίνεται σε αυτή την κοινωνική παγίδα, και η ανακούφιση είναι τόσο απόμακρη που είναι πολύ εύκολο να χάσει κανείς τα λογικά του. Μέσα σε δυο βδομάδες, αυτός ο μέσος άνθρωπος που κατέληξε στο Υψίστης Ασφαλείας απλά και μόνο με τη υποψία πως επιχείρησε να αποδράσει έχει κοποποιηθεί σε τέτοιο βαθμό, έχει χάσει τόσο τα λογικά του, που δεν υπάρχει για αυτόν καμιά πια γιατρεία. Είναι χειρότερα κι από το Βιετνάμ.

Ζει στην κόψη του ξυραφιού. Μπορεί να εξαναγκαστεί να μονομαχήσει μέχρι θανάτου με μαχαίρια. Αν δεν μιλάει και δεν φέρεται

με περισσότερο ζήλο από όλους τους άλλους, θα του καταλογίσουν πως δεν είναι πιστός στη ράτσα του και την πολιτική της, τον φασισμό. Κάποιοι από αυτούς τους κατάδικους υποστηρίζουν ξεδιάντροπα τον ρατσισμό των γουρουνιών, και οι υπόλοιποι το κάνουν έμμεσα μέσω του δικού τους ρατσισμού. Οι πρώτοι είναι λευκοί, οι δεύτεροι μαύροι. Αλλά εδώ, όπως και στον δρόμο, ο μαύρος ρατσισμός αποτελεί εξαναγκαστική αντίδραση. Ένα μηχανισμό επιβίωσης.

Η εικόνα για τον γενικό πληθυσμό της Σολεδάδ που σου δίνω, μπορεί να κάνει τα πράγματα να μην μοιάζουν και τόσο άσχημα.

Αυτή η λανθασμένη εντύπωση θα είχε ως αποτέλεσμα την απουσία ενός ακόμα πολύ σημαντικού στοιχείου από την περιγραφή μου - την τρομοκρατία. Μια τρομαχτική, αποσβολωτική διάχυση της βίας και του εκφοβισμού έχει ως αφετηρία τα γραφεία του επιστάτη και του λοχαγού. Πώς αλλιώς θα μπορούσε μια τόσο μικρή ομάδα ένοπλων ανδρών να διατηρεί τον έλεγχο και να εξουσιάζει μια πολύ μεγαλύτερη ομάδα, παρά μέσω του φόβου;

Έχουμε ένα γυμναστήριο (προκειμένου να σκορπάμε την ενέργειά μας στη μπάλα αντί της επανάστασης). Μα άμα μπεις σε αυτό το γυμναστήριο με το τσιγάρο σου αναμμένο, θα έχεις μπλεξίματα. Ένα γουρούνι καρδοκεί να σε παγιδεύσει. Υπάρχει μια πινακίδα που γράφει, "απαγορεύεται το κάπνισμα". Εάν δεν την δεις, έμπλεξες. Αν πετάξεις κάτω το τσιγάρο για να συμμορφωθείς, έμπλεξες. Το πάτωμα θεωρείται ως ένα είδους εύφλεκτου υλικού (δεν ξέρω με ποια δικαιολογία). Δεν υπάρχουν σταχτοδοχεία. Το γουρούνι θα στην πέσει. Θα σου πει χωρίς περιστροφές να μαζέψεις το τσιγάρο από το πάτωμα με τα χέρια σου. Από εδώ και πέρα, η ένταση κλιμακώνεται. Έχεις γυμναστήριο, μα μπορείς να κάνεις μόνο ορισμένα πράγματα και σε ορισμένου χώρους. Μιας κι οι κανόνες αλλάζουν ανάλογα με τη διάθεση των γουρουνιών, είναι πιο ασφαλές να μένεις στο κελί σου. Πρέπει να δουλεύεις για ψίχουλα που κυμαίνονται από το τίποτα μέχρι τα 3 σεντς την ώρα! Μα μόλις δεχθείς την έμμισθη εργασία στον βιομηχανικό τομέα της φυλακής, δεν μπορείς να φύγεις χωρίς να σου καταλογισθεί κακή διαγωγή. Όταν χρειάζονται εργάτες, δεν τίθεται ζήτημα να δεχθείς ή όχι να δουλέψεις στον συγκεκριμένο τομέα. Είτε δέχεσαι τη δουλειά, είτε αυτόματα αρνείσαι να εργαστείς γενικότερα, αν

και έχεις ξεκαθαρίσει πως θα συνεργαζόσουν σε άλλο τομέα εργασίας. Η ίδια ατμόσφαιρα επικρατεί και στον προαυλισμό, όπου κάθε τύπου μικρο-λάθος μπορεί να έχει ως συνέπεια όχι μόνο τον καταλογισμό κακής διαγωγής και την τοποθέτησή σου στο κέντρο αναμόρφωσης, αλλά τον θάνατο. Ένας καυγάς, μια προσωρινή έλλειψη ψυχραιμίας θα επιφέρει μια βροχή από σφαίρες στον πιο σκούρο από τους δύο άνδρες που τσακώνονται.

Δεν μπορείς καν να αρχίσεις να υπολογίζεις τα δεινά που προκαλεί μία τηλεόραση την οποία πρέπει να μοιραστούν 140 άνδρες. Σκέψου! Μια τηλεόραση, 140 άνδρες. Αν υπάρχει παραπάνω από ένα κανάλι, τι θα συμβεί; Στην Σολεδάδ το δωμάτιο τηλεθέασης έχει αποτελέσει σκηνή φόνου, χάους και καταστροφής πολλών τηλεοράσεων.

Οι μαύροι πιάνουν τη μια πλευρά του δωματίου, κι οι λευκοί με τους μεξικανούς την άλλη (δεν είναι σημαντικό με κάποιο τρόπο πως ο αριθμός μας στην φυλακή είναι αρκετά μεγάλος ώστε να διεκδικούμε δικαιολογημένα το μισό των εγκαταστάσεων);

Έχουμε την πλευρά μας, έχουν την πλευρά τους. Τι φαντάζεσαι πως συμβαίνει στην υποθετική περίπτωση που τραγουδάει η Νίνα Σιμόν, μιλάει η Άντζελα Ντέιβις, και "τζαμάρει" ο Τζέιμς Μπράουν στο ένα κανάλι, ενώ ο Μερλ Χάγκαρντ φωνάζει γιολελέι και θέλει μια καλή κλωτσιά στον κώλο στο άλλο; Θα ξεσπάσει αμέσως καυγάς αφότου κάποιος αδερφός του οποίου το πάθος για δημοκρατία είναι λιγότερο ισχυρό από το πάθος για ομορφιά (ψηφίσαμε μα είναι 60 κι εμείς 40) γυρίσει κανάλι για να δει την Άντζελα Ντέιβις. Πώς νομίζεις θα διεξαχθεί ο καυγάς; Δεν θα πάρω το μέρος της Άντζελα ενάντια στον Μερλ Χάγκαρντ;

Μα μέχρι ενός σημείου αυτή η κατάσταση είναι υποφερτή. Τα

πράγματα ήταν χειρότερα. Όταν μπήκα στο κατάστημα με αυτές τις κατηγορίες ήμασταν μισοί και μισοί, μα το μισό μας καθόταν στην πίσω μεριά της αίθουσας.

Σε μια περίπτωση όπως η παραπάνω, οι λευκοί κατάδικοι άρχισαν να διαδίδουν πως όλοι οι λευκοί πρέπει να έρθουν στο δωμάτιο με την TV και να ψηφίσουν το "Cadillac cowboy". Ποιος δημιούργησε την πόλωση μεταξύ των δυο ομάδων; Είναι όπως κι έξω. Τίποτα το πολύπλοκο. Όταν ο ένας άνθρωπος πατάει τον άλλον, όταν η δυσαρμονία αποτελεί νόρμα, όταν οι οργανισμοί αρχίζουν και καταρρέουν, φτάνει αυτοί που κυβερνούν. Κάνουν κάτι στραβά. Δεν θα έπρεπε να τους έχουμε εμπιστευτεί την αρμοδιότητα αυτή. Και η μακροπρόθεσμη πολιτική δράση δεν θα βοηθήσει αυτόν που θα πεθάνει αύριο ή απόψε. Οι απολογητές αναγνωρίζουν πως αυτά τα μέρη ελέγχονται μέσω του απόλυτου τρόμου, μα δικαιολογούν τις υπερβάσεις των γουρουνιών με το επιχείρημα πως ζούμε πέραν κάθε πρακτικής πολιτισμένου κώδικα συμπεριφοράς. Μιας κι είμαστε κατάδικοι κι όχι άνθρωποι, μια σφαίρα στην καρδιά, η συνοπτική εκτέλεση για ένα καυγά ή γιατί υπερβήκαμε κάποιο όριο, δεν είναι κάτι το ακραίο ή το λάθος. Οι αξιωματικοί δικαιούνται το πλήρες φάσμα της βίας διότι δεν υπάρχει άλλος τρόπος να αντιμετωπίσεις τον κατάδικο.

Φαίη, έχεις ποτέ σου αναλογισθεί τι είδους άνθρωπος είναι ικανός να χειριστεί την απόλυτη εξουσία; Εννοώ, πόσοι δεν θα έκαναν κατάχρηση αυτής; Υπάρχει τρόπος να καθορίσουμε ή να ταξινομήσουμε σε ποιον μπορούμε να εμπιστευτούμε ένα όπλο και την πλήρη εξουσία πάνω σε ποιον θα σκοτώσει; Έχω ήδη αναφέρει πως οι περισσότεροι είναι άνθρωποι του τύπου ΚΚΚ. Οι υπόλοιποι, όλοι τους, γενικά, είναι τόσο βλάκες που δεν θα έπρεπε

να τους επιτρέπεται να κάνουν μόνοι τους μπάνιο. Μια υπεύθυνη πολιτειακή διακυβέρνηση θα είχε βρει τρόπο να ξεχορταριάσει την πλειονότητα αυτών των βάρβαρων τύπων τους οποίους έλκουν τα ένοπλα επαγγέλματα. Πώς πήραν αυτά τα γουρούνια τη δουλειά; Άνθρωποι που σχεδόν δεν ξέρουν να διαβάζουν, να γράφουν, να σκέφτονται λογικά. Πώς; Θα μπορούσαν να έδιναν τα όπλα σε μπαμπούνους και να τους ξαμολήσουν πάνω μας!! Ισχύει τόσο εδώ και στον δρόμο. Ποιος εξαπέλυσε αυτό το πράγμα σε έναν λαό που υποφέρει; Οι Ρέιγκαν, οι Νίξον, οι άνθρωποι που έχουν, οι ιδιοκτήτες. Αυτούς αναζητήστε! Δεν τους ζητήθηκαν ποτέ προσόντα ή απαραίτητη εμπειρία. Ο κάθε ηλίθιος που καταλήγει εδώ και μπορεί να γράψει το όνομά του, μπορεί να με πυροβολήσει αύριο με αυτόματο στρατιωτικό όπλο! Μπορεί να είναι τύφλα στο μεθύσι. Μπορεί και να είναι πράγματι ατύχημα (μα ένα εκατομμύριο προς ένα δεν θα είναι), μα ούτως ή άλλως θα τον προστατέψουν. Δεν θα χάσει καν μιας μέρας μισθούς.

Τα κιτάπια ποινολογίας θέλουν να προωθούν την ιδέα πως οι φυλακισμένοι είναι νοητικά αποκλίνοντες. Δεν υπάρχει η παραμικρή υπόνοια πως ευθύνεται το σύστημα. Οι ποινικοί λόγοι θεωρούν τις φυλακές άσυλα. Η πλειονότητα της πολιτικής τους διαμορφώνεται σε γραφεία που τελούν υπό το Υπουργείο Σωφρονισμού. Τι να πούμε γι' αυτά τα άσυλα όπου κανένας έγκλειστος δεν θεραπεύεται. Αφού πάντοτε βγαίνουν από τη φυλακή πιο φυσικά και νοητικά κατεστραμμένοι απ' όταν μπήκαν. Γιατί αυτή είναι η πραγματικότητα. Ακόμα ερευνάτε τους έγκλειστους; Που ξεκινάει η διοικητική ευθύνη; Ίσως η διοίκηση των φυλακών δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για κάθε ατομική πράξη, μα όσον αφορά τον ρατσισμό, ο οποίος συχνά υπερβαί-

νει τον ίδιο τον έλεγχο της διοίκησης και των δεσμοφυλάκων, οποιαδήποτε έρευνα έξω από το ίδιο το φασιστικό σύστημα είναι μάταια.

Τίποτα δεν έχει βελτιωθεί, τίποτα δεν έχει αλλάξει μέσα στις εβδομάδες από τότε που η ομάδα σου ήρθε εδώ. Ακολουθούμε πανομοιότυπη πορεία, κι οι μαύροι γρήγορα χάνουν και τις τελευταίες τους αναστολές. Όλος και μεγαλύτερος αριθμός μαύρων δεν λαμβάνεται καν υπόψη όταν εξετάζονται οι απονομές υπό όρους ελευθερίας. Έχουν συνειδητοποιήσει πως η μόνη τους ελπίδα βρίσκεται στην αντίσταση. Έχουν μάθει πως η αντίσταση είναι πράγματι εφικτή. Τα εμπόδια αρχίζουν και παραμερίζονται. Ελάχιστοι άνδρες που βρίσκονται φυλακισμένοι για οικονομικά εγκλήματα ή εγκλήματα πάθους ενάντια στους καταπιεστές νοιώθουν πως είναι πράγματι ένοχοι. Οι περισσότεροι μαύροι κατάδικοι σήμερα έχουν καταλάβει πως είναι τα πλέον κακοποιημένα θύματα ενός άδικου συστήματος. Μέχρι σήμερα, η πιθανότητα υπό όρους ελευθερίας μας είχε κρατήσει από το να αντιμετωπίσουμε τους ανθρωποφύλακες με πραγματική αποφασιστικότητα. Μα τώρα που οι βιοτικές συνθήκες καταρρέουν, και με τη βέβαια γνώση πως προοριζόμαστε για εξόντωση, έχουμε μεταμορφωθεί σε αδυσώπητο απελευθερωτικό στρατό. Η μετάβαση στο επαναστατική αντικαθεστωτική θέση την οποία οι Huey Newton, Eldridge Cleaver, Bobby Seale προώθησαν ως λύση για της μαύρες αποικίες της Αμερικής, έχει ριζώσει για τα καλά στα μυαλά αυτών των αδερφών. Δείχνουν πια μεγάλο ενδιαφέρον για τις σκέψεις του Μάο, του Νυχρούμαχ, του Λένιν, του Μαρξ, και για τα κατορθώματα ανδρών όπως ο Τσε Γκεβάρα, ο Γκιαπ και ο Θεός Χο.

Κάποιοι άνθρωποι θα σκοτωθούν μέσα σε αυτή την κλιμακούμενη

κατάσταση. Αυτό δεν αποτελεί προειδοποίηση (ούτε ευχή). Το θεωρώ "αναγκαία συνέπεια" της εναπόθεσης και εγκατάλειψης του ελέγχου της ζωής μας στα χέρια ανθρώπων όπως ο Ρέιγκαν. Αυτές οι φυλακές πάντα έμοιαζαν με το Νταχάου και το Μπού-χενβαλντ, μέρη για κακούς νέγρους, μεξικανούς και φτωχούς λευκούς. Μα τα τελευταία δέκα χρόνια έχει σημειωθεί μια αύξηση στο ποσοστό των μαύρων για εγκλήματα, η οποία μπορεί με σαφήνεια να εντοπιστεί σε πολιτικο-οικονομικά αίτια. Υπάρχουν ακόμα κάποιοι μαύροι που θεωρούν εαυτούς εγκληματίες - μα όχι πολλοί. Πίστεψε με, φίλη μου, με τον χρόνο και το κίνητρο που έχουν αυτοί οι αδερφοί να διαβάσουν, να μελετήσουν και να σκεφτούν, δεν θα βρεις άλλη τάξη ή κατηγορία πιο συνειδητοποιημένη, πιο πικραμένη, πιο απελπισμένη ή πιο αφοσιωμένη στην τελική θεραπεία - την επανάσταση. Οι πλέον αφοσιωμένοι, οι καλύτεροι του είδους μας - θα τους βρεις στα Φάλσομ, στα Σαν Κουεντίν και στις Σολεδάδ. Ζουν και δεν θα υπάρξει αύριο. Και για τους περισσότερους δεν θα υπάρξει. Κάπου κάποια στιγμή το διαισθάνθηκαν. Η ζωή στις εργατικές πολυκατοικίες, τρία χρόνια φυλακή, τρεις μήνες υπό όρους ελευθερίας και ξανά από την αρχή, μερικές φορές στο ίδιο κελί. Οι αξιωματικοί της επιτροπής για την υπό όρους ελευθερία έχουν στείλει αδερφούς πίσω στην στενή επειδή πουλούσαν εφημερίδες (την εφημερίδα των Μαύρων Πανθήρων). Ο επίσημος λόγος είναι "Αποτυχία Διατήρησης Προσοδοφόρου Απασχόλησης", κτλ.

Αποτελούμε κάτι μεταξύ του 40 και του 42 τις εκατό του πληθυσμού των φυλακισμένων. Ίσως παραπάνω, μιας και βασίζομαι σε στοιχεία δημοσιευμένα από τα ΜΜΕ. Η ηγεσία του μαύρου πληθυσμού της φυλακής τώρα πια ταυτίζεται ξεκάθαρα με τον Huey,

τον Bobby, την Άντζελα, τον Eldridge, και τον αντιφασισμό. Η βάρβαρη καταστολή των μαύρων η οποία μπορεί να υπολογιστεί αν διαβάσεις τα επικήδεια στις εφημερίδες της χώρας, Fred Hampton κτλ, δεν έχει διαφύγει των μαύρων κρατούμενων. Οι αναστολές καταρρέουν γοργά. Άνδρες που διαβάζουν Λένιν, Φανόν, και Τσε δεν κάνουν μπάχαλα [riots - engl.], "μαζικοποιούνται" "εξαγριώνονται", σκάβουν τάφους.

Όταν πρωτοκατηγορήθηκε ο John Clutchette για εκείνο τον φόνο ήταν περήφανος, συνειδητοποιημένος, γνώριζε την αξία του, μα δεν είχε ταχθεί με το μέρος κάποιας θεραπευτικής δράσης. Εξετάστε την διαδικασία από την οποία περνάει τώρα αυτόν τον ωραίο αδερφό. Έρχεται στο τέλος μια μάρκας γραμμής παρόμοιων γεγονότων στην φυλακισμένη του ζωή. Προσθέστε σε αυτά όσα έχει δει να παθαίνουν οι άλλοι εδώ στην ομάδα μας. Ο σύντροφος Fleeta πέρασε έντεκα μήνες εδώ στην Πτέρυγα Ο για κατοχή ενός φωτογραφικού αποκόμματος από μια καθημερινή εφημερίδα. Τέτοια πράγματα εξηγούν γιατί οι φυλακές της Καλιφόρνια παράγουν περισσότερους Bunchy Carter και Eldridge Cleaver από ό,τι τους αναλογεί. Φαίη, υπάρχουν μόνο δυο είδη μαύρων που αφήνονται ελεύθεροι από αυτά τα μέρη, οι Bunchy Carter και οι τσακισμένοι.

Οι τσακισμένοι έχουν τόσο βλαφτεί που δεν θα γίνουν ποτέ πια κατάλληλα μέλη της οποιασδήποτε κοινωνικής μονάδας. Ό,τι ήταν ακόμα καλό μέσα τους όταν μπήκαν στη στενή, ό,τι μπορεί να είχε ξεφύγει από τα καταστροφικά αποτελέσματα της μαύρης αποικιακής ύπαρξης, ό,τι μπορεί να ήταν σωτήριο όταν πρωτομπήκαν στη στενή - έχει εξαφανιστεί όταν βγουν από αυτή.

Αυτό το στρατόπεδο βγάζει στην επιφάνεια ό,τι καλύτερο

έχουν οι αδερφοί, ή τους καταστρέφει ολοσχερώς. Κανένας όμως δεν μένει ανέπαφος. Κανείς που ζει εδώ δεν είναι φυσιολογικός. Αν βγω από δω μέσα ζωντανός, δεν θα αφήσω τίποτα πίσω μου. Δεν θα με μετρήσουν πο-

τέ ανάμεσα στους τσακισμένους, μα δεν μπορώ να πω κι ότι είμαι φυσιολογικός. Έχω πεινάσει τόσο πολύ. Έχω θυμώσει τόσο συχνά. Μου έχουν πει ψέματα και με έχουν προσβάλλει τόσες φορές. Με έσπρωξαν πέρα από εκείνη το όριο πέρα από το οποίο δεν χωράει καμία υποχώρηση.

Γνωρίζω πως δεν θα είναι ικανοποιημένοι έως ότου με αφανίσουν. Έχω υπάρξει θύμα τόσων ρατσιστικών επιθέσεων που δεν θα μπορέσω ποτέ πια να ηρεμήσω. Τα αντανakλαστικά μου δεν θα γίνουν ποτέ πια κανονικά. Είμαι σαν ένα σκυλί που το έχουν περάσει από την διαδικασία K-9. Δεν είναι πρώτη φορά που το κατάστημα (στρατόπεδο) έχει προσπαθήσει να με δολοφονήσει. Είναι η πιο αποφασισμένη απόπειρα, μα όχι η πρώτη.

Κοιτάζω τον εαυτό μου κάθε μια από τούτες τις πέτρινες μέρες για να δω το πώς μπορεί να έχω αλλάξει. Μπορώ ακόμα να χαμογελάω, μετά από δέκα χρόνια απόκρουσης μαχαιριών και γάντζων, δέκα χρόνια αναμονής των απρόσωπων φασιστικών γουρουνιών, δέκα χρόνια αντίστασης, επτά από τα οποία στην Απομόνωση. Μπορώ ακόμα να χαμογελάω μερικές φορές, μα έως ότου όλα αυτά να τελειώσουν, μπορεί και να μην είμαι πια καλός άνθρωπος. Και απλά ανάβω το εβδομηκοστό έβδομο τσιγάρο αυτής την ημέρας των 21 ωρών. Θα ξαπλώσω για δύο τρεις ώρες, ίσως κοιμηθώ...

Άδραξε τη Στιγμή.

Το πάθος για ανδριώτινη εάρκα:

κανιβαλισμός, ευρβιότητα και δήρευσεν

χρήετος δυντέρης

"Για τους Τουρινάμπα, το παρόν είναι ο χρόνος της δικαίωσης, δηλαδή της εκδίκησης"
Eduardo Viveiros de Castro

Είναι γνωστό πως οι ευρωπαίοι εισβολείς και οι απόγονοί τους χρησιμοποίησαν συστηματικά εικασίες πως οι ιθαγενείς που συναντούσαν στις Αμερικές, στην Αφρική και στον Ειρηνικό Ωκεανό έτρωγαν ανθρώπινη σάρκα. Αυτό αποτελούσε μια από τις βασικές οδούς νομιμοποίησης της εξολόθρευσης και της υποδούλωσής των αποικισμένων. Έτσι, η αποικιοκρατική ερμηνευτική κατασκεύασε τον κανιβαλισμό ως ένα μονόδρομο δεικτικό σημείο της αγκυριότητας των ιθαγενών "άλλων", ως την ύψιστη απόδειξη της αρνητικής τους ετερότητας στα πλαίσια ενός συμβολικού οικοδομήματος το οποίο αντιπαρέθετε την (παρα)φύση τους με τον πολιτισμό μας, και το σωματικό τους ανάθεμα με την πνευματική ή διανοητική μας χάρη. Δυστυχώς, αλλά αναμενόμενα, η αναγνώριση της αποικιοκρατικής κανιβαλογίας ως ηγεμονικού μηχανισμού κατασκευής υποτελών, οδήγησε πολλούς αριστερούς αναλυτές κατά τη δεκαετία του '70 να ανακηρύξουν πως η ανθρωποφαγία δεν υπήρξε ποτέ μια κοινωνικά αποδεκτή πρακτική ή ηθική ανάμεσα στους αποικισμένους, και πως όλες οι αναφορές που μαρτυρούν το αντίθετο αποτελούν χυδαίες προβοκάτσες των ιμπεριαλιστών. Έτσι, το λαμπρό πνεύμα του αριστερού αναθεωρητισμού, πιστό στις εγελιανές καταβολές του, κατασκεύασε έναν νέο μηχανισμό άρνησης, ο οποίος προσπαθώντας να αποκαταστήσει τους άγριους ως ισάξιους των πολιτισμένων τους αρνήθηκε καθολικά οποιαδήποτε δυνατότητα διαφοράς.

Το πρόβλημα με αυτή την επιχείρηση αποκατάστασης είναι πως αντικρούεται από πληθώρα αξιόπιστων στοιχείων που δείχνουν ότι η ανθρωποφαγία αποτελούσε πράγματι μέρος του ηθικού συστήματος πολλών αποικισμένων, είτε ως πρά-

ξη είτε ως ταμπού. Έτσι, σε μια δεύτερη κίνηση απενοχοποίησης, οι αριστεροί αναλυτές κατασκεύασαν μια εφεδρική εικόνα του κανιβαλισμού. Μια εικόνα συμβολικοκεντρική και προσεκτικά αποστειρωμένη από οποιοδήποτε κοινωνικό ίχνος ή συνέπεια. Η επικέντρωση της στα πολιτισμικά και θρησκευτικά στοιχεία της ανθρωποφαγικής πρακτικής φίμωσε και διέγραψε αποφασιστικά την βίαια και ανταγωνιστική πλευρά του κανιβαλισμού, το κροτάλισμα των δοντιών και το πλατάγιασμα της λαίμαργης γλώσσας. Κι άφησε - επέτρεψε είναι η σωστή λέξη μέσα στο συγκεκριμένο πλαίσιο εξουσίας - τους αποικισμένους να μασουλάνε λέξεις και σύμβολα. Μοιάζει λοιπόν η ευρωπαϊκή σκέψη να διακατέχεται από ένα φοβικό ιδεολογικό σύμπλεγμα σχετικά με την προοπτική ύπαρξης ανθρωποφαγικών ηθικών.

Κατά τον 16ο αιώνα, έναν από τους πλέον κρίσιμους για το πέρασμα προς την καπιταλιστική πρωταρχική συσσώρευση, το σύμπλεγμα αυτό έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη σκέψη του γάλλου φιλοσόφου Michel de Montaigne ο οποίος συνέταξε εκτενείς αναφορές τελετουργικών εκτελέσεων και καταναλώσεων αιχμαλώτων πολέμου από τους αμερίνδιους τουρινάμπα στις ακτές του Ατλαντικού. Ωστόσο, ανάμεσα σε αυτές τις κατά τα άλλα μπανάλ περιγραφές αγριότητων βρίσκεται ένα σύγγραμμα με τον τίτλο "Αναφορικά με τους Κανίβαλους" όπου ο μέγας διαφωτιστής αναφέρει πως οι ευρωπαίοι συμπατριώτες του έκαναν κατά κόρον χρήση ανθρωπίνων πτωμάτων. Εξωτερικές χρήσεις περιλάμβαναν την τοποθέτηση ανθρωπίνου λίπους ως ασφαλήριο πληγών, μια πρακτική διαδεδομένη στις αποικίες όπως πιστοποιεί ο χρονοχογράφος του σφαγέα της μεσοαμερικής Κορτέζ, Bernal Diaz de Castillo, ο οποίος περιγράφει πως μετά τη μάχη οι ισπανοί κονκισταδόρες τεμάχιζαν τα πτώματα των αζτέκων για να δέσουν τόσο τις δικές τους πληγές, όσο και των αλόγων τους. Εσωτερικές χρήσεις ανθρωπίνων σωμάτων περιλάμβαναν

τόσο την πόση αίματος, όσο και την κατανάλωση σαρκών και οστών ως φάρμακα και τονωτικά. Η ευρωπαϊκή πρακτική του φαρμακευτικού κανιβαλισμού έχαιρε μεγάλης δημοτικότητας κατά τον 16ο και 17ο αιώνα με την άνοδο της ξεχασμένης σήμερα παρακελσιανής ιατρικής φιλοσοφίας, η οποία πρότεινε τη χρήση υγιών ανθρώπινων σωμάτων για την θεραπεία των ασθενών αντιστοίχων τους.

Αν και η καθολική εκκλησία δεν ένοιωσε ποτέ άνετα με τη νεκροφαγία, η πρακτική αυτή παρέμεινε δημοφιλής τόσο με τις άρχουσες, όσο και με τις υπόδουλες τάξεις. Οι ευρωπαίοι κατανάλωναν ανθρώπινο αίμα, κόκαλα, μεδούλι, χέρια, δάκτυλα, συκώτι και λίπος για να καταπολεμήσουν την αρθρίτιδα, την ανικανότητα και τις δερματικές παθήσεις. Η κατανάλωση ανθρώπινων χεριών θεωρούταν πως βοηθάει την ίαση της βρογχοκήλης, ενώ το μίγμα αίματος με σκόνη από καμένο κρανίο ήταν συνήθης γιαιτρεία για την επιληψία. Ιδιαίτερα το αίμα ανθρώπων που πέθαιναν βίαια και νέοι ήταν πολύ δημοφιλές. Οι δημόσιες εκτελέσεις αποτελούσαν την κύρια πηγή αυτού του υλικού καθώς και διαφόρων σωματικών μελών. Στη δανία υπάρχουν αναφορές πως πλήθη επιληπτικών περικυκλώνανε τα ικρίωματα κραδαίνοντας κούπες με σκοπό να αποκτήσουν φρέσκο αίμα, ενώ οι δήμιοι κέρδιζαν σεβαστό μέρος του μεροκάματού τους πουλώνοντας τα σώματα των εκτελεσμένων σε ασθενείς. Αποξηραμένα ή κοινιοποιημένα πτώματα έχαιραν περίοπτης θέσης στα ευρωπαϊκά φαρμακεία, ενώ στο Λονδίνο η πιο δημοφιλής συνταγή ήταν η λεγόμενη "μούμια", ένα αμάλγαμα ταριχευμένου σώματος ανθρώπου που υπέστη αιφνίδιο θάνατο. Για τους παρακελσιανούς γιατρούς, η "υγρή μούμια", γνωστή και ως "τα έμμηνα των νεκρών", θεωρούταν πανάκεια. Έτσι, εκτός από τα ικρίωματα μεγάλη φαρμακευτική πηγή αποτελούσε η αίγυπτος. Ο διάσημος γάλλος χειρουργός Ambroise Pere διατύπωσε τις κανιβαλιστικές πτυχές της διακί-

νησης αιγυπτιακών κουφαριών στη γηραιά ήπειρο στο δοκίμιό του "Περί της Μούμιας", οπού περιγράφει κάποιον εβραίο αλεξανδρινό να φρικιά μπροστά στην αδυναμία που έθρεφαν οι χριστιανοί για την ανθρώπινη σάρκα. Προφανώς δεν μπορούσε να φανταστεί πως 300 χρόνια μετά αυτοί οι ίδιοι χριστιανοί θα εικάζονταν πως κατά τη γιορτή του πέσυχ οι ομόθησκοί του τρώνε αλεύρι ζυμωμένο με αίμα χριστιανόπουλων, δοξασία που επιβιώνει συχνά όχι και τόσο ανομολόγητα - ακόμα και σήμερα στην νότια απόληξη της χερσονήσου του Αίμου.

Είναι προφανές πως οι αναγεννησιακοί ευρωπαίοι κανίβαλοι πίστευαν πως το να φας κάτι υγιές σου δίνει υγεία, όπως το να φας κάτι ισχυρό, σου μεταδίδει τη δύναμή του. Αυτή είναι άλλωστε μια λογική πολύ γνωστή σε όλους μας. Αποτελεί τις βάσεις της καταναλωτικής κοινωνίας (το να βρίσκομαι σε επαφή με τον πλούτο με κάνει πλούσιο), της αστικής τέχνης (το να κατέχω ή να μιλάω για έργα αισθητικής αξίας με κάνει όμορφο κι εκλεπτυσμένο), και του θεάματος (το να φέρω την εικόνα, το σημείο μιας ομάδας, συγκροτήματος, ιδεολογίας μου προσδίδει τα χαρακτηριστικά του, και εντέλει την επιτυχία του). Και δεν είναι τίποτα παραπάνω από μια φετιστική μηχανή παραγωγής υποκειμενικότητας που αντανακλούν και αντανακλούνται στην αβυσσαλέα ρηχότητα των αντικειμένων. Αν η μιμητική λειτουργία είναι όντως μια βασική πρακτική του ανθρώπου όπως υποστηρίζει ο Michael Taussig, τότε δεν μένει παρά να θαυμάσουμε τον ευρωπαίο, την μοναδική ποικιλία του ανθρώπινου είδους που δεν βρήκε τίποτα καλύτερο να μιμηθεί από τα αντικείμενα. Το πραγματοποιημένο υποκείμενο του διαφωτισμού και των επιγόνων του δεν θα έπρεπε άλλωστε να θεωρηθεί πως προέκυψε με την καταστολή, την απόκρυψη και την διαστρέβλωση των πραγματικών ποιτήτων ενός κάποιου οικουμενικού και αληθούς υποκειμένου. Το υποκείμενο δεν είναι ποτέ μια φυσική οντότητα - είναι πάντο-

τε μια κοινωνική λειτουργία. Μια κοινωνική λειτουργία που γεννήθηκε πραγματοποιημένη, γιατί γεννήθηκε από μια κοινωνία που αυτό που επιθυμούσε περισσότερο από καθετί άλλο ήταν η ασφάλεια, η βεβαιότητα, η μονιμότητα, και το απαράβιαστο των ορίων. Μια κοινωνία που επιθυμούσε την υποταγή της επιθυμίας στο συμφέρον, δηλαδή το ίδιο της το τέλος. Άλλες ανθρώπινες μορφές συνύπαρξης πάλι, μορφές με εντελώς διαφορετική επιθυμητική παραγωγή, έχουν βρει διαφορετικούς τρόπους να διαπραγματεύονται τις ποιότητες και το νόημα των πράξεων. Οι τρόποι αυτοί δεν κατασκευάζουν υποκείμενα κι αντικείμενα ως σταθερά σημεία αναφοράς προκειμένου να ορίσουν και να περιορίσουν την κάθε πράξη σε ένα διπολικό εξηγητικό σχήμα. Κι αυτό διότι επιθυμούν να πολλαπλασιάσουν το αποτέλεσμα-έντασης των πράξεων, να τις συνδέσουν με όλο και περισσότερες διαδικασίες, κι όχι να τις αποκόψουν και να τις αποστειώσουν από αυτές. Κατά αυτή την έννοια, είναι τρόποι διαβολικοί κι όχι συμβολικοί, αφού αντί να συγκεντρώνουν, διασπείρουν τα νοήματα και τα αποτελέσματά τους. Ένας τέτοιος τρόπος είναι η θεραπευτική οντολογία των μιας σειράς αμαζόνιων συμβιοτήτων.

Σε μια μπροσούρα που είχε κυκλοφορήσει πριν επτά-οχτώ χρόνια με τον τίτλο "Άγρια Σκέψη I" είχαμε προσπαθήσει να εξηγήσουμε γιατί ο όρος κοινωνία δεν μπορεί να εφαρμοστεί αναλυτικά σε κάθε είδος ανθρώπινης κοινότητας - παραφράζουμε επιλεκτικά. Εδώ και πολλούς αιώνες οι δυτικοί μιλάνε για τους πληθυσμούς που αποικίζουν μέσω ενός ιδιώματος βασισμένο στην έλλειψη. Οι αθηναίοι έβλεπαν τους αποικισμένους ως πλάσματα δίχως λόγο, οι διαφωτιστές ως πλάσματα δίχως πνεύμα, οι βικτωριανοί ως πλάσματα δίχως οργάνωση, οι σοβιετικοί ως πλάσματα δίχως ταξική συνείδηση, οι φιλελεύθεροι ως πλάσματα δίχως τεχνογνωσία, κοκ. Με μια λέξη οι δυτικοί θεσπίζουν μέσω του λόγου τους υποτελείς τους πέρα

*Flesh II
Machine*

από το νερό ως πλάσματα δίχως κοινωνία. Το να απαλλαχτούμε από αυτή την λογική και να σχηματίσουμε ένα κοινωνικο-ανταγωνιστικό πλαίσιο ανάλυσης των μορφών συμβίωσης των αποικισμένων είναι εξαιρετικά δύσκολο. Ένα από τα πλέον χρήσιμα εργαλεία προς την κατεύθυνση αυτή είναι η επινόηση της έννοιας της συμβιότητας (conviviality). Όρος που κατάγεται από τον Ιβάν Ιλιτς και υιοθετήθηκε από ριζοσπάστες ανθρωπολόγους που πιστεύουν πως ο όρος "κοινωνία" μας εγκλωβίζει στην αστική διπολική έννοια του δημόσιου και του ιδιωτικού ως αντίθεση του λογικού/συμβολαιακού/οικο-νομικού/ανδρικού και του συναισθηματικού/προσωπικού/αναπαραγωγικού/γυναικείου. Για την μπουρζουαζία, η κοινωνία αποτελείται από το δημόσιο πεδίο σε αντιδιαστολή με το ιδιωτικό, κι οποιοδήποτε μόρφωμα δεν τηρεί αυτό τον διαχωρισμό καταδικάζεται ως προκοινωνικό και

πρωτόγονο. Ο όρος συμβιότητα έρχεται λοιπόν να αμφισβητήσει το αυτονόητο τούτης της ευρωκεντρικής κοινωνιολογικής ταξονομίας. Αν θέλαμε να περιγράψουμε τις παραμέτρους της συμβιότητας, θα λέγαμε πως η δημιουργία του συλλογικού έχει ως κεντρική της προϋπόθεση τόσο την ταύτιση του ιδιωτικού με το δημόσιο, όσο και την αυτονομία του προσωπικού από το συλλογικό, μια αυτονομία η οποία εξαρτάται από την δυναμική σχέση ετερότητας και ταυτότητας, μια θεμελιακή φυγόκεντρο, νομαδική διαδικασία.

Έτσι, παρότι φαίνονται εσωτερικά ομοιοστατικές, οι αμαζόνιες συμβιότητες, όπως δείχνει η ανάλυση του αναρχικού ανθρωπολόγου Πιερ Κλάστρ, στην πραγματικότητα θεσπίζονται και ανασυγκροτούνται αδιάλειπτα μέσα από ένα αγωνιστικό πάθος για εξωτερικότητα. Πρόκειται δηλαδή για μορφώματα που αναζητούν το νοήματός τους στο

"άλλο", ένα άλλο το οποίο δεν αποτελεί όπως για τους μπουρζουάδες έναν καθρέφτη, μα ένα πεπρωμένο. Η αστική κοινωνία έθεσε εξ αρχής την ετερότητα υπό την εξημερωτική υπηρεσία της ταυτότητας. Η διαφορά-ως-αντίθεση αποτελεί τις βάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού, και της παγίωσης του εσωτερικού ως αλήθεια. Αντίθετα, οι αμαζόνιες συμβιότητες αποτελούν συλλογικά μορφώματα χωρίς εσωτερικό, ή για να το θέσουμε αλλιώς, συλλογικότητες οι οποίες θεσπίζονται από μια δυναμική που εναντιώνεται ενεργά κι αποτρέπει όλες αυτές τις χωροταξικές μεταφορές που κυριαρχούν την κοινωνιολογική λογική της δύσης: εσωτερικό, εξωτερικό, κέντρο, περιφέρεια, όριο, περιθώριο κλπ, κινούμενες προς έναν μη-ευκλείδειο συλλογικό χώρο. Έναν χώρο οπου οι σχέσεις εαυτού και άλλου δεν δομούν καμία συμμετρία και καμία σταθερότητα. Οπου το πρόσωπο κατασκευάζεται ως συναρμογή

(assemblage) μέσω μιας διαδικασίας συνεχούς τοπολογικής παραμόρφωσης. Οπού το εγώ και ο εχθρός, ο ζωντανός κι ο νεκρός, ο άνθρωπος και ο θεός, διαπλέκονται πέρα από ή δίχως την μεταφορική αντικατάσταση, την αντιθετική συμπληρωματικότητα, κι εν τέλει αυτό το φρικτό σάβανο κάθε αγώνα, τη διαλεκτική. Έναν χώρο οπού το γίνεσθαι προηγείται του είναι και δεν υποτάσσεται σε αυτό.

Μέσα σ'ε αυτά τα πλαίσια, η έννοια της θήρευσης είναι πολύ σημαντική, κι αυτό μας φέρνει πίσω στον κανιβαλισμό. Όπως είπαμε, για τους αμαζόνιους η πράξη δεν είναι μια ιδιότητα (property), και σίγουρα δεν είναι η ιδιότητα ενός υποκειμένου (δηλ. ιδιοκτησία του). Η πράξη είναι μια ικανότητα που προϋπάρχει του φορέα της. Ως θέληση για δύναμη (κατά Νίτσε), η πράξη αποκτά αντικείμενο και υποκείμενο μόνο όταν είναι ήδη νεκρή. Όμως η πράξη έχει ανάγκη ένα μέσο, κι αυτό είναι το σώμα, αν κι όχι αποκλειστικά το ανθρώπινο. Όταν μιλάμε για σώμα δεν εννοούμε την φυσιολογική-ανατομική ενότητα που κατασκευάζουν η βιοιατρική και η βιοπολιτική. Αλλά για μια παθηματική συναρμογή (affective assemblage), μια συναστρία τρόπων δράσης και οπτικών γωνιών. Ο τρόπος για μια συμβιότητα να έρθει σε επαφή με το εξωτερικό, για να δια-βολιστεί και να δια-βολίσει, είναι να εναλλάξει την προσωρινά δική της συναρμογή με μια άλλη. Να συγκεκριμενοποιήσει το συλλογικό της σώμα με έναν καινούργιο τρόπο, ένταση και προθετικότητα ως μια ενδεχομενότητα. Μέρος αυτού του γίγνομαι-άλλος, της υπονόμησης των οργανωμένων ορίων της δύναμής της ταυτότητας, είναι για τους αμαζόνιους ο έρωτας και το κυνήγι, δυο αδιαχώριστες δραστηριότητες τόσο κοσμολογικά, όσο και οντολογικά, δυο ικανότητες θήρευσης:

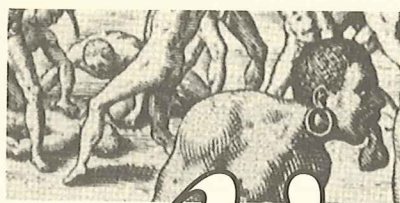
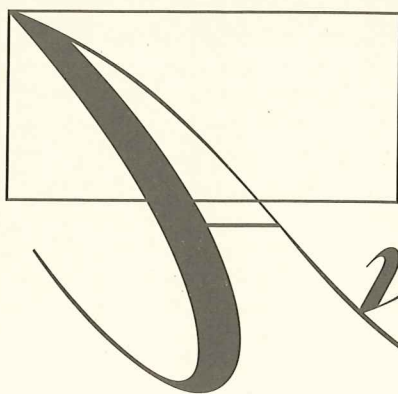
Στη γλώσσα μου η λέξη κυνήγι σημαίνει κάνω έρωτα με τα ζώα. Το κυνήγι είναι σαν το ζευγάριμα. Είναι μια υπόθεση μεταμφίε-

σης και μυρωδιάς. Πρέπει να κάνεις τον εαυτό σου θελκτικό στο θήραμά σου. Βάψου με χρώματα που το διεγείρουν. Ξέρουμε ποιες μυρωδιές το προσελκύουν. Ξέρουμε ποιο ψάρι του αρέσει να το γαργαλάς και που. Ξέρουμε πως αυτό που πετάει δεν αρέσκεται σε χάδια. Ξέρουμε πως να απομακρύνουμε την ίδια μας τη μυρωδιά, έτσι ώστε το ζώο να μη μας καταλάβει. Τριβόμαστε με ό,τι θα προσελκύσει το θήραμα. Του παρουσιάζομαστε σαν ερωτικοί σύντροφοι. Πρέπει να μελετήσεις για ποιο πράγμα θα διακινδυνέψει τη κρυφώνα του το κάθε ζώο. Πρέπει να καταλάβεις τις επιθυμίες του θηράματός σου. Εκεί από όπου έρχομαι, η μεταμφίεση είναι η μόνη αλήθεια, κι η επιθυμία το μόνο αληθινό μέτρο του χρόνου (από το βιβλίο "Ο Εγγαστρίμυθος", της Paulline Melville).

Ο έρωτας και το κυνήγι, η θήρευση, αποτελούν εκτός από τέχνες της σαγήνης, και χρόνους διαπραγμάτευσης των συμβιωτικών συνθηκών και ικανοτήτων μιας συλλογικότητας. Αποτελούν χρόνους άσκησης της αισθητικής και της ηθικής του δυναμικού σχήματος αλληλεξάρτηση-αυτονομία. Γιατί είπαμε χρόνους κι όχι τόπους; Γιατί η τοπολογία είναι ίδιον των πραγμάτων, των ουσιών, και των βεβαιοτήτων. Ο τόπος και η επιθυμία να μοιάσω σε ένα τόπο είναι μέρη μιας κοινωνικής αντι-παγωγής που εμφανίζεται κυρίως τον 19ο αιώνα στην ευρώπη των εθνών και των πατρίδων. Αντίθετα οι συμβιότητες ανά τον κόσμο, από τους ίνουιτ και τους λάπωνες-σάαμι του βορρά, μέχρι τους βουσμάνους !κουνγκ, τους τσέουα και τους εμπερά του νότου, περιγράφουν τη γη γύρω τους, τη γη του έρωτα και του κυνηγιού, ως τοπίο. Το τοπίο, σε αντίθεση με τον τόπο, είναι κάτι με ακαθόριστα όρια, με παροδικά χαρακτηριστικά, με απατηλή ταυτότητα. Ενώ ο τόπος της αγοράς και της πολιτικής (forum - λατ.) αποτελεί ένα φράγμα στον χρόνο, κάτι

που ενσαρκώνει συμβολικά τις αμετάβλητες αξίες της καθ' ημάς ομάδας, το τοπίο της θήρευσης είναι μια υλική εμφάνιση του χρόνου, μια μάσκα, μια χειρονομία που προσπαθεί να εκφράσει την κίνηση των αλλαγών πάνω στο σώμα. Είναι το αποτύπωμα της πράξης που θα το σβήσει η αμέσως επόμενη πράξη από αυτή που το δημιούργησε. Έτσι, για παράδειγμα, ενώ το σπίτι ως τόπος είναι για τον εγγλέζο, όπως λέει η γνωστή παροιμία, το κάστρο του, ο φύλακας της ταυτότητάς του, η επιθυμητική του φυλακή, το σπίτι ως τοπίο για τον αμαζόνιο είναι μια προσωρινή κατασκευή που αφού χρησιμοποιηθεί για λίγο καιρό, καίγεται. Για τους αμαζόνιους λοιπόν, ο χρόνος ως παρόν υπάρχει μόνο μέσω της σχέσης με το "άλλο". Η ζωή είναι παρούσα μόνο μέσα στη διαδικασία του γίγνομαι-άλλο, δηλαδή, μόνο μέσω της παραμόρφωσης. Η πράξη είναι πραγματικά κάτι που πηγάζει από αλλού - από τα έξω όπως θα έλεγε ο Φουκώ. Γι' αυτό και η θήρευση αποτελεί την κεντρική συλλογική σχέση των αμαζόνιων συμβιοτήτων - και δεν υπάρχει μεγαλύτερη μορφή θήρευσης, όπως δείχνει ο Eduardo Viveros de Castro στο άρθρο που ακολουθεί, από τον κανιβαλισμό. Για τις αμαζόνιες συμβιότητες ο κανιβαλισμός, ως το όριο της θήρευσης, είναι μια επιθυμητική μηχανή που δεν παύει να ξεχαρβαλώνεται όσο λειτουργεί, και δεν λειτουργεί παρά ξεχαρβαλωμένη - ένα εντατικό ταξίδι που καταργεί όλα τα εδάφη για χάρη αυτού που δημιουργεί: τον Εχθρό. ¹²

αντιβαρκευθας

Eduardo Viveiros de Castro

[Το κείμενο αυτό, μέχρι στιγμής το πλέον ενδιαφέρον που έχει γραφτεί για την ανθρωποφαγία από μια ενθαρρυντική έκδοση, αντλεί το τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου *From the Enemy's Point of View; Humanity and Divinity in an Amazonian Society* (1986 - τίτλος πρωτότυπου: *Arawete: os deuses canibais*). Ο Eduardo Viveiros de Castro είναι ένας γερο-ανθρωπολόγος από την Βραζιλία με Νιτσεικές αναφορές, οι οποίες έχουν αντλήσει βάση για μια ριζοσναστική κι άκριως ενδιαφέρουσα δειγμένη της πραγματικότητας ως ένα πλήγμα ανταγωνιστικών προοπτικών. Για τους εκδοτές αυτής της έκδοσης έχουμε συντομεύσει το κείμενο, αφαιρώντας μέρη που είτε αναφέρονται σε ηρηνογόμενα κεφάλαια, είτε τα κρίναμε ως πολύ ακαδημαϊκά]

Εκδίκηση και Ανθρωποθυσία

Πολλά έχουν γραφτεί γύρω από την ανθρωποφαγία των Τουπινάμπα, τα περισσότερα μέτριας ποιότητας. Ένα έργο που αξίζει ωστόσο να μελετηθεί είναι η εργασία του Φλορεστάν Φερνάντες (1952) "*A Funcao Social dos Tupinamba*". Αποδεχόμενος τον χαρακτηρισμό των χρονικογράφων πως κινητήρας του πολεμικού συστήματος των Τουπινάμπα αποτελεί η εκδίκηση, και οπλισμένος με μια λειτουργιστική (φονξιοναλιστική) αποφασιστικότητα, ο Φλορεστάν το έθεσε υπό το αναλυτικό πρίσμα της θεωρίας του Μαρσέλ Μως περί ανθρωποθυσίας. Υποστήριξε πως η ανθρωποφαγία, το απόγειο του πολεμικού συστήματος των Τουπινάμπα, αποτελούσε την λογική συνέπεια της νεκρο-κεντρικής θρησκείας τους. Οι εχθροί αιχμάλωτοι πολέμου, τα θυσιαστικά

θύματα, αποτελούσαν τα μέσα επικοινωνίας των ζωντανών με τους νεκρούς (τους πρόσφατους νεκρούς που ζητούσαν εκδίκηση, ή τους μυθικούς προγόνους που ζητούσαν μνημόνευση).

Τα πάντα περιστρέφονται γύρω από την συλλογική κοινωνία, την βρώση της σάρκας του θύματος, με την ευλογία της υπερφυσικής ύπαρξης. Ο κανιβαλισμός των Τουπινάμπα είχε μια θρησκευτική λειτουργία: να προωθήσει την συλλογική και άμεση κοινωνία με το Θείο.

Ο Φλορεστάν υποστηρίζει πως αυτοί που τρώγανε τους αιχμαλώτους ήταν οι νεκροί, οι πρόγονοι που αντιπροσωπεύονται από τη θυσιαστική κοινωνία και ενσαρκώνονται στον εκτελεστή. Ο κανιβαλισμός των Τουπινάμπα αποτελεί συνεπώς μια αποκατάσταση των νεκρών, μέσω

των Εχθρών, μια αποκατάσταση του συλλογικού Εγώ.

Η αποφασιστική σχέση συνεπώς, η κρίσιμη απόσταση που καλύπτεται από τη εκτέλεση, είναι αυτή μεταξύ των νεκρών και των ζωντανών, και αποτελεί μια "εσωτερική διαλεκτική της θυσίας". Ο θάνατος και οι νεκροί κουβαλούν μαζί τους αυτό που ο George Bataille στη "*Θεωρία της Θρησκείας*" αποκαλεί "την αλήθεια της κοινωνίας", παράγοντας μια αφόρητη ετερονομία. Έτσι,

Η θυσία του θύματος αποτελούσε μέρος μιας ταφικής τελετής αφιερωμένης στους νεκρούς συγγενείς, κι αντί να είναι το αποτέλεσμα της εκδίκησης συνέθετε την αιτία της... Η θυσία δεν προκαλούσαν από τις πράξεις των εχθρών, αλλά από την αναγκαιότητα του πνεύματος των συγγενών που αυτοί είχαν σκοτώσει... Η κεντρική ιδέα της εκδίκησης

ανάμεσα στους Τουπινάμπα μεταφράζεται ουσιαστικά ως εξής: η πρόθεση να βοηθήσεις τα πνεύματα των συγγενών που σκοτώθηκαν κάτω από συνθήκες οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο την τιμή τους ως πρόσωπο, ή η ικανοποίηση της αναγκαιότητας για μια θυσιαστική σχέση με το πνεύμα ενός πρόσφατου ή μυθικού προγόνου.

Έτσι ερμηνεύει ο Φλορεστάν την εκδίκηση. Μέσω μια θεωρίας εξιλαστήριου θύματος, όπου το τελευταίο ενσαρκώνει όσο και εξευμενίζει τον νεκρό πρόγονο, ο οποίος και αποτελεί τον πραγματικό εχθρό, αυτόν που επιβάλλει στους ζωντανούς την αναγκαιότητα της εκδίκησης, κρατώντας τους σε μια διαρκή κατάσταση ανησυχίας: "Ο φόβος της εκδίκησης των πνευμάτων των νεκρών, που ήταν πολύ μεγαλύτερος από τον φόβο για την επικείμενη εκδίκηση των εχθρών, προσέδιδε στην εκδίκηση τον χαρακτήρα μιας κρίσιμης υποχρέωσης". Μιας και κα-

νένα εθνογραφικό στοιχείο δεν υποστηρίζει μια τέτοια απειλή, ο Φλορεστάν καταφεύγει στη θεωρία, προκειμένου να δικαιολογήσει αυτό το απαραίτητο στοιχείο-οφινίρισμα γύρω από τη θυσία για τους προγόνους.

Υποστηρίζει λοιπόν πως η ανθρωποθυσία είναι "το άλφα και το ωμέγα του πολέμου", ένα σύστημα δεύτερης ταφής παρόμοιο με το Μαλαισιανό κυνήγι κεφαλών που κλείνει τις περιόδους θρήνων και εξευμενίζει την ψυχή των νεκρών.

Όντας μια συλλογική πράξη κοινωνίας, αποτελεί πράξη βαθιάς θρησκευτικότητας, αφού ο θάνατος του εχθρού δεν είναι παρά μια θυσία ενός θύματος - μια μεταφορά ενεργειών, μια ανασύσταση των ζωτικών ουσιών - μια θυσία προς τον νεκρό συγγενή. Το μοντέλο που προτείνει ο Φλορεστάν είναι ένα είδος προγονολατρίας με επίκεντρο την ανθρωποφαγία. Ο πόλεμος, ως θρησκευτικό εργαλείο, αναζητά να αποκαταστήσει στο επίπεδο του κοινωνικού, ό,τι έκλεψε ο θάνατος. Πρό-

κειται λοιπόν, για ακόμα μια φορά, για ένα μηχανισμό καταστολής του χρόνου: αυτό που τρώγεται είναι το Γίγνεσθαι, αποκαλυπτόμενο ως θάνατος, δηλαδή ως Εχθρός.

Όμως, σε ποιο βαθμό το πολεμικό σύστημα των Τουπινάμπα συμπίπτει πράγματι με τη θεωρία του Μως περί θυσίας; Ο Φλορεστάν δεν το αναρωτιέται ποτέ. Αντιθέτως μεταχειρίζεται το εθνογραφικό υλικό σαν ένα σωρό από ακατέργαστους πολύτιμους λίθους, τους οποίους θρυμματίζει και κόβει προκειμένου να τους ταιριάζει στην κοσμηματοθήκη της λειτουργιστικής θεωρίας όπου θα μπορούν να λάμπουν ως παραδείγματα: μέσω του σαμάνου τα πνεύματα ζητούν θύματα και προκαλούν τον πόλεμο, ενώ οι εκτελεστές, αναγκάζουν τους αιχμαλώτους να περάσουν στον χώρο του Θεού, των προγόνων. Ο σαμάνος καλεί τους νεκρούς, και ο εκτελεστής τους στέλνει θυσιασμένους εχθρούς. Voila!

Πως προκύπτουν αυτά τα συμπεράσματα;

Η κρίσιμη εθνογραφική πηγή του Φλορεστάν είναι ο φραγκισκανός μοναχός Andre Thevet (1575 - Le Bresil et les Bresiliens; Les Francais en Amerique pendant la Deuxieme moitie du XVIe. Siecle) ο οποίος αναφέρει πως προτού μπει στο χωριό, κάθε αιχμάλωτος πρέπει να ανανεώσει τον τάφο του προγόνου στην τιμή του οποίου θα εκτελεστεί. Μετά από αυτό, τα προσωπικά αντικείμενα του προγόνου μεταφέρονται σε αυτόν, εκτός από τα όπλα του τα οποία υποχρεούται να πλύνει και να τα παραδώσει στους εν ζωή συγγενείς του. Ο μοναχός συνέκρινε αυτές τις διαδικασίες με τη ανθρωποθυσία, αναφέροντας πως συχνά ο αιχμάλωτος δεχόταν, μέχρι την εκτέλεσή του από έναν αδελφό του προγόνου, τις υπηρεσίες μιας χήρας πολέμου.

Βασισμένος σε αυτό το κείμενο, ο Φλορεστάν αρχίζει να γνέθει την ιστορία του θέτοντας ξανά και ξανά το αναλυτικό του βάρος στο λάθος αντικείμενο. Διότι η εκδίκηση ανάμεσα στους Τουπινάμπα δεν υπήρξε ποτέ ένα δικαϊκό σύστημα αποκατάστασης, μια βεντέτα, μα αντιθέτως ένας πόλεμος, μια οντολογική θήρευση. Αυτό που ήταν σημαντικό δεν ήταν το πρόσωπο για το οποίο παρνονόταν η εκδίκηση, μα το πρόσωπο το οποίο έπρεπε να εκδικηθεί. Η εκδίκηση ως πεπρωμένο είναι δεδομένη από τη γέννα του καθενός, και δεν εξαρτάται από την απαίτηση κάποιου νεκρού. Είναι μια ποιότητα της ζωής, και όχι μια υποχρέωση του θανάτου. Δεν είναι λοιπόν αποτέλεσμα, μα γενική αιτία του πολέμου, μιας κι αποτελεί τον μόνο τρόπο για έναν Τουπινάμπα να συλλέξει ονόματα: "Από όλες τις τιμές και τις χαρές αυτής της ζωής, καμιά δεν είναι τόσο μεγάλη όσο η συλλογή ονομάτων από τα κεφάλια των Εχθρών". Η εκδίκηση και η επιθυμία για συλλογή ονομάτων, μια διαδικασία απαραίτητη για το γίγνομαι-άνδρας, ήταν αδια-

χώριστες. Και ενώ το κοινωνικό status του θύματος δεν είχε σημασία, "για να σκοτώσουν ένα πεντάχρονο πάνε αρματωμένοι σαν σε κυνήγι γιγάντων", όταν ένας αιχμάλωτος αρρώσταινε, το χωριό βυθιζόταν σε ανησυχία και μια βιαστική απόφαση παίρνονταν: "γρήγορα να τον φάμε πριν πεθάνει". Κι αυτό διότι χωρίς τους Εχθρούς δεν θα υπήρχαν ούτε περήφανες απαγγελίες ονομάτων, ούτε περίτεχνα χαρακωμένα σώματα, ούτε στόματα στολισμένα με λίθους, ούτε μεταθανάτια ζωή. Χωρίς νεκρούς Εχθρούς δεν θα υπήρχε στην ουσία κανένας ζωντανός.

Η κοινωνία των Τουπινάμπα περιλαμβάνει τους Εχθρούς της. Θεσπίζεται μέσω της σχέσης της με το Άλλο, μέσω ενός καθεστώτος γενικής ετερονομίας. Η διαλεκτική της ανθρωποφαγίας είναι "εξωτερική" αφού αποτελεί μια κοινωνική μορφή που περιλαμβάνει το εξωτερικό της ή πραγματώνεται μέσω αυτού. Οι νεκροί ξένοι και ο θάνατος στα χέρια των ξένων αποτελούν αδιαχώριστες ενότητες της κοινωνικής αναπαραγωγής.

Η διατροφική ανθρωποφαγία

Όμως γιατί οι Τουπινάμπα έτρωγαν τους Εχθρούς τους;

Ανάμεσα στις αναρίθμητες υποθέσεις γύρω από τις αιτίες του κανιβαλισμού των Τουπινάμπα, αυτή που απορρίπτει ο Φλορεστάν, η ενσωμάτωση των ποιότητων του Εχθρού, μοιάζει πράγματι μια πολύ εύκολη, αλλά όχι και εντελώς άτοπη λύση. Η Helen Clastres (1972 - Les Beaux-Freres Ennemies: A Propos du Cannibalisme Tupinamba) αναφέρει πως οι νέοι απαγορευόταν να τρώνε σάρκες αργών ζώων (π.χ. των βραδύποδων), ενώ αντίθετα οι σαμάνοι παροτρύνονταν να καταναλώνουν οδικά πτηνά και νερό από καταρράκτες, αφού "οι Τουπινάμπα πιστεύουν πως η φύση και η κατάσταση αυτού που

τρως περνάει μέσα σου". Αυτή η διατροφική αναλογία θέτει ένα ευρύτερο ερώτημα. Η κατανάλωση, κανιβαλιστική ή μη, αποτελεί τόσο ενσωμάτωση του θηράματος από τον θηρευτή, όσο και καθορισμό του θηρευτή από το θήραμα. Αυτό που τρώγεται γίνεται μέρος εκείνου που τρώει, μα, όπως λένε οι Κινέζοι, και επαναλαμβάνουν οι χορτοφάγοι, αυτός που τρώει γίνεται εν μέρη η τροφή του. Ποιες είναι λοιπόν αυτές οι ποιότητες του Εχθρού που καθορίζουν αυτόν που τον τρώει;

Παρόλο που το ιδανικό θύμα κανιβαλισμού είναι ο ενήλικας άνδρας, οι Τουπινάμπα σκότωναν και έτρωγαν οποιονδήποτε έπεφτε στα χέρια τους. Το μόνο λοιπόν κοινό που είχαν όλα τα θύματα ήταν η ποιότητά τους ως Εχθροί. Αν λοιπόν αυτό που τρωγόταν ήταν αυτή η κατάσταση, τότε η ποιότητα που ενσωματώνεται από τον θύτη είναι όχι η ουσία, μα η θέση του Εχθρού: η φύση αυτού που τρώγεται είναι μια αφαίρεση, διότι δεν αποτελεί άλλο από μια σχέση. Ο κανίβαλος με τη διατροφική του λειτουργία ενσωμάτωνε την Εχθρότητα, και άρα γινόταν...Εχθρός.

Αντί λοιπόν η κοινωνία των κανίβαλων να απολαμβάνει μια κάποια μαγική ανωτερότητα από την διάλυση της ταυτότητας του Εχθρού μέσα στο στομάχι της, ταυτιζόταν η ίδια με το κατ' εξοχήν αντίθετο, με το διαμετρικό Άλλο.

Ενάντια στον θάνατο οι Τουπινάμπα επιλέξανε την καλύτερη άμυνα, την επίθεση, μετέτρεψαν την πολεμική εκδίκηση σε μια μέθοδο κοινωνικής θέσμησης. Κι αυτό διότι η εκδίκηση δεν ήταν απαραίτητη επειδή πεθαίνουν οι άνθρωποι, ή προκειμένου να σωθούν από το κύλισμα του χρόνου. Αντίθετα, ο θάνατος οριζόταν ως απαραίτητος έτσι ώστε να μπορεί να υπάρξει η εκδίκηση - και έτσι ώστε να μπορεί κανείς να πεθάνει στα χέρια του Εχθρού. Γιατί αυτός ήταν ο καλός θάνατος, όπως θα λέγανε οι αρχαίοι

κλασσικοί: το στομάχι του Εχθρού ήταν και το κρεβάτι της τιμής, ο ζωογόνος θάνατος που επέτρεπε την εκδίκηση και την παραγωγή προσώπων, ονομάτων και τιμών. Η ετερονομία μετατρεπόταν σε συνθήκη της αυτονομίας, διότι τι είναι η εκδίκηση, αν όχι ένας τρόπος να αναγνωρίσει κανείς πως η "κοινωνική αλήθεια" βρίσκεται στα χέρια των Άλλων; Η εκδίκηση δεν αποτελούσε θρησκευτική συνέπεια, αλλά τη συνθήκη της πιθανότητας, και τον τελικό σκοπό της κοινωνίας.

Έτσι οι νεκροί ήταν τα εργαλεία και όχι τα υποκείμενα της θρησκείας των Τουπινάμπα. Ήταν ο σύνδεσμος με τους Εχθρούς, και όχι το αντίστροφο. Ο Εχθρός δεν ήταν το μέσο μα ο σκοπός, το Άλλο αποτελούσε πεπρωμένο. Όταν πέθαινε ένας Τουπινάμπα, οι δικοί του τον πλένανε και τον βάφανε, όπως έβαφαν τους αιχμάλωτους Εχθρούς. Του αποδίδανε τη θέση του Εχθρού, μιας και κάθε Τουπινάμπα έπρεπε να πεθάνει σαν Εχθρός, στα χέρια ενός εχθρικού χωριού, στολισμένος για έναν δημόσιο, σωστό, όμορφο θάνατο. Οι Εχθροί αποτελούν τους νεκροθάφτες της κοινωνίας των Τουπινάμπα, και τα στομάχια τους τους πιο ασφαλείς τάφους. Αν όμως αποτελεί τιμή για κάποιον να πεθάνει στα χέρια του Εχθρού, το ίδιο γεγονός αποτελεί προσβολή για την κοινότητά του. Θα μπορούσαμε να πούμε πως αποτελούσε τιμή να είσαι αιτία προσβολής προς την κοινότητά σου, κι αυτό διότι η προσβολή της έδινε μια ευκαιρία ανταπόδοσης. Το να φαγωθείς ήταν καλύτερο από το να σαπίσεις στη γη, αλλά κανείς δεν σε έτρωγε από ευλάβεια ή από λύπηση, μα για εκδίκηση. Η τιμή προερχόταν από την δυνατότητα σου να αποτελεις το κίνητρο της εκδίκησης, συμβάλλοντας στην ανανέωση της κοινωνικότητας της συλλογικότητάς σου.

Η θυσία του αιχμαλώτου λειτουργούσε σε δύο θεμελιακά διαχωρισμένα επίπεδα, το λογικό

και το φαγικό. Η κανιβαλική ανθρωπολογία γινόταν δυνατή μέσω μιας διαλογικής ανθρωποφαγίας, μιας ανελέητης λεκτικής μάχης μεταξύ των πρωταγωνιστών του τελετουργικού δράματος της εκτέλεσης, του θύματος και του θύτη. Ο διάλογος αυτός ήταν ένα κορυφαίο σημείο της τελετής. Ήταν ακόμα αυτό που χάρισε στους Τουπινάμπα την προσοχή της Ευρώπης μέσω της περιγραφής του Montaigne ο οποίος τον παρουσίασε σαν τη κυριότερη πλευρά του κανιβαλισμού, και ως ένα είδος εγγεληνής πάλης για αμοιβαία αναγνώριση. Ο διάλογος άρχιζε με έναν λεκτικό καταγισμό από το δολοφόνο:

- Δεν είσαι από τη φυλή των Εχθρών μας; Δεν έχεις σκοτώσει και δεν έχεις φάει τους συγγενείς και τους φίλους μας;

- Ναι, είμαι πολύ δυνατός και έχω σφάζει και φάει πολλούς. Ποτέ δεν δίστασα, με θάρρος πάντα επιτέθηκα και άρπαξα τους δικούς σου και τους έφαγα ξανά και ξανά.

- Γι' αυτό τώρα θα σε σκοτώσω, θα σε ψήσουμε πάνω στη θράκα και θα σε φάμε.

- Πολύ καλά, οι συγγενείς μου θα με εκδικηθούνε και θα σας φάνε με τη σειρά τους.

Ο διάλογος μοιάζει να εναλλάσσει τη θέση του πρωταγωνιστή, το θύμα μοιάζει να είναι αυτό που θα σφάζει τον δολοφόνο. Η λεκτική μονομαχία εκφράζει μέσα σε λίγες φράσεις τον χρονικό κύκλο της εκδίκησης, τον συμπίεζει μέσα σε ένα απόλυτο παρόν: στο παρελθόν το θύμα ήταν δολοφόνος, και στο μέλλον ο δολοφόνος θα είναι θύμα, η θυσία θα συνδέσει τους παρελθοντικούς θανάτους με τους μελλοντικούς, δίνοντας έτσι νόημα στον χρόνο.

Για τους Τουπινάμπα το παρόν είναι ο χρόνος της δικαίωσης, δηλαδή της εκδίκησης. Είναι η ίδια η κατάφαση στον χρόνο. Η μονομαχία του δολοφόνου και του θύματος σχετίζει τα δύο

πρόσωπα και τις δυο φάσεις της φιγούρας του πολεμιστή που αντανακλούν και αντηχούν η μια την άλλη, κάνοντας εφικτή τη σχέση μεταξύ παρελθόντος και μέλλοντος. Μόνο αυτός που πρόκειται να σκοτώσει κι αυτός που πρόκειται να πεθάνει βρίσκεται ουσιαστικά στο παρόν, δηλαδή ζει. Αυτός ο διάλογος είναι μια υπερβατική σύνθεση του χρόνου. Η δεδομένη κατηγορία της εκδίκησης χρειάζεται αυτό τον διπλό σχηματισμό, λεκτικό και κανιβαλικό, για να δημιουργήσει την διάσταση του χρόνου. Πριν φας είναι πρότερον να συνομιλήσεις, και οι δυο αυτές πράξεις εξηγούν την χρονικότητα, η οποία προκύπτει από τη σχέση με τον Εχθρό. Μακράν από το να αποτελεί ένα μηχανισμό ανάκτησης μιας χαμένης ολότητας, μιας άρνησης του γίγνομαι, η κανιβαλική συναρμογή μέσω της αγωνιστικής ανταλλαγής των φράσεων, ιδρύει τον χρόνο: η τελετή αποτελεί το μεγάλο Παρόν.

Οι Τουπινάμπα ασκούσαν μεγάλη προσοχή ώστε η οντότητα που θα φαγωθεί να είναι ανθρώπινη, ένα ον από λέξεις, υποσχέσεις και μνήμες. Αναρίθμητες λεπτομέρειες της τελετής με απόκορύφωμα τον διάλογο πιστοποιούν αυτή την προσπάθεια να θεσπιστεί το θύμα ως ένα πέρα για πέρα ανθρώπινο και κοινωνικό ον. Κάνοντας μια προσεκτική ανάλυση των γραπτών του Montaigne, ο Lestrigant (1982 - *Le Cannibalisme des 'Cannibales'; Montaigne et la Tradition*) παρατηρεί πως ο γάλλος φιλόσοφος προσφέρει μια ιδεαλιστική, μη-φαγική μορφή του κανιβαλισμού των Τουπινάμπα. Κι έχει δίκιο όταν γράφει πως για τον Montaigne "η σάρκα του αιχμαλώτου που πρόκειται να φαγωθεί δεν είναι καθόλου μια τροφή αλλά ένα σημείο. Η κανιβαλική πράξη αναπαριστά μια ακραία εκδίκηση. Αυτό αποτελεί μια προσπάθεια να εντοπιστεί στις κανιβαλικές πρακτικές η μονιμότητα ενός λόγου. Χωρίς να ασχοληθεί

με την σφαγή, ο Montaigne ασχολείται με την ανταλλαγή των προσβολών, καταλήγοντας να ξεχνάει πως το στόμα του κανίβαλου είναι εξοπλισμένος με δόντια. Για τον Montaigne, ο κανίβαλος αντί να καταβροχθίζει απλά μιλάει". Όμως ο Lestrigant ξεχνάει πως για τους Τουπινάμπα ο δολοφόνος ήταν ο μόνος που δεν επιτρεπόταν να φάει τη σάρκα του εχθρού. Ο λόγος, ως μια αναπαράσταση της εκδίκησης, μεταμόρφωνε τη σάρκα σε σημείο, μα ο διαλογικός μάγειρας δεν θα το δοκίμαζε ποτέ.

Μεταξύ αιχμάλωτου και δολοφόνου θεσπιζόταν μια σχέση ανάλογη αυτής μεταξύ του αιχμαλώτου και των νεκρών. Τελούταν μια ολόκληρη σειρά κανιβαλικών χειρονομιών που ένωναν τους δυο άνδρες με τη βοήθεια ενός ροπαλού, ενός εργαλείου του θανάτου που στολιζόταν σαν τον αιχμάλωτο από τις γυναίκες. Πριν το μοιραίο χτύπημα επιτρεπόταν στο θύμα να αποφύγει και να ανταποδώσει τις επιθέσεις. Αυτή η προσομοίωση φυσικής αντιπαράθεσης έμοιαζε να θέλει να επιβεβαιώσει την ισότητα των ανταγωνιστών. Μετά τη σφαγή, ο δολοφόνος απομονωνόταν στο σπίτι του, δεν έτρωγε τον αιχμάλωτο, καθόταν φορώντας γύρω από τον καρπό του τα χείλη του θύματος του, αναστρέφοντας την κανιβαλική σχέση. Ενώ νήστευε για μέρες στην αιώρα του, με μια λινή κλωστή γύρω από το στήθος του σαν πτώμα, τα αγαθά του χρησιμοποιούταν από όλους, ενώ αντίθετα το θύμα μπορούσε να χρησιμοποιεί τα αγαθά όλων κατά την αιχμαλωσία του. Μέσω αυτής της απομόνωσης, ο δολοφόνος θυσιαζόταν έτσι ώστε να μην σαπίσει το αίμα του θύματός του στο στομάχι του. Η απομόνωση του αποτελούσε ένα είδος πένθους, και το φαγοπότι που την έληγε ήταν όμοιο με τα τσιμπούσια προς τιμή των νεκρών. Έτσι, ο δολοφόνος επανερχόταν με ένα νέο όνομα, μεταστοιχειωμένος, σαν το θύμα του για το οποίο έχει τόσο καιρό πενθήσει. ✕

Το Αντι-κοινωνικό ευμβόλαιο

Μένει να ερευνήσουμε την κλασική ταύτιση του αιχμάλωτου πολέμου με τον εξ αγχιστείας αδερφό. Η Helene Clastres υπογραμμίζει την σημειολογική και αντικειμενική σχέση μεταξύ των Εχθρών και των εξ αγχιστείας αδερφών, που κι οι δυο ονομάζονται tonaja (Εχθρός, εξ αγχιστείας αδερφός, κάτι αντίθετο με εμένα, κάτι αντικριστά σε εμένα). Ο στόχος του πολέμου των Τουπινάμπα, υποστηρίζει, ήταν το εντελώς αντίθετο από αυτό που συνήθως θεωρείται χαρακτηριστικό των "πρωτόγονων" ανθρώπων, δηλαδή η αιχμαλωσία των γυναικών. Αντί να προσπαθούν να αποκτήσουν γυναίκες χωρίς το βάρος των σχέσεων εξ αγχιστείας (πεθερικά), οι Τουπιναμπα κυνηγούσαν εξ αγχιστείας αδερφούς-Εχθρούς στους οποίους προσέφεραν γυναίκες πριν τους σκοτώσουν. Αναρωτιέται λοιπόν η Clastres αν αυτό δεν αποτελεί έναν μυστηριώδη τρόπο για την έκφραση του ίδιου πράγματος. Ο Εχθρός αποτελούσε έναν *sui generis* εξ αγχιστείας συγγενή,

ένα πεθερικό. Αντί να προσφέρει προίκα, όπως άρμοζε στους νέους που ζητούσαν γυναίκα, έπαιρνε μια γυναίκα την οποία δεν είχε ζητήσει. Αντί να συμμετέχει υποχρεωτικά σε εκστρατείες πολέμου υπό την αρχηγία του πεθερού του, ήταν ο ίδιος τα λάφυρα του πολέμου. Αντί να παρέχει φαί στην οικογένεια, ήταν ο ίδιος το "μελλοντικό φαί". Και, τέλος, αντί να βρίσκεται σε μια σχέση γαμήλιας ανταλλαγής, ο αιχμάλωτος ήταν ο ίδιος το αντικείμενο των ανταλλαγών της "οικογένειας" του: μια από τις υποχρεώσεις του νεόνυμφου. Ήταν να προσφέρει στους εξ αγχιστείας αδερφούς του Εχθρούς, έτσι ώστε να μπορούν να εκδικηθούν τους πατέρες τους.

Αν είναι έτσι, ο πόλεμος για την αιχμαλωσία ενός "εξ αγχιστείας αδερφού" για καταβρόχθιση, θα αποτελούσε μετάφραση της επιθυμίας για έναν ιδανικό κόσμο, έναν κόσμο χωρίς σχέσεις εξ αγχιστείας (affinite), δηλαδή χωρίς εξάρτηση. Έτσι οι Τουπιναμπα δεν εκδικούνται τους Εχθρούς τους, αλλά τα πεθερικά τους, η μάλλον τη σχέση εξ αγχιστείας. Η δημιουργία μιας τελε-

*Flesh 17
Machine*

τουργικής προσομοίωσης της σχέσης εξ αγχιστείας, επιτέλεσε μια τελετουργική άρνηση της συμμαχίας, μια τελετή της εξέγερσης εμπνευσμένη από τον δαίμονα της αιμομιξίας. Ως άρνηση της συμμαχίας, το σύστημα της κανιβαλικής εκδίκησης αποτελούσε μια τελετή που ένωνε όλους του Τουπιναμπα ως Εχθρούς του εαυτού τους.

Μια πλευρά του κανιβαλισμού των Τουπινάμπα που δεν πρέπει να αμελήσουμε (αν και έχει διογκωθεί από τους χρονικογράφους και είναι ιδιαίτερα δύσκολη εξηγητικά) είναι η αγριότητα του. Το όργιο του αίματος, αγαπημένο των μικρών παιδιών. Η διαβόητη λαιμαργία των γριών. Η χρήση της ανθρώπινης σάρκας ως παρηγοριά στους άρρωστους και τους καταπονημένους. Οι εκρήξεις οργής, το μίσος για τον Εχθρό, η βάνανυση ατμόσφαιρα. Η θυσία του Εχθρού περιλαμβάνει αυτό που ο Φλορεστάν ονομάζει το "ζωικό πεδίο" του πολέμου των Τουπινάμπα, το οποίο μετά το απορρίπτει ως άχρηστο για την εξήγηση του φαινομένου. Και είναι άχρηστο, αν η ιδέα αυτή ληφθεί κυριολεκτικά, αφού ο πόλεμος δεν ήταν κυνήγι και η ανθρωποφαγία δεν ήταν φαγική αλλά τελετουργική. Μια παρολ' αυτά φαγική τελετουργία που περιλάμβανε μια "συμβολική" ζωοποίηση. Η Clastres θεωρεί πως ο ουσιαστικός κανόνας της ανθρωποφαγίας των Τουπινάμπα ήταν η καθολική συμμετοχή σε αυτόν. Μόνο ο δολοφόνος που αποσυρόταν, νήστευε και τηρούσε απόλυτη σιωπή, ήταν απρόσδεκτος στη γιορτή. Ενώ οι υπόλοιποι κατέληγαν μια σειρά από ημέρες μέθης με την επιτέλεση της μέγιστης συλλογικής αγριότητας, ο δολοφόνος ήταν σπάνιο παράδειγμα μέτρου και αυτοσυγκράτησης, Σαφώς εδώ υπάρχει ένας διαχωρισμός της τελετουργικής εργασίας. Ενώ ο δολοφόνος εισέρχεται σε ένα οριακό πεδίο -είναι νεκρός και προσωρινά χωρίς όνομα κι αγαθά, γεμάτος με το αίμα του

θύματος που πρέπει να το αποβάλει για να ελαφρύνει το σώμα του - η κοινωνία βρίσκεται εν μέσω της πλέον εκστατικής δραστηριότητας. Αλλά μπορούμε να δούμε τα πράγματα κι αντίστροφα. Ο δολοφόνος είναι αυτός που ενσαρκώνει τη δομή, που ασκεί το αποτέλεσμα του συμβόλου, που υποστηρίζει την αναπαγωγή της κοινωνίας. Είναι το εργαλείο της θυσίας, σκηνοθετεί την εκδίκηση, καθρεφτίζει τον Εχθρό, και πιθανώς τον νεκρό για τον οποίο παίρνεται η εκδίκηση. Φέρει τις κεντρικές αξίες της συλλογικότητάς του: τον πολεμιστή και το πρόσωπο. Μόνο κάποιος που είχε υπάρξει δολοφόνος μπορούσε να παντρευτεί και να κάνει παιδιά, αφού για τους Τουπινάμπα οι πολεμικές λειτουργίες του άνδρα εξισώνονται με τις αναπαραγωγικές λειτουργίες των γυναικών (οι τελετές της πρώτης εμμηνορρύθμισης ήταν παρόμοιες με αυτές του πρώτου φόνου, αφού τα κορίτσια όπως και οι νέοι χύνανε αίμα απαραίτητο για την κοινωνική αναπαραγωγή). Εντωμεταξύ η συλλογικότητα, ξαλαφρωμένη από το βάρος της αναπαράστασης αποτελεί το αντίθετο της κοινωνίας, καταστρέφει και τρώει ανθρώπινες σάρκες. Ενώ ο δολοφόνος πνευματίζεται σπίτι του, διασκεδάζοντας ένα περίεργο εμπόριο της ψυχής με το θύμα του, έξω η κοινωνία ζωοποιεί τον εαυτό της, γίνεται τζάγκουαρ-θηρευτής. Ενώ μόλις λίγες ώρες πριν η εκδίκηση απαιτούσε μια πολύπλοκη ανταλλαγή λέξεων μεταξύ θύματος και δολοφόνου, των οποίων τα στόματα έπλεκαν έναν διάλογο που παρήγαγε τον κοινωνικό χρόνο, τώρα η εκδίκηση βρίσκεται στα στόματα που τρώνε. Ο δολοφόνος αναπαριστά, ενώ οι υπόλοιποι κυνηγάνε το πραγματικό. Μα προκειμένου να μπορούν να φύγουν σε αυτή τη θηρευτική τους αναζήτηση, κάποιος πρέπει να μείνει πίσω. Ο κανιβαλισμός είναι εφικτός ακριβώς διότι κάποιος δεν τρώει. Η συλλογική διάρρηξη προϋποθέτει πως

κάποιος θα φροντίσει το σύμβολο. Ήσυχος και μοναχικός, ο δολοφόνος είναι αυτός που αργότερα θα τραγουδήσει και θα προφέρει το όνομά του. Όντας τελετουργικά νεκρός, είναι ο μόνος που είναι πραγματικά άνθρωπος κατά την διάρκεια της κανιβαλικής γιορτής, είναι ο φύλακας του συμβολικού.

Αυτό δεν σημαίνει όμως πως η τελετουργική ανθρωποφαγία των Τουπινάμπα αποτελεί αποκατάσταση μιας χαμένης μυστικής ή ηθικής ουσίας της κοινότητας, ούτε καν μια φαντασιακή ενσωμάτωση των δυνάμεων του Εχθρού. Αποτελεί αντίθετα ένα γίγνομαι-Εχθρός, ένα γίγνομαι-ζώο. Αυτό που ενσωματώνεται είναι η οντολογική θέση του Εχθρού. Αν ο πόλεμος αποτελεί μια εκδίκηση ενάντια στη σχέση εξ αγχιστείας, η ανθρωποφαγία είναι η ενσάρκωση της Εχθρότητας, μια μεταμόρφωση του εαυτού σε Εχθρό. Ο άξονας του συστήματος είναι η αντίθεση μεταξύ του δολοφόνου και της κανιβαλικής κοινότητας. Ο δολοφόνος εισέρχεται μαζί με το θύμα σε ένα δωμάτιο με καθρέφτες όπου ενορχηστρώνουν το θανάσιμο μπαλέτο του υποκειμένου, παράγοντας τα χαρακτηριστικά του εαυτού. Παράλληλα η κοινότητα ενσαρκώνει και ενσωματώνει τον Εχθρό ως θέση. Η οριακότητα του δολοφόνου και ο θάνατος του θύματος, τους απομακρύνουν από την κοινωνία και τους τοποθετούν στην μεριά του υπερφυσικού, την ίδια στιγμή που η αγριότητα της κοινότητας την τοποθετεί στη μεριά της φύσης. Η τελετή δημιουργεί μια διπλή απόσταση από τον πολιτισμό, γι' αυτό και δεν αποτελεί μια αποκατάσταση της συλλογικής αρμονίας, αλλά μια φιλοσοφική πραγμάτωση, μια ανθρωπολογία. Ο κανιβαλισμός είναι μια ζωική κριτική του κοινωνικού. ■

Kim02

Κατά λάθος, κατάπια τα λάθη, απότομα
Τελικά επίτηδες, τα κατάφερα βαρετά
Με λάθη

Από ψηλά

Καταπίναμε τη βροχή,
Ασταμάτητα, ώρες και γελάγαμε
Παραλύοντας με παραμιλητά,

Από μπροστά

η πόλη με νέων, κατά λάθος υπερφωτισμένη
μαύρα υγρή από υγρασία, με σκαμπανεβάσματα,
σε τοπίο μαύρο αιχμηρό
από ομίχλη, από βροχή
-λά, λαχάνιασα από τα γέλια
-μα, Κάπου συνεχίζω να πονάω

Ξημέρωσε, αφού

Τα καυσαέρια ρούφηξαν την ομίχλη, νομίζω πως άρχισα να στεγνώνω,
με θόρυβο άρχισα να νυστάζω

Κατηφορίζοντας

Από κάτω, ένα παζάρι στον πεζόδρομο και είναι Κυριακή

Και δίπλα οι διάφοροι, με τα διάφορα

Αδιάφορα, κατηφορίζοντας

-Μα επιτέλους θέλω να στεγνώσω

Παραμείναμε δειλά σιωπηλοί, σιγά σιγά

*Flesh 19
Machine*

Kim04

Κόκκινη κλωστή γερμένη

και

Ένας λόξυγκας/Ένας οργασμός,

Παρόμοιο τρέμουλο δηλαδή και ξαφνικό, "η γιαγιά μου έλεγε κράτα τα ρουθούνια σου και μην
αναπνέεις για 10 seconds",

και παύση μετά

Ένας λόξυγκας/ Ας γελάσω,

(αδυνατώ να συγκεντρωθώ, από τώρα για μετά)

There's a starman waiting, at the sky και λίγος καπνός

(Ένα κρεβάτι με σκεπάσματα ανακατωμένα, θα μπορούσε να σου δώσει την εντύπωση μιας
περασμένης σεξουαλικής πράξης)

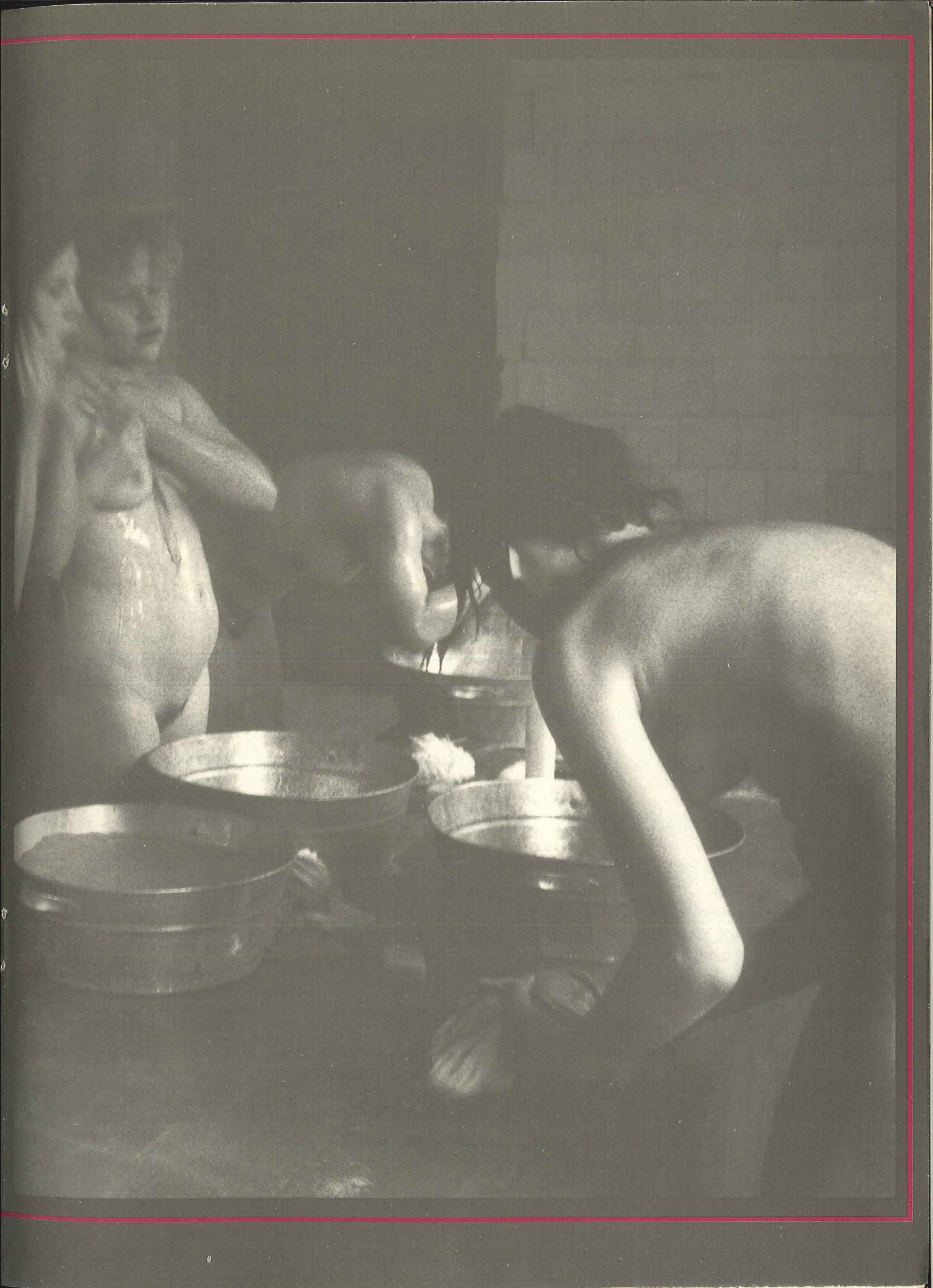
Η γιαγιά μου έλεγε «λοξός είν' ο γιαλός ή λοξά αρμενίζο' με»

Ένας λόξυγκας λοξός και ένας δρόμος μακρύς

Έφαγε κλωσ-τσιές και δεν ανέμισε,

αποκοιμήθηκε απομακρυσμένη

Kim06

Πέρα από τη μέρα, και πέρασε κανονικά
Από εμένα
Εσύ, κοιμάσαι
Ώρα πολύ και λείπεις,
Πολύ ώρα λείπεις και είπα να'ρθω να ακούσω ανάσα, δική σου
Γιατί φοβήθηκα, η ηλίθια ότι σταμάτησε,

Γιατί την άνοιξα; την γαμημένη, την γαμημένη την πόρτα

Άνοιξα τη γαμημένη την πόρτα,
Και είδα, και λυπήθηκα
Λυπάμαι που δικά σου πράγματα, πια δικά σου δεν είναι
Όταν στο σπίτι που έμενες δεν μένεις
Και 'γω λυπάμαι, που σε γωνίες, παλιά, τώρα ξένες ανάσες από τις ζωές μας
Και εσύ δε μένεις
Τότε που παράξενα δικό σου τίποτα και εσύ παραμένεις, γιατί ωραία είναι όλοι μαζί και φασαρία
δικών μας και φωνές
Τότε λυπάμαι, που δεν μπορείς να μείνεις, παράξενα φεύγεις

Την άνοιξα την πόρτα και άκουσα την ανάσα

Ας υπάρχει η ανάσα, καλά furdirdenenikosjedenfallsmeine

Kim07

Σαν παιδί, παιδί τσαλαβουτάς
σε νησίδες αστικών λεωφόρων και χώνεις
τα δάχτυλα στη λάσπη ξερή των νησίδων, θα μπορούσε να μυρίζει νυχτολούλουδο σε δειλινό το
νύχι σου, και περιμένεις
μυρίζει σκατά
αφού αλλάξει το φανάρι, περιμένεις να ξεριζωθείς,
να ξεφορτωθείς
ξεφυσάς τη σκόνη και καθάρисες, καθάρισες,
άλλη μια τζούρα,
τσιμέντο απέναντι και σε αρπάζει
μετά από καιρό αρχίσαμε να παίζουμε ξανά, δηλαδή χοροπηδώντας και γελώντας με καθυστέρηση
ανεμελιάς, εξάσκηση και προσαρμογή, βαρέθηκα και θέλω να νιώσω

(W. Leeva, Αθήνα 2007)

Αναδάσωση, κοινωνικοποίηση και εφημέριωση

[Η ευνέντευξη αυτή είχε ως έναυσμα την εισήγηση του Suckerpunch στο τριήμερο που οργανώθηκε από την Ανοιχτή Συνέλευση του Λόφου του Στρέφη τον περασμένο Οκτώβριο στο ΕΜΠ μετά τις πρόσφατες πυρκαγιές. Φυσικά, οι απόψεις που παρατίθενται εδώ εκφράζουν αποκλειστικά το Suckerpunch]

Suckerpunch: Μετά τις πυρκαγιές στην Πάρνηθα ο πρώτος λόγος που βγήκε ήταν "Αναδάσωση Τώρα!". Αμέσως μετά δηλαδή, κι ενώ δεν είχε σβήσει καλά-καλά η πυρκαγιά που το κατάντροψε, βγήκαν στα μίντια διάφοροι άνθρωποι που έλεγαν πως θα αναδασώσουν το βουνό. Γενικά στην κοινή συνείδηση των ανθρώπων αυτό που επικρατεί είναι ότι εντάξει αν καταστραφεί ένα βουνό, το αναδασώνουμε. Η πραγματικότητα όμως είναι ότι η αναδάσωση είναι το δεύτερο μεγάλο βήμα καταστροφής. Στην Ελλάδα τα παραδείγματα αναδασώσεων δείχνουν πως αυτό που συνήθως γίνεται είναι ότι έχουμε μερικά είδη από φυτώρια τα οποία είναι συνήθως ταχυαυξή και είναι εύκολο να τα αναπαράγουμε άρα και φτηνά κι αυτά χρησιμοποιούνται κατά

κόρον στη θέση της γηγενούς χλωρίδας.

Flesh Machine: Δώσε μας κανένα παράδειγμα, ποια δέντρα είναι αυτά; **Suckerpunch:** Μέσα σε αυτά είναι η ακακία, η βρωμοκαρυδιά, το πεύκο, η χαλέπιος πεύκη, ο πλάτανος, ο κέδρος, και από θάμνους, κλασσικά, ρίγανες θυμάρια και τέτοια.

Flesh Machine: Γιατί επιλέγονται αυτά τα είδη και ποιο είναι το πρόβλημα με αυτά;

Suckerpunch: Κατ' αρχήν η ακακία, ο ευκάλυπτος και η βρωμοκαρυδιά είναι εντελώς ξένα φυτά για το μεσογειακό οικοσύστημα, είναι φυτά εξωτικά, από αυστραλία, αμερική και κίνα. Τόσο η ακακία όσο κι η βρωμοκαρυδιά θέλουν ελάχιστη φροντίδα, δεν θέλουν πολύ νερό, ενώ δίνουν την αίσθηση ότι έλα μωρέ δέντρα είναι. Ειδικά η ακακία είναι τόσα χρόνια στην Ελλάδα που φαντάζει γηγενής, λες "Α, ακακία!". Ακόμα και το φυτώριο στην Πάρνηθα, το δασικό φυτώριο, μέσα στα είδη που προτείνει και δίνει για την αναδάσωση είναι η ακακία.

Flesh Machine: Η οποία ήταν ένα εξωτικό, καλλωπιστικό φυτό;

Suckerpunch: Ήταν ένα καλλωπι-

στικό που είχε εισαχθεί γύρω στα 1880 στην Ελλάδα, κι έπιασε καλά, μα έχει ριζικό σύστημα δολοφονικό για τα υπόλοιπα φυτά, αναπτύσσεται τρελά κι αυτό που κάνει είναι να κανονικοποιεί το τοπίο.

Flesh Machine: Δηλαδή;

Suckerpunch: Δηλαδή αν αφήσεις οποιοδήποτε δασικό τοπίο υπάρχει μια ποικιλία από δέντρα, δηλαδή αν μιλάμε για χαμηλά στην Πάρνηθα αυτό που θα έβγαине θα ήταν βελανιδιές, κουμαριές, κάποια πεύκα. Αν αρχίσεις και κάνεις αναδάσωση με πεύκη όπως έγινε στην Ιπποκράτειο Πολιτεία ή με ακακίες θα επικρατήσει μόνο αυτό.

Flesh Machine: Για ποιο λόγο;

Suckerpunch: Πρώτον, επειδή όταν κάνεις αναδάσωση σε ένα ήδη κατεστραμμένο τόπο, αμέσως μετά τη φωτιά υπάρχουν τα καινούργια βλαστάρια που ετοιμάζονται να πετάξουν. Η αναδάσωση φυσικά δεν γίνεται από ανθρώπους που αγαπάνε το περιβάλλον ή που ζούνε εκεί πέρα. Συνήθως αναλαμβάνει ένα συνεργείο, με κακοπληρωμένους εργάτες. Όπως χαρακτηριστικά έλεγε ο δασάρχης Βοιωτίας αν στην αναδάσωση δούμε πως δεν υπάρχει άλλος τρόπος θα χρησιμοποιήσουν εκρηκτικά.

Flesh Machine: Με τι σκοπό;

Suckerpunch: Για να ανοίξουν λάκκους και να τελειώνει γρήγορα η υπόθεση, κι έτσι με την έκρηξη καταστρέφεται κι ό,τι υπάρχει γύρω. Οπότε εν τέλει αυτό που μένει είναι μονάχα αυτό που βάλανε. Η ακακία ειδικά και η βρωμοκαρυδιά την οποία για κάποιο λόγο την αναπαράγει τρελλά το φυτώριο της Αμυγδαλέζας έχουν ένα ριζικό σύστημα παθογόνο για τα υπόλοιπα, δηλαδή περιέχει δηλητήριο, και για αυτό και η βρωμοκαρυδιά είναι βότανα στην κίνα. Πράγμα που σημαίνει πως αρχικά τουλάχιστον, δεν ξέρω σε ένα βάθος χρόνου, δεν αφήνουν τίποτα άλλο να βγει. Τώρα κάποιοι που δεν ξέρει και θα πάει σε μια καφετέρια ή σε ένα καζίνο ή σε μια βιλίτσα που θα ξεπιδήσουν εκεί πέρα, βλέπει πράσινο δεν βλέπει αυτό το καμένο, οπότε λέει "Ωραία φάση, υπάρχει πράσινο!". Απ' την άλλη όμως αυτό δεν είναι ένα άγριο πράσινο, είναι κάτι που ελέγχεται πλέον.

Flesh Machine: Τι συνέπειες έχει αυτό;

Suckerpunch: Ότι αν αφήσεις ένα δάσος μόνο του, θα έχεις έλατα 300 χρόνων λέμε, ή βελανιδιές 100-150 χρόνων, κι αυτά τα πράγματα έχουν ένα κόστος πολιτικό για να τα κόψεις. Ενώ οι ακακίες οι βρωμοκαρυδιές κι όλα αυτά που έχεις φυτέψει, τα βγάζεις κιόλας και τα ξαναβάσεις. Αυτή είναι η μία όψη της κανονικοποίησης. Η άλλη και η κυριότερη είναι ότι σε ένα δεύτερο επίπεδο ό,τι κάνουμε στη φύση, τέλος πάντων για μένα αυτό αποτελεί μια

αρχή, το κάνουμε και στον εαυτό μας, οπότε η επιταγή για κανονικοποίηση κι ερημοποίηση του ψυχικού μας κόσμου αναγκαστικά αντικατοπτρίζεται στον φυσικό κόσμο. Πρέπει δηλαδή η φύση να εξορθολογιστεί.

Flesh Machine: Δεν αποτελεί δηλαδή απλά διαδικασία που εξυπηρετεί τα άμεσα οικονομικά συμφέροντα του κεφαλαίου, αλλά και μια βαθύτερη οντολογική αλλοτρίωση.

Suckerpunch: Ναι πιστεύω ότι αποτελεί ένα μια διττή διαδικασία. Πολλοί από τους δασολόγους που στηρίζουν ακόμα την αναδάσωση δεν νομίζω πως το κάνουν από κάποιο άμεσο οικονομικό όφελος. Κάποιοι προφανώς έχουν, μα οι υπόλοιποι απλά έτσι έχουν μάθει. Ο ιδεολόγημα που διδάσκεται κι αναπαράγεται από τον κυρίαρχο λόγο και είναι πια διάχυτο λέει πως γενικά, κατά κάποιο περίεργο τρόπο, η φύση δεν μπορεί να τα βγάλει πέρα μόνη της.

Flesh Machine: Πως δηλαδή αν δεν υπάρξει ανθρώπινη παρέμβαση θα καταστραφεί;

Suckerpunch: Ακριβώς. Όπως ακριβώς η ανθρώπινη υγεία δεν είναι πλέον δικό μας αγαθό, δηλαδή κοινωνικό αγαθό, αλλά κάτι που από την μια βαραίνει το άτομο ως ευθύνη, αν πάθεις καρκίνο κάπνιζες πολύ κοκ, κι από την άλλη είναι κάτι το οποίο το εγγυάται το απανταχού παρόν "ευεργετικό" Κράτος. Αντίστοιχα, προέκυψε μέσα στους μήνες που ακολούθησαν την πυρκαγιά η διαδεδομένη άποψη "Κοίτα το έχουν

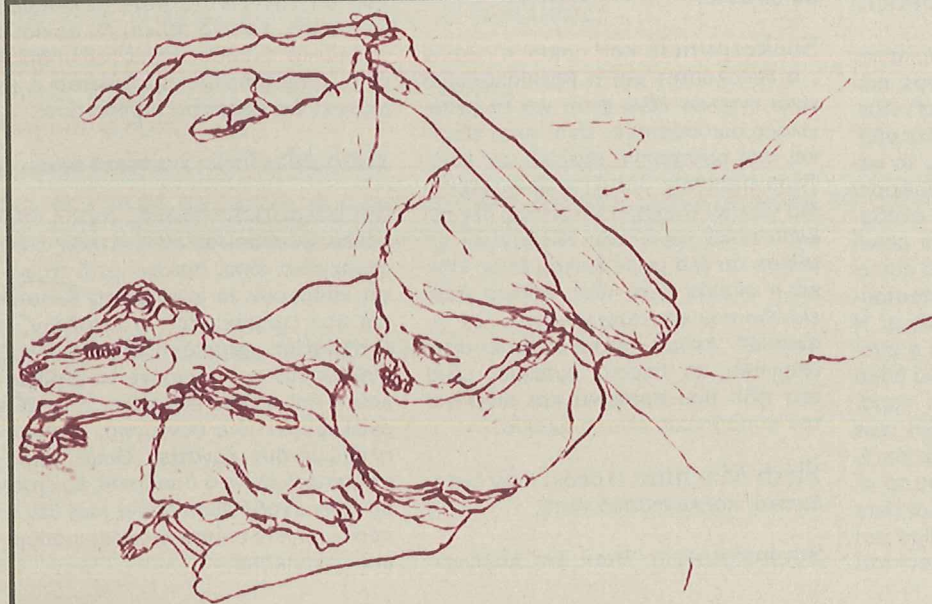
παρατημένο το δάσος", ή "Δεν έδωσαν λεφτά για να το φροντίσουν γι' αυτό καταστράφηκε". Αντίθετα όλα τα δάση που είναι "παρατημένα" είναι τα πλέον υγιή δάση που υπάρχουνε.

Flesh Machine: Δηλαδή δεν γίνεται παραδεκτή η ικανότητα του δάσους να αυτο-ρυθμιστεί;

Suckerpunch: Ναι, η ικανότητά του να αναδασωθεί από μόνο του μετά από μια πυρκαγιά. Κι αυτό φάνηκε με τις δηλώσεις που έγιναν όταν Ξέσπασαν το προηγούμενο καλοκαίρι πυρκαγιές στα δάση της Καλιфорνίας: ο Μπους πρότεινε ως λύση να τα αραιώσουν γιατί "είναι πολύ πυκνά". Αυτό υπονοεί ότι κανονικά δεν θα έπρεπε να υπάρχουν δάση μιας και δεν υπήρχε κανένας να τα αραιώσει μέχρι τώρα - θα έπρεπε να είχαν όλα καεί. Όλα αυτά δεν στέκουν βέβαια, είναι εξαιρετικά ηλίθια, αφού όταν αραιώνεις ένα δάσος αναπτύσσονται θερμοκρασίες πολύ μεγαλύτερες στα ξέφωτα, όλοι το καταλαβαίνουν αυτό...

Flesh Machine: Κι άρα είναι πολύ πιο εύκολο να αναφλεγεί.

Suckerpunch: Ακριβώς. Μα αυτό που υπονοείται εδώ είναι πως η φύση έχει ανάγκη την ανθρώπινη παρέμβαση για να υπάρξει, ότι το δάσος καταστρέφεται λόγω της εγκατάλειψης, πράγμα που προφανώς δεν ισχύει. Στην Ελλάδα πού είναι τα πιο υγιή δάση; Στην Ευρυτανία, στην νότιο Πίνδο, σε μέρη "παρατημένα".

Flesh Machine: Κι εκεί όπου υπάρχει αυτό που το Κράτος ονομάζει φροντίδα;

Suckerpunch: Εκεί τα δάση φθίνουν έως και καταστρέφονται πλήρως. Ακόμα και πριν καεί το δάσος της Πάρνηθας, ένα μεγάλο μέρος του ελατόδασους ήταν διαλυμένο. Από την ανθρωπίνη όχληση, από τους δρόμους... Υπάρχει δε και η άποψη ότι το δάσος είναι τα δέντρα. Μα το δάσος είναι και δέντρα όχι τα δέντρα! Το μεγαλύτερο μέρος της βιοποικιλότητας είναι σε άλλα είδη βλάστησης. Δεν υφίσταται δάσος μονάχα με δέντρα. Ειδικά ένα δάσος καμένο χρειάζεται όχι δέντρα μα τριφύλλι, βίκο κοκ, και για να δώσουν το απαραίτητο άζωτο στο έδαφος το οποίο ειδικά θα χαθεί με τις πρώτες βροχές, μα κυρίως για να συγκρατήσουν το έδαφος. Δεν μπορούμε να έχουμε ένα δάσος μονό με δέντρα, κι όμως αυτό επιχειρείται όταν φυτεύουν μόνο μιμόζες, πεύκα ή βρωμοκαρυδιές.

Flesh Machine: Προκειμένου να δώσουν όσο πιο γρήγορα γίνεται μια εικόνα του δάσους.

Suckerpunch: Ακριβώς, είναι μια εικόνα, δεν είναι ένα δάσος - μια εικόνα για να την χαρείς από μια βιλίτσα... Γι' αυτό στην Ιπποκράτειο Πολιτεία όταν κήκε το δάσος, η αναδάσωση έγινε με χαλέπιο πεύκη παρόλο που ακόμα και υπεύθυνοι του δασαρχείου της Πάρνηθας που δεν έχουν εκεί δικαιοδοσία είπαν όχι γιατί είναι μέρος για κουμαριά βελανιδιά και τέτοια πράγματα.

Flesh Machine: Γιατί έγινε αυτό;

Suckerpunch: Το έκαναν ως προετοιμασία για καταπάτηση, κι αυτός που καταπατεί δεν θέλει ένα γυμνό τοπίο, θέλει να βλέπει δεντράκια, μα θέλει να είναι δεντράκια που εύκολα τα καθαρίζει με το αλυσσοπρίονο, και ξεμπερδεύει. Άμα καθαρίσεις κουμαριές πχ με αλυσσοπρίονο, την άλλη χρονιά θα είναι πάλι ζούγκλα. Γιατί η κουμαριά πετάει από κάτω. Κι επιπλέον θα έχεις ένα πυκνό, άγριο δάσος ενώ το πεύκο είναι κανονικοποιημένο ή μάλλον μπορεί να κανονικοποιηθεί πιο εύκολα. Επίσης σημαντικό στοιχείο του λόγου περί αναδάσωσης είναι η όλη κριτική σχετικά με το πυροπαθές πεύκο. Μετά τις αρχικές προτάσεις για αναδάσωση με βρωμοκαρυδιά έπεσε ένα σχετικό κράξιμο από τους πλέον τίμιους δασολόγους που είπαν "Όχι ρε παιδιά δεν μπορούμε να ξεφυλλιστούμε τόσο πολύ, δεν

μπορούμε να προτείνουμε παράσιτα για αναδάσωση!". Η δευτερολογία ήταν "Κοιτάξτε, το πεύκο είναι πυροπαθές και πρέπει να το αντικαταστήσουμε, και μιας κι έχουμε λειψυδρία δεν βάζουμε κέδρους που αντέχουν πιο πολύ;". Όλα αυτά και πάλι υπονοούν αυτό που είπαμε προηγουμένως. Μα, πώς τότε έχουμε πευκοδάση αφού τα πεύκα είναι πυροπαθή; Αφού είναι τόσο ευπαθές και κακό για το δάσος πώς και βρίσκεται παντού το καταραμένο; Όχι, λένε αυτοί, να βάλουμε ό,τι αντέχει, κέδρους κυπαρίσσια και ακακίες. Αντέχουν και στο φαινόμενο του θερμοκηπίου, πάλι δάσος είναι, οπότε πού το πρόβλημα; Είναι αντίστοιχο με την ψυχιατρική που σου λέει πως τα ψυχικά σου προβλήματα δεν οφείλονται στη δουλειά σου στην οικογένειά σου και στον τρόπο ζωής σου. Όχι, είναι ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζεται από το απανταχού παρόν Κράτος, αυτό θα σε στείλει στον ψυχίατρο ο οποίος θα σε αναλάβει και θα σε θεραπεύσει, έτσι και σε σχέση με το δάσος κανένας δεν πρέπει να αναρωτηθεί γιατί έχουμε λειψυδρία, τι συμβαίνει και δεν έχουμε νερό. Θεωρείται δεδομένη συνθήκη και δρούμε βάσει αυτής.

Flesh Machine: Συμπτωματολογικά δηλαδή.

Suckerpunch: Ναι πες το κι έτσι. Αυτές οι κυρίαρχες ιδεολογίες εφαρμόστηκαν το περασμένο καλοκαίρι σχετικά με την αναδάσωση, γι' αυτό και μια από τις πιο μάταιες κινητοποιήσεις ξεκίνησε με το blog "αναδάσωση" το οποίο έγινε αργότερα "οικολόγιο", με γεωικό αίτημα το "Αναδάσωση Τώρα!". Τι σημαίνει αυτό; Δεν πρέπει να ξεχνάμε πως 15 μέρες μετά την πυρκαγιά της Πάρνηθας ο Σουφλιάς που είχε πει πως ό,τι ήταν δάσος θα ξαναγίνει δάσος έδειξε πως ακριβώς εννοεί την αναδάσωση. Έκανε μια απευθείας ανάθεση κάποιων κονδυλίων 20-40 εκ ευρώ στις κατασκευαστικές, δηλαδή στους μεγαλοεργολάβους, Μπόμπαλας και σια, για την αναδάσωση της Πάρνηθας. Τι σημαίνει αυτό; Όταν η κατασκευαστική είναι αυτή που αναλαμβάνει την αναδάσωση, τότε η αναδάσωση γίνεται αντιληπτή ως κατασκευή. Γι' αυτό και πολλές κατασκευαστικές εταιρίες έχουν δικό τους φυτώριο, φυτώριο φυσικά με 15 είδη που τους βολεύουν ιδιαίτερα.

Flesh Machine: Το δάσος γίνεται δηλαδή νοτό σαν οικοδομή!

Suckerpunch: Ναι, το ζήτημα είναι η οικοδόμηση του δάσους. Κι ακριβώς για να μειώσουν το κόστος, πάρα πολλές κατασκευαστικές αντί να αγοράζουν από κάποιο φυτώριο έχουν το δικό τους όπου καλλιεργούν τα δικά τους είδη. Έτσι η αναδάσωση δεν τους έρχεται απλά πιο φτηνά, αλλά προωθούν αυτή την συγκεκριμένη γκάμα ειδών, κυπαρίσσι, ακακία, βρωμοκαρυδιά, πεύκο, πλατάνι, που είναι πολύ ανθεκτικά στη μόλυνση. Ο άλλος λέει "Α! Πλατάνι! Ωραίο!", αλλά δεν είναι τόσο απλό.

Flesh Machine: Όλη η επιλογή περί του ποιο είδος δέντρου θα είναι αυτό το οποίο θα δομηθεί το κανονικοποιημένο δάσος γίνεται δηλαδή βάσει μιας ανάλυσης επικεντρωμένης όχι μόνο στο οικονομικό συμφέρον αλλά στην έννοια του ρίσκου. Τι ρίσκο υπάρχει αυτό το δέντρο να ξεραθεί, να αναφλεγεί, κοκ.

Suckerpunch: Ναι, κύριος παράγοντας δεν είναι το άμεσο οικονομικό όφελος μα η εναντίωση σε οτιδήποτε το άγριο.

Flesh Machine: Ακριβώς, το γεγονός πως ό,τι γίνεται αντιληπτό ως άγριο επενδύεται με ένα φόβο του ρίσκου, του ανεξέλεγκτου, του τυχαίου, αυτού που βρίσκεται και κινείται εκτός του ελέγχου της Εξουσίας. Με τον ίδιο τρόπο, ένα σώμα που δεν κανονικοποιείται μέσω της ιατρικής και της ψυχιατρικής θεωρείται με όρους βιοπολιτικής ένα επικίνδυνο σώμα.

Suckerpunch: Ναι, όλα αυτά μπορεί να έχουν μια οικονομική κατάληξη, αλλά άμεσα το ρίσκο του να περπατήσει κανείς μέσα σε ένα δάσος και να του μπουν ιδέες περί ελευθερίας ή να περάσει καλά μια δυο τρεις μέρες χωρίς πληρώσει, ε αυτό είναι απαράδεκτο! Να περάσει ένα σαββατοκύριακο χωρίς να δώσει ούτε μια δραχμή! Είναι ανεπίτρεπτο, ενώ στα κανονικοποιημένα δάση μπορείς να δομήσεις με ελάχιστες οικολογικές διαμαρτυρίες τα ξενοδοχεία σου, τις καφετέριές σου, κι επιπλέον είναι προτιμότερο να συντηρείς εσύ το δάσος κι ως πληρώνεις γιατί η ανεξέλεγκτη βλάστηση εγκυμονεί τον κίνδυνο.

Flesh Machine: Την τυχαιότητα δηλαδή.

Suckerpunch: Ναι, σκοπός είναι η δόμηση ενός άμεσα ελέγξιμου περιβάλλοντος

Flesh Machine: Μα τι θα συμβεί αν απλά αφήσεις τα καμένα όπως έχουν;

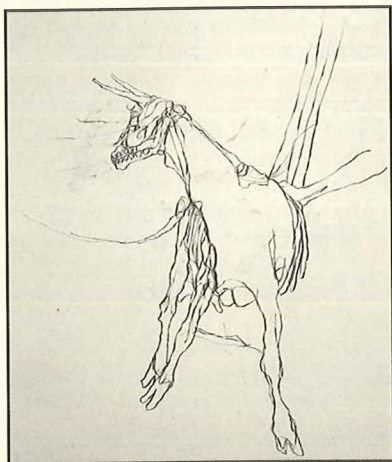
Suckerpunch: Αν δεν κάνεις απολύτως τίποτα, μέσα σε 10-15 χρόνια θα έχεις ήδη ένα πλούσιο θαμνότοπο με μικρά δέντρα, και σε 30 με 40 χρόνια, ανάλογα με την δυνατότητα του εδάφους, θα έχεις ένα πραγματικά πλούσιο δάσος.

Flesh Machine: Υπάρχουν τέτοια παραδείγματα στον ελλαδικό χώρο;

Suckerpunch: Ναι ένα κλασσικό παράδειγμα είναι η Ροδόπη. Μέχρι το 1940 η περιοχή του Καραντέρη λόγω του ότι ακόμα έμεναν εκεί νομαδικοί λαοί, κυρίως σαρακατσάνοι, όλα αυτά ήταν βοσκοτόπια - μιλάμε για τουλάχιστον 600,000 κεφάλια αιγοπροβάτων. Από τη στιγμή που φύγανε κυρίως τα γίδια με την διακοπή του νομαδισμού επί κατοχής κι εμφυλίου και την εδραιοποίηση των νομαδικών λαών στα πεδινά, σε λιγότερο από 40 χρόνια το δάσος δείχνει αρχέγονο, έχει ανακάμψει πλήρως. Βεβαίως, το χώμα στην περιοχή θεωρείται κατεξοχήν εύφορο. Αντίστοιχα παραδείγματα υπάρχουν και στον Πάρνωνα όπου το σημερινό ελατόδασος ήταν κάποτε ένα ρουμάνι λόγω υπερβόσκησης.

Flesh Machine: Γενικά, από το τέλος του εμφυλίου η συνολική έκταση των δασών στον ελλαδικό χώρο έχει αυξηθεί ραγδαία.

Suckerpunch: Ναι, η καταγεγραμμένη δασική έκταση ξεκίνησε στο περίπου 50% στα μέσα του 19ου, έπεσε στις αρχές του 20ου σε ποσοστά 12-13% και μετά τον εμφύλιο και την εγκατάλειψη της υπαίθρου, το δασαρχείο δίνει ένα 24-25%, πιο ρεαλιστικά το βλέπω γύρω στο 22%. Πρόκειται για σημαντι-

κή αύξηση η οποία και συνεχίζεται παρά τις πυρκαγιές, ακριβώς λόγω της εγκατάλειψης της υπαίθρου. Αντιθέτως, σε τόπους οι οποίοι έχουν υποστεί αναδάσωση υπάρχουν μονάχα τα αναδασωμένα είδη. Δεν ξέρω σε βάθος χρόνου τι μπορεί να συμβεί βέβαια. Δύσκολα αναπτύσσεται το γηγενές δάσος ανάμεσα στο κανονικοποιημένο οικοσύστημα ακακιών πχ. Έτσι σήμερα οι δρυμοί είναι σε πολύ χειρότερη κατάσταση απ' ό,τι τα παρατημένα υποτίθεται δάση της Ευρυτανίας και της νοτίου Πίνδου.

Flesh Machine: Υπήρχε ωστόσο ποτέ κάποιο οικοσύστημα το οποίο να μην είχε καμία ανθρώπινη παρέμβαση;

Suckerpunch: Κοίτα, πριν από λίγα χρόνια βρέθηκε στην Παπούσα Νέα Γουινέα ένα μέρος που δεν είχε πατήσει ποτέ άνθρωπος, αλλά αποτελεί εξαίρεση.

Flesh Machine: Ναι, για παράδειγμα τα υποτιθέμενα παρθένα δάση της Αφρικής τα εθνικά πάρκα της Σερενγκέτι κοκ, όλα αυτά τα φτιάξαν οι αποικιοκράτες διώχνοντας βίαια τους ιθαγενείς.

Suckerpunch: Ναι, το ζήτημα ποιο είναι; Και βεβαίως κυνηγά ο άνθρωπος όπως κι άλλα ζώα και φυσιικά και πάντοτε έκοβε δέντρα για να δημιουργήσει ξέφωτα και κήπους, μα το δάσος δεν καταστρέφεται έτσι. Χρειάζεται το ιδεολόγημα της καθυπόταξης για να καταστραφεί το δάσος. Αυτή είναι η βάση της κανονικοποίησης. Δεν είναι το ζήτημα αν κάποτε ζούσαμε αρμονικά με τη φύση. Άλλοι ιθαγενείς το έκαναν, άλλοι όχι. Η διαφορά είναι όταν ο άνθρωπος αρχίζει να δομεί την φύση υπό τους όρους του. Αυτή είναι η εξημέρωση, η διαφορά του να κυνηγάς ένα ζώο για να το σκοτώσεις και να το φας, και του να το έχεις από μικρό για να το φας, ή αντίστοιχα η διαφορά μεταξύ μιας ομάδας ανθρώπων που διακατέχεται από μια αγριότητα και ενός Κράτους που ελέγχει την ζωή των ανθρώπων. Στη δεύτερη περίπτωση, παύει το ανθρώπινο το οποίο είναι εξ ορισμού άγριο. Αυτό είναι η εξημέρωση και επιβάλλεται τόσο προς τον άνθρωπο, όσο και προς το περιβάλλον του - η ερημοποίηση, η εξάπλωση της επικρατείας της ερήμου, του εξημερωμένου δηλαδή είναι διττή.

Flesh Machine: Πρόκειται για τον θάνατο της ποικιλομορφίας, της αγριότητας.

Suckerpunch: Ναι, και το μόνο που μένει είναι τα καθορισμένα πράγματα. Κι αυτό έχει να κάνει με μια γενικότερη αντιμετώπιση του χώρου, μια προσπάθεια κατακερματισμού κι εκμηδένισής του.

Flesh Machine: Δηλαδή;

Suckerpunch: Κοίτα, στις πόλεις ασπύμε βλέπουμε παραδείγματα όπως το Πεδίο του Άρεως. Πριν δέκα χρόνια υπήρχαν σημεία πυκνά όπου μπορούσες να πας είτε για να πηδηχτείς, είτε να πεις ένα μπάφο, είτε να συνωμότησεις, αυτό που είναι δηλαδή απαραίτητο: να ξεφύγεις από τον έλεγχο. Μα τώρα το μεγαλύτερο μέρος είναι αποψιλωμένο από θάμνους κλπ, και έχουν θεσμοποιηθεί και περιπολίες. Έτσι με εξαίρεση ελάχιστα μέρη δημιουργείται ένα Πανοπτικό για τους μπάσους και τους σκεκιουριτάδες. Και βέβαια τα νέα πάρκα κατασκευάζονται με όρους κανονικότητας, κι επιτήρησης: συστάδες δέντρων με γκαζόν κι απουσία χαμηλής θαμνώδους βλάστησης.

Flesh Machine: Πρόκειται για ένα κηποτεχνικό περιβάλλον ελέγχου κι επιτήρησης.

Suckerpunch: Ναι, δεν πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα να μαζεύονται οι πιτσιρικάδες και να οδηγηθεί το όλο πράγμα σε κάτι το ανεξέλεγκτο, σε πραγματικά ελεύθερο χώρο. Σε έναν σχετικά άγριο χώρο.

Flesh Machine: Όπως υπάρχει και προσπάθεια, με πρόσχημα την πυροπροστασία, κάθε Ιούνιο να θερίζουν τα Ξερά, μαργαρίτες κλπ, σε άλση γύρω από την Αθήνα πχ, με αποτέλεσμα να δημιουργείται μια πράσινη έρημος χωρίς ζώα και με όλο και πιο άρρωστα δέντρα λόγω του ότι το έδαφος δεν εμπλουτίζεται πια από τα σάπια Ξερόχορτα το φθινόπωρο. Και παράλληλα αυτό που ήταν ένας ημίάγριος τόπος να μετατραπεί σε πάρκο.

Suckerpunch: Ναι, το χειρότερο είναι το ιδεολόγημα της προστασίας, πως όλα αυτά γίνονται για να προστατέψεις το δάσος, η λογική των μκο, μια λογική της ασφάλειας.

Flesh Machine: Του τύπου μην καπνίζεις, μην έχεις επικίνδυνη σεξουαλική συμπεριφορά, μην κανείς ντραγκς.

Suckerpunch: Ναι, όλο αυτό το φάσμα προστασίας που ουσιαστικά καταστρέφει το άτομο όπως και τη φύση

αντίστοιχα. Μια βίαιη χάρση ενός ορίου που σου λέει "Εως εδώ!". Δηλαδή, η πόλη δεν πρέπει να βιώνετε ως ένα ενιαίο πεδίο.

Flesh Machine: Αλλά ως κατακερματισμένη και σημειακή.

Suckerpunch: Ακριβώς, σπίτι-δουλειά-χώρος κατανάλωσης-πάρκο. Πηγαίνεις δηλαδή από πλήρως κατακερματισμένα σημεία, μετακινείσαι ανάμεσά τους και πέρα από αυτά δεν μεσολαβεί ένας ενιαίος χώρος αλλά αντίθετα χαμένος χρόνος, πρόκειται για αυτόν τον μετασχηματισμό του ενιαίου χώρου σε χαμένο χρόνο. Αντίστοιχα, στο φυσικό περιβάλλον δεν πρέπει να υπάρχει ένας ενιαίος χώρος περιπλάνησης, μα πρέπει να μετατραπεί κι αυτός σε ένα σημείο, σε ένα σημείο αναψυχής, όπου να μπορείς να πας με το αυτοκίνητό σου χωρίς να μεσολαβήσει τίποτα άλλο, πρέπει να μπορείς να πας εκεί με το αυτοκίνητο και να καταναλώσεις σε ένα δάσος κανονικοποιημένο με κανονικά μονοπάτια σαφή κι αμετάκλητα.

Flesh Machine: Όπως δηλαδή δομείται μια συνέχεια μεταξύ του εμπορικού κέντρου και του μετρό έτσι που πια δεν ξέρεις σε ποιο από τα δύο είσαι, είναι και τα δύο μη-τόποι, είναι χώροι όπου δεν μπορείς να επέμβεις, να δράσεις, δεν μπορείς να αφήσεις κάποιο σημάδι, ένα ίχνος

Suckerpunch: Αυτό είναι πολύ σημαντικό. Σε ένα δάσος τύπου δρυμός δεν θα μπορείς να παρέμβεις - θεωρείται υπερβολικά εύθραυστο για κάτι τέτοιο.

Flesh Machine: Ναι, θα είναι κάτι το οποίο ουσιαστικά βλέπεις και όχι κάτι στο οποίο περιπλανιέσαι ή ζεις. Όπως στο εξωτερικό: θα απαγορεύεται να κόβεις λουλούδια, θα απαγορεύεται να μαζεύεις καρπούς, θα απαγορεύεται να κοιμάσαι, να γαμιέσαι, να παίζεις...

Suckerpunch: Ναι, θα απαγορεύεται γενικά να ζεις - θα μπορείς απλά να κοιτάς. Αφού η ζωή είναι καταστροφική για τη φύση... Αντίστοιχα στο μετρό το οποίο είναι ακόμα αποστειρωμένο στην Αθήνα, δεν επιτρέπεται να φας κι εννοείται να καπνίσεις. Δεν μπορούνε να σου απαγορεύσουνε να φιληθείς ασ πούμε ή να κλάσεις, αλλά γενικά η έντονη ζωή αποδοκιμάζεται.

Flesh Machine: Εκτός κι αν αποτελέσει εμπόρευμα τύπου extreme sport.

Suckerpunch: Ναι, θεωρείται πως καταστρέφεις το καλοδομημένο τους μετρό, την καθαρή τους πόλη, κοκ. Αντίστοιχα, κατασκευάζεται το νομικό πλαίσιο ώστε στο σκληρό πυρήνα του δρυμού της Πάρνηθας να μην επιτρέπεται η είσοδος παρά μονάχα σε επιστημονικό προσωπικό. Κι έτσι τα δάση καθίστανται μη-τόποι υπό την πλήρη διαχείριση του Κράτους και των επιστημόνων του. Από τη μια το Κράτος εκμεταλλεύεται το φυσικό περιβάλλον υπό το πρόσχημα της προστασίας του, όπως για παράδειγμα στην Ανταρκτική, κι από την άλλη απαγορεύει κάθε ανθρώπινη πρόσβαση σε αυτό και το καθιστά μια εικόνα, δηλαδή θέαμα. Όταν ξέσπασε η πυρκαγιά άλλωστε οι μπάτσοι έκλεισαν τον δρόμο που οδηγούσε προς τα πάνω για να μην ανέβει κανένας πλην του Κράτους. Για να καί με τις ευλογίες του δηλαδή... Αντίστοιχα σε πολλούς δρυμούς απαγορεύεται η ανθρώπινη παρουσία, δημιουργείται δηλαδή η ιδέα ότι το να ζεις εκεί είναι εχθρικό, κάτι το οποίο δεν ισχύει αφού τα δάση υπήρχαν παράλληλα με τον άνθρωπο για εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια.

Flesh Machine: Με τον ίδιο τρόπο που όπως είπαμε πριν προστάτεψαν οι αποικιοκράτες τα δάση από τους ιθαγενείς. Ένα κλασσικό παράδειγμα Κρατικής απαγόρευσης της πρόσβασης στην "κοινή γη" είναι τόσο τα highland clearances στη σκωτία, όσο και η χάρση των ορίων του δάσους στην αποικιοκρατούμενη Ινδία. Εκεί όπου μπορούσε να βγεις στο βουνό να μαζέψεις ξύλα, ραδίκια, μανιτάρια, φαρμακευτικές ρίζες κοκ, η περίφραξη των δασών από τους βρετανούς οδήγησε σε μαζικό λιμό, στην περίπτωση της Ινδίας με δεκάδες εκατομμύρια νεκρούς στα τέλη του 19ου αιώνα.

Suckerpunch: Επειδή άρχισαν να ζούνε σε άθλιες συνθήκες χωρίς καν τα βασικά.

Flesh Machine: Ναι, υπολογίζεται πως η περίφραξη τους στέρησε 30% περίπου των καθημερινών τους αγαθών, και όλων σχεδόν των φαρμακευτικών κι ενεργειακών πηγών. Το ενδιαφέρον είναι πως πρόσφατα προέκυψε εκ νέου αυτό το ζήτημα. Η φυλή των σολίνγκα στο μαχαράστρα των Ινδιών παραδοσιακά καίει το δάσος μέσα στο οποίο ζει πιστεύοντας πως αυτό αποτελεί μια ζωτική μέθοδο προστασίας του οικοσυστήματος. Το δάσος όπου ζούνε οι σολίνγκα όμως ορίστηκε δρυμός το 1972 οπότε και τους απαγορεύτηκε να βά-

ζουνε φωτιές όπως έκαναν για χιλιάδες χρόνια.

Suckerpunch: Με αποτέλεσμα;

Flesh Machine: Ραγδαία υποβάθμιση του οικοσυστήματος, εξαφάνιση ειδών ζώων και φυτών, και βέβαια εξάθλιωση των σολίνγκα οι οποίοι ζούνε υπό καθεστώς τρομοκρατίας των δασομπάτσων. Όμως οι φωτιές, που ακόμα προσπαθούν να βάζουν παράνομα οι σολίνγκα, περιορίζονται στο έδαφος καθαρίζοντάς το από επιθετικά καλλωπιστικά παράσιτα όπως η λαντάνα που δεν αφήνει τίποτα άλλο να φυτρώσει, ανανεώνοντας έτσι το έδαφος και επιτρέποντας σε πιο αδύναμα φυτά, όπως το αγριογυρουινόχορτο, να φυτρώσουν στο αναζωογονημένο χούμους. Το αγριογυρουινόχορτο είναι απαραίτητο για τον τοκετό των άγριων ασιaticών ελεφάντων, οι οποίοι είναι βέβαια είδος υπό εξαφάνιση. Παρόλ' αυτά η καταστολή είναι βάνουση και πάνω από 100 ιθαγενείς αντιμετωπίζουν μακρόχρονες φυλακίσεις γιατί απλά αρνούνται να διακόψουν την οργανική τους σχέση με τη φύση μόνο και μόνο επειδή έτσι αποφάσισε το Κράτος κι οι επιστήμονές του.

Suckerpunch: Μπάσταρδοι!

Flesh Machine: Έτσι, σε σχέση με αυτά που λένε ανθρωπολόγοι όπως ο Peter Wilson για τις συνέπειες του οριοκεντρικού πολιτισμού, ίσως πρέπει να δούμε την αναδάσωση ως ένα τρόπο με τον οποίο το Κράτος προσπαθεί να περιφράξει την κοινή γη αλλά και να οριοθετήσει την ανθρώπινη αντίληψη.

Suckerpunch: Ναι, βασικά και η αναδάσωση και η κατασκευή δρυμών έχει να κάνει με τα όρια. Υπάρχει αυτό το όριο μέσα στο οποίο επιτρέπονται αυτές οι δραστηριότητες, εκείνο το όριο όπου αποκλείονται εκείνες, κοκ, το όριο μέσα στο οποίο μπορείς να περπατήσεις, το μονοπάτι δηλαδή, το όριο πέρα από το οποίο δεν επιτρέπεται καμία πρόσβαση. Αυτό συνεπάγεται μιας οριοθετημένης αντίληψης για τον χώρο.

Flesh Machine: Εντός ορίων - εκτός ορίων, κοκ.

Suckerpunch: Ναι, και κυρίως ένα πλήρως κανονικοποιημένο περιβάλλον. Το βασικό είναι να μην σου δίνεται πουθενά η ιδέα κάποιας άγριας ανεκμετάλλευτης ζωής - να σου δίνεται παντού η ιδέα μιας κανονικότητας. Μια

βόλτα στο δάσος πρέπει να είναι απλά ψυχαγωγική, να μπορείς να ψυχαγωγηθείς με αυτό, μα να μη μπορείς να ζήσεις μέσα σε αυτό.

Flesh Machine: Πρόκειται για μια χωροταξική οριοθέτηση της αντίληψης τόσο του εαυτού, μα όσο και του περιβάλλοντος. Αυτή είναι η βάση της εξημέρωσης, της κανονικοποίησης

Suckerpunch: Ναι, αντίστοιχα στην πόλη επιτρέπεται να κάνεις κάποια πράγματα μέσα σε χώρους που πρώτον επιτρέπεται να έχεις πρόσβαση, και δεύτερον είναι πλήρως σηματοδοτημένοι σχετικά με το τι μπορείς ή πρέπει να κάνεις. Δεν μπορείς να κανείς πικ-νικ σε ένα σουπερμάρκετ.

Flesh Machine: Είναι ένα συγκεκριμένο σετ συμπεριφορών ή δραστηριοτήτων που επιτρέπεται ή επιβάλλεται σε κάθε χωροταξικό πλαίσιο - εδώ απόλαυσε, εδώ γέλα, εδώ ερωτεύσου, κοκ.

Suckerpunch: Κι οποιαδήποτε συμπεριφορά εκτός πλαισίου είναι είτε παράνομη είτε αποδοκιμαστέα. Αυτό ακριβώς είναι το κατακερματισμένο πεδίο του χώρου. Δεν έχεις ένα ενιαίο γεωγραφικό ή ψυχικό πεδίο μέσα στο οποίο κινείσαι, έχεις απλά συγκεκριμένα οριοθετημένα σημεία είτε αυτά είναι το μηνιαίο ρέιβ πάρτυ...

Flesh Machine: Είτε ένας καυγάς στο γήπεδο, είτε ένα φλερτ στο μπαρ

Suckerpunch: Ναι, αλλά ούτε μπορείς να πας τρύπιος στη δουλειά σου, ούτε να φλερτάρεις στην τράπεζα. Γενικώς δεν υπάρχει ελευθερία, μα όρια. Αντίστοιχα, σε σχέση με την παρέμβαση στο φυσικό κόσμο, αυτή τη λογική έχει στη βάση της στο ότι όλα πρέπει να είναι υπό έλεγχο ακόμα κι αν κοστίζει, προκειμένου να μπορέσουν να προεκτείνουν το μοντέλο κατακερματισμού του χώρου και στον υπόλοιπο φυσικό κόσμο. Η εξημέρωση ενός χώρου αυτό ακριβώς κάνει. Πρέπει πρώτα να του εμφυσήσεις την οριοθέτηση του περιβάλλοντος και των συμπεριφορών: εδώ επιτρέπεται να κάνεις αυτό, εκεί όχι. Εδώ χέζεις, εδώ δεν χέζεις, εδώ τρως, εδώ δεν τρως.

Flesh Machine: Κι έτσι εξημερώνεται και το παιδί από τους γονείς.

Suckerpunch: Ναι, το πρώτο πράμα που μας διδάσκουν είναι η ανα-

γνώριση κι ο σεβασμός των ορίων: πού χέζεις, πού τρως, πού μιλάς με μια γλώσσα άλφα, και πού με μια γλώσσα β. Αυτή η διαδικασία εξημέρωσης του ανθρώπου είναι ανάλογη της εξημέρωσης του φυσικού κόσμου. Είναι δυο διαδικασίες αλληλένδετες.

Flesh Machine: Πάντως και η ίδια η έννοια του δάσους ως διαχωρισμένη, κατακερματισμένη οντότητα είναι αποτέλεσμα εξημέρωσης. Στα αγγλικά πχ ο πολιτικός όρος forest ήρθε να αντικαταστήσει τον περιγραφικό όρο woods, δηλαδή Εύλα, όταν ένας νορμανδός βασιλιάς, ο Γουλιέλμος ο Χονδρός ή κάποιος τέτοιος, διέταξε να εκδιωχτούν οι ιθαγενείς και νομαδικοί πληθυσμοί από τις εκτάσεις αυτές, τα περιέφραξε και τα μετέτρεψε σε χώρους βασιλικού κυνηγιού. Έπρεπε να προστατευτούν από την πλέμπα ώστε να πολλαπλασιαστεί το αγριογούρουνο που ήθελε να κυνηγάει η αφεντιά του ως προνόμιο της νορμανδικής κτήσης.

Suckerpunch: Αυτή η λογική του διαχωρισμένου διέπει ακόμα μκο όπως η wwf, η οποία εξυμνεί τους αποικιοκράτες κυνηγούς που εκδιώξαν τις φυλές από τα δάση της Αφρικής για να τα προστατέψουν, να προστατέψουν δηλαδή τα θηράματά τους. Ο φυσικός κόσμος πρέπει να είναι ένας κόσμος προς τέρψη και ψυχαγωγία των πρωτοκοσμικών προνομιούχων που θα κυνηγάνε, θα βολτάρουνε, και θα παρακολουθούν με κιάλια τα πουλιά.

Flesh Machine: Σαν ο φυσικός κόσμος να αποτελεί αυτάξια...

Suckerpunch: Ακριβώς, είναι κάτι που τίθεται πέρα από εμάς, και μυστικοποιείται.

Flesh Machine: Πριν όμως το Κράτος διαχωρίσει βίαια τον άνθρωπο από τη φύση, κανένας δεν ήξερε πού τέλειωνε το χωριό και πού ξεκίναγε το δάσος, υπήρχαν σπίτια και μέσα στα woods, άλλα εδώ άλλα εκεί - μέχρι και η καρδιά του δάσους κατοικούταν φαντασιακά τουλάχιστον από ένα σπίτι, αυτό της μάγισσας, κι εδώ έχουμε μια άλλη ιστορία που θα την αφήσουμε για τώρα, σχετικά με τη σχέση πολιτισμένου κι άγριου, αρσενικού θηλυκού κοκ.

Suckerpunch: Αντίθετα σήμερα επικρατεί το φαντασιακό του κατακερματισμού: δεν πρέπει να υπάρχει άγριο, απρόβλεπτο, τυχαίο, όλα είναι κανονικοποιημένα, σηματοδοτημένα κι οριοθετημένα. Σίγουρα έχουμε παραδείγματα αντι-οικολογικής συμπεριφοράς ακόμα και ανάμεσα στους πυγμαίους ανάλογα με το τι νόημα θέλουμε να επιβάλλουμε εμείς σε μια μη-δυτική κουλτούρα. Σαφώς κι οποιοσδήποτε λαός που ζει μέσα σε ένα δάσος προκαλεί και κάποια φθορά. Μα έχεις δει τι κάνει ένα κοπάδι αγριογούρουνων που περνάει μέσα από το δάσος;

Flesh Machine: Είναι σαν να έχει περάσει μπουλντόζα!

Suckerpunch: Παρόλ' αυτά τα δάση συνεχίζουν να υπάρχουν και με τα αγριογούρουνα, όπως και με τους πυγμαίους - όχι επειδή κι οι δυο είναι "φυσικοί" μα διότι ενώ και οι δύο καταστρέφουν, δεν εξημερώνουν είδη ή περιβάλλοντα, δεν κανονικοποιούν - γιατί δεν έχουν ιδιοκτησία και δεν κινούνται μέσα στο και σε σχέση με το δάσος βάσει αυτής. Άλλο το κυνήγι, η τροφосуλλογή ή η λεηλασία, κι άλλο η καλλιέργεια, και το να κάνεις κάτι κτήμα σου - αυτό είναι η διαδικασία της εξημέρωσης.

Flesh Machine: Η οποία αργά η γρήγορα θα οδηγήσει στο Κράτος και αναπαράγεται από αυτό.

Suckerpunch: Σε κάτι δηλαδή το εξω-ανθρώπινο. Θα μπορούσε να υπάρχει θεωρητικά ένα Κράτος γενικώς αγαθοεργό, όπου η ζωή σου να έχει περισσότερο "δίκαιο" και περισσότερα "αγαθά" για κάθε άνθρωπο με πολύ λιγότερη βία απ' ότι σε μια ομαδοποίηση μη-εξημερωμένη. Παρόλ' αυτά το θεωρώ μια προβληματική κατάσταση. Είναι προτιμότερο νομίζω οι άνθρωποι να ζούνε σε ένα καθεστώς αυτοδικίας κι αγριότητας, όπου οι άνθρωποι είναι από τη σκοπιά του πολιτισμού μισότρελλοι, από έναν υποτιθέμενα καλοκάγαθο μηχανισμό εξω-ανθρώπινο ο οποίος καθορίζει τις ζωές μας με βάση κάποιες αξίες που δεν τις ορίζουμε εμείς.

Flesh Machine: Σε αυτό θα συμφωνήσουμε απόλυτα. ☹️

Ερμαφροδιτισμός: ενάντια στην ιατρικονομία

της διασεξικότητας

Μια συνέντευξη με την
Cheryl Chase

[Η Cheryl Chase γεννήθηκε ερμαφρόδιτη και στα 1 ½ χρόνια της υπέστη βίαιο ακρωτηριασμό από τους εκτελεστές της ιατρικής εξουσίας. Σήμερα είναι συνιδρυτής της Διασεξικής Εταιρίας Βορείου Αμερικής (Intersex Society of North America) η οποία μάχεται ενάντια στην ιατρικοποίηση και τον έμφυλο δυισμό. Η παρούσα συνέντευξη δόθηκε στον Peter Hegarty τον Ιούνιο του 1999]

Peter Hegarty: Ας αρχίσουμε με την ζωή σου και πώς έμαθες πως είσαι διασεξική (ΣτΜ: δηλ. ερμαφρόδιτη).

Cheryl Chase: Όταν έγινα 8, οι γονείς μου με πήγαν στο νοσοκομείο. Το μόνο που μου είπαν ήταν "Θυμάσαι που είχες κοιλόπονους; Θέλουμε να τσεκάρουμε ότι όλα είναι καλά". Θυμάμαι μονάχα πως το χειρουργείο ήταν εξαιρετικά επίπονο. Έπειτα όταν ήμουν 10 χρονών οι γονείς μου μου είπαν πως γεννήθηκα με υπερτροφική κλειτορίδα. Μπορούσε να ακούσεις τα εισαγωγικά όταν λέγανε υπερτροφική. Είπαν πως η "κλειτορίδα είναι κάτι που θα ήταν πέος αν ήσουν αγόρι μα είσαι κορίτσι κι έτσι δεν την χρειάζεσαι".

Peter Hegarty: "Δεν την χρειάζεσαι";

Cheryl Chase: Και είπαν, "Μιας κι ήταν 'υπερτροφική', η κλειτορίδα σου, οι γιατροί την αφαίρεσαν όταν γεννήθηκες. Η εγχείρηση αυτή είναι για να βεβαιωθούμε πως τα πάντα είναι εν τάξει. Μα μην πεις τίποτα σε κανέναν για όλα αυτά".

Peter Hegarty: Θέλανε να συγκαλύψουν τις ιατρικές επεμβάσεις;

Cheryl Chase: Ναι, και τα εξήγησαν

όλα υπό όρους εντελώς ακατανόητους σε εμένα. Έπειτα, όταν ήμουν γύρω στα 12, άρχισα να διαβάζω βιβλία για το σεΞ. Και κατάλαβα πως υποτίθεται πως έπρεπε να υπάρχει μια κάποια απολαυστική αίσθηση στα γεννητικά σου όργανα, μα δεν μπορούσα να την βρω. Όταν έγινα 19 είχα πια καταλάβει πως δεν μπορούσα να αυνανιστώ και δεν είχα οργασμούς. Μα μέχρι και τα τριάντα μου τα αισθήματά μου για όλα αυτά ήταν αντιφατικά. Γνώριζα πως οι γονείς μου είχαν αφαιρέσει την κλειτορίδα μου, μα πίστευα ακόμα πως θα έβρισκα τελικά πού ήταν στο σώμα μου.

Peter Hegarty: Έλαβες ψυχολογική υποστήριξη σαν παιδί;

Cheryl Chase: Οι γονείς μου με πήγαν σε ψυχίατρο όταν ήμουν δέκα. Μου έκανε τεστ νοημοσύνης και προσπάθησε να με κάνει να ενδιαφερθώ για την μητρότητα. Μου έδωσε ένα πλαστικό παιχνίδι που το έλεγαν "Η Ορατή Γυναίκα", το οποίο είχε όργανα που μπορούσαν να αντικατασταθούν με όργανα μιας εγκύου. Υποθέτω πως προσπαθούσε να με προετοιμάσει για ένα μελλοντικό ρόλο συζύγου και μητέρας.

Peter Hegarty: Γνώριζε πως ήσουν διασεξική;

Cheryl Chase: Δεν το ανέφερε ποτέ άμεσα, μα μου είπε ότι ήμουν "ιατρικά διάσημη", και πως υπήρχα σε πολλά ιατρικά βιβλία. Όταν έγινα 19 αποφάσισα να ανακαλύψω ποιος μου είχε κάνει κλειτοριδεκτομή και γιατί. Διότι εκείνη η ψυχίατρος είχε πει πως ήμουν "ιατρικά διάσημη", άρχισα να διαβάζω ιατρικές εφημερίδες: και κατέληξα με την υπόθεση της προκυφοφορικής προγεστίνης.

Peter Hegarty: Μπορείς να το εξηγήσεις αυτό;

Cheryl Chase: Η προγεστίνη είναι μια συνθετική μορφή της προγεστερόνης, μιας ορμόνης που παράγεται κατά την εγκυμοσύνη η οποία συντηρεί τα τοιχώματα της μήτρας. Η συνθετική προγεστίνη, η οποία δινόταν στις γυναίκες κατά την δεκαετία του '50 και του '60, δεν είναι ίδια με την φυσική προγεστερόνη και ορισμένες φορές έχει αποτελέσματα επίπλασης στα θηλυκά έμβρυα. Αρκετές γενετικές γυναίκες που γεννήθηκαν κατά την περίοδο αυτή είχαν μεγάλες κλειτορίδες κι ακόμα και σχετικά ανδροπρεπή γεννητικά όργανα διότι οι μάνες τους έπαιρναν προγεστίνη. Η λύση ήταν για τους γιατρούς να

αφαιρέσουν την κλειτορίδα. Το DES ήταν ένα είδος συνθετικού οιστρογόνου το οποίο προωθούνταν επίσης εκείνη την εποχή. Κατά την δεκαετία του '70 άρχισε να εμφανίζεται μεγάλος αριθμός ενός σπάνιου είδους εγκεφαλικού καρκίνου σε νεαρές γυναίκες. Εν τέλει το DES που δόθηκε σε εγκύους προκάλούσε στις κόρες τους αυτό τον καρκίνο του εγκεφάλου 20 χρόνια αργότερα. Εκείνη την εποχή είχα μπερδέψει στο κεφάλι μου την προγεστίνη και το DES και είχα συμπεράνει ότι κινδύνευα από καρκίνο του εγκεφάλου. Τέλος πάντων, είδα ένα γυναικολόγο και του είπα ότι ήθελα τον ιατρικό μου φάκελο. Όταν τον Ξαναείδα, μου είπε ότι το νοσοκομείο αγνόησε το αίτημά του και δεν καταλάβαινε γιατί. Με συμβούλεψε να ζητήσω η ίδια τον φάκελό μου. Μα όταν πήγα στη υπηρεσία ιατρικών αρχείων της Νέας Υόρκης, δεν μου τα έδιναν και δεν εξηγούσαν γιατί. Τους είπα ότι είχα νομικά το δικαίωμα να πάρω αυτά τα αρχεία, και μου είπαν, καλά κάνε μας μήνυση. Κατέρρευσα εντελώς. Αργότερα έμαθα ότι τα είχαν στείλει σε εκείνον τον γυναικολόγο και μου είχε πει ψέματα

Peter Hegarty: Ο γυναικολόγος σου είχε πει ψέματα;

Cheryl Chase: Ναι, του τα έστειλε και τα δύο. Νομίζω μου είπε ψέματα γιατί είδε πόσο στεναχωρημένη ήμουν ήδη. Δεν ήθελε το ό,τι θα μου συνέβαινε, να συμβεί στο ιατρείο του.

Peter Hegarty: Φαίνεται πως προσπάθησαν επανειλημμένα να σου κρύψουν αυτή την πληροφορία

Cheryl Chase: Όλοι στους οποίους απευθύνθηκα το έκαναν. Μετά βρήκα εκείνη την ψυχίατρο που με είχε κουράρει σαν παιδί. Ζήτησα την βοήθειά της προκειμένου να βρω τα αρχεία. Μου είπε: "Δεν τα χρειάζεσαι". Μετά με ρώτησε αν έχω γκόμενο.

Peter Hegarty: Φαίνεται πως το μόνο που την ενδιέφερε ήταν να σε κανονικοποιήσει.

Cheryl Chase: Της είπα πως δεν είχα κλειτορίδα και δεν μπορούσα να έχω οργασμό και μου είπε: "Τι παιδικό! Οι ενήλικες γυναίκες προτιμούν τον κολπικό οργασμό".

Peter Hegarty: Και μιλάμε για την δεκαετία του 70; Μετά τον Masters και Johnson;

Cheryl Chase: Ω ναι, πολύ μετά τα γραπτά τόσων και τόσων γυναικών σχετικά με το σεΞ. Και έφυγα από αυτή τη συνάντηση και πάλι κλαμένη. Εκείνο τον καιρό αποφάσισα να μετακομίσω στο Σαν Φρανσίσκο γιατί άκουσα πως υπήρχαν λεσβίες εκεί, αρκετά νέες. Μερικά χρόνια αργότερα στο Σαν Φρανσίσκο συμβουλευτήκα μια γυναικολόγο και της είπα ότι γνώριζα. Της ζήτησα να με βοηθήσει με τα αρχεία. Βρήκε μια τρισελίδη σύνοψη και μου την έδωσε, λέγοντας "φαίνεται πως στην αρχή οι γονείς σου δεν ήταν βέβαιοι αν ήσουν αγόρι ή κορίτσι". Τα αρχεία έδειχναν πως νομικά και κοινωνικά ήμουν αγόρι για το πρώτο ενάμιση χρόνο της ζωής μου.

Peter Hegarty: Ήταν η πρώτη φορά που το μάθαινες;

Cheryl Chase: Ναι. Υπήρχε ένα όνομα που δεν είχα Ξανακούσει, Τσάρλι, δίπλα στο όνομα και τη διεύθυνση των γονιών μου και την ημερομηνία γέννησής μου. Ενάμιση χρόνο αργότερα εισήχθη στο νοσοκομείο για "καθορισμό φύλου". Ο φάκελος αναφερόταν σε πράγματα όπως "αληθινός ερμαφρόδιτος" και "ψευδο-ερμαφρόδιτος" "κλειτοριδεκτομή" και "φαλλός", πράγματα τα οποία με σοκάρανε εντελώς. Αυτά την δεκαετία του '70 στο Σαν Φρανσίσκο. Υπήρχε μια λεσβιακή κοινότητα, μα ο λεσβιακός σεπαρατισμός ήταν δημοφιλής τότε κι οι άντρες υποτίθεται πως ήτανε κακοί. Στα πλαίσια αυτά δεν ήθελα να εξηγήσω σε μια άλλη λεσβία ότι ήμουν αγόρι για ενάμιση χρόνο! Με καμία δύναμη! Πήρα αυτά τα αρχεία όταν ήμουν 21ος μα δεν μίλησα σε κανέναν για αυτά μέχρι που έγινα 35.

Peter Hegarty: Έτσι εκείνη η γυναικολόγος σου έδωσε τις πληροφορίες μα δεν σε βοήθησε να τις χωνέψεις.

Cheryl Chase: Θεώρησε πως ήταν άνευ σημασίας. Παρίστανε πως δεν θα με πλήγωναν όλα αυτά. Αργότερα έπεσε στα χέρια μου η αλληλογραφία της με το νοσοκομείο. Αφού με είδε, τους έγραψε πως έπρεπε να είναι περήφανοι γιατί τα πήγαινα περίφημα με το "αληθινό μου, γυναικείο φύλο".

Peter Hegarty: Φαίνεται πως δεν μπορούσε να αντιληφθεί την έννοια της διασεξικότητας.

Cheryl Chase: Οι γιατροί αναφέρονται στους ενήλικες ως "πρώην διασεξικούς". Αφού γίνει η επέμβαση, η διασεξικότητα σταματάει. Δεν υπάρχει καμία

5
συνέχεια. Ενός μέλους της ομάδας μας, της Άντζελα Μορένο, της πετοσκοψανε την κλειτορίδα όταν ήταν 12 χρονών. Έπειτα οι γονείς της ζήτησαν από τους γιατρούς δίκως περιστροφές "Δεν θα έπρεπε να την πάμε τώρα σε κάποιο ψυχολόγο;", κι οι γιατροί αποκρίθηκαν: "Μην το κάνετε αυτό γιατί θα μάθει πως έχει ένα χρωμόσωμα Y και θα αυτοκτονήσει". Αυτό μόλις 10 χρόνια πριν. Οι γιατροί πίστευαν πως η εμπειρία της διασεξικότητας είναι τόσο τρομερή που κανείς δεν θα μπορούσε να την αντέξει.

Peter Hegarty: Αν οι άνθρωποι κρατιόντουσαν τόσο πολύ στο σκοτάδι για το ίδιο τους το σώμα, πώς και δημιουργήσατε αυτή την οργάνωση και συναντήσατε ανθρώπους με τόσο παρόμοιες ιστορίες;

Cheryl Chase: Πέρασα τα επόμενα 12 χρόνια της ζωής μου δουλεύοντας. Αφού τελείωσα το MIT και το Χάρβαρντ, μετακόμισα στην Ιαπωνία όπου ξεκίνησα μια εταιρία υψηλής τεχνολογίας, με αρκετή επιτυχία, μα είχα φοβερή κατάθλιψη και συνειδητοποίησα πως η ζωή μου δεν θα είχε νόημα χωρίς μια ριζοσπαστική αλλαγή. Έτσι προσφέρθηκα ως εθελόντρια τηλεφωνήτρια σε γραμμή βοήθειας στο Τόκιο. Έκανα εντατική εκπαίδευση μα καθώς η εκπαίδευση προχωρούσε κατέρρευσα εντελώς. Είπα στην εκπαιδευτριά μου ένα μέρος της ιστορίας μου και με έστειλε να δω μια θεραπεύτρια, μα τούτη η ψυχολόγος δεν μπορούσε καν να αντιμετωπίσει το γεγονός πως ήμουν αλσεβία! Της είπα πως δεν νοιώθω γυναίκα, πως όταν πάω να πάρω γάντια, τα γυναικεία δεν μου κάνουν. Είπε: "Λοιπόν, Ξέρεις, κι εγώ έχω μικρά χέρια και τα γάντια δεν μου μπαίνουν καλά". Μα δεν καταλάβαινε την διαφορά του να είσαι διασεξική. Της είπα πως δεν μπορούσα να αντανιστώ, πως το σεξ μου ήταν σχεδόν συναισθηματικά ανυπόφορο, και πως οι σύντροφοί μου πάντοτε με εγκαταλείπουν. "Ε, όλοι μας έχουμε τα πάνω μας και τα κάτω μας", μου είπε. Χαχαχα! Τελικά έφυγα κι αποφάσισα να αντιμετωπίσω κάποιους από τους χειρουργούς διασεξικών ατόμων. Ζήτησα σε μια φίλη μου να μου στείλει τα αρχεία κι όταν τα αρχεία στα χέρια μου, κι είδα και πάλι εκείνο το "αγόρι" και το "αληθινός ερμαφρόδιτος" και "κλειτοριδεκτομή", αντιλήφθηκα πως εκείνα τα χαρτιά είχαν πολύ μεγαλύτερη δύναμη να με πληγώσουν απ' ό,τι είχα αντιληφθεί μέχρι τότε. Είδα μια άλλη θεραπεύτρια μα κι αυτή δεν είχε ιδέα. Δεν ήξερα τι να κάνω. Σκεφτόμουν να αυτο-

κτονήσω. Να κόψω τον λαιμό μου και σχεδίαζα το πώς να κάνω την τομή. Τότε αποφάσισα πως αν ήταν να έχω έναν τόσο λερωμένο θάνατο, τουλάχιστον ήθελα να το κάνω μέσα στο γραφείο του γιατρού που με είχε ακρωτηριάσει. Εκείνη τη στιγμή αποφάσισα πως έπρεπε να προσπαθήσω πιο σκληρά για να βρω βοήθεια. Ρώτησα και βρήκα κάποιον στην Ιαπωνία ειδικευμένο στην σεξουαλικότητα. Τον έβλεπα αρκετές φορές την εβδομάδα για κάποιους μήνες, και βοήθησε. Δεν γνώριζε τίποτα το συγκεκριμένο για την διασεξικότητα, μα τουλάχιστον αποδεχότανε την εμπειρία μου. Προσπάθησα να βρω ακριβώς τι είχε συμβεί. Τα αρχεία δεν περιέγραφαν πώς ένοιωθαν ή τι σκέφτονταν οι άνθρωποι για εμένα, ή πως πήρανε αποφάσεις για εμένα. Πέταξα στις ηπα να δω τη μάνα μου και την ρώτησα πολλές ερωτήσεις. Ο τρόπος που απαντούσε με εκνεύρισε πολύ. Έλεγε πως δεν ήταν επίπονο, δεν ήταν κάτι για το οποίο έπρεπε να ντρέπεται κανείς, οι γιατροί είχαν όλο τον έλεγχο, και δεν είχε αμφιβάλλει ποτέ για την απόφαση αυτή. Νομίζω ήταν τόσο επώδυνο για αυτή που δεν μπορούσε καν να το συζητήσει.

Peter Hegarty: Έχεις ακόμα επαφή με την οικογένειά σου;

Cheryl Chase: Όχι, η μάνα μου είναι νεκρή, και έκοψε κάθε σχέση μαζί μου μετά από αυτή την κουβέντα. Ο πατέρας μου είναι κι αυτός νεκρός, κι οι αδερφές μου δε μου μιλάνε. Έπειτα αποφάσισα πως στις ηπα θα έβρισκα καλύτερη βοήθεια απ' ό,τι στη Ιαπωνία κι επέτρεψα στο Σαν Φρανσίσκο. Ήξερα πως ό,τι μου έκαναν οι γιατροί ήταν βάρβαρο, μα υπέθετα πως αυτό που έκαναν πλέον στους διασεξικούς ήταν πολύ διαφορετικό. Έτσι άρχισα να ψάχνω για γιατρούς που ασχολούνται με διασεξικά παιδιά.

Peter Hegarty: Πίστευες ακόμα πως θα έπρεπε να υπάρχει μια λογική κάπου σ' αυτό το σύστημα.

Cheryl Chase: Ναι. Κι έτσι ήρθα σε επαφή με ειδικούς, μα δεν είχαν ιδέα. Μια χειρουργός μου είπε: "Θέε μου, σε έχουν περιποιηθεί εξαιρετικά!".

Peter Hegarty: Τι εννοούσε;

Cheryl Chase: Πώς δεν είχαν αφαιρέσει τις ωοθήκες μου. Ρώτησα έναν άλλο γιατρό, έναν από τους πιο φημισμένους στον τομέα αυτό αν γνώριζε κάποιον θεραπευτή ή θεραπεύτρια. Μου

είπε: "Όχι, μα αν βρεις...θα μου πεις κι εμένα;".

Peter Hegarty: "Θα μου πεις κι εμένα";

Cheryl Chase: Ψέματα, δεν είπε καν αυτό, μου είπε "Τότε μην τον αφήσεις να σου ξεφύγει". Δεν τον ένοιωζε καν να μάθει σχετικά με το ποιος θα μπορούσε να προσφέρει θεραπεία σε ενήλικους διασεξικούς. Επιπλέον δεν ήξερε να μου πει τίποτα σχετικά με την σεξουαλική μου λειτουργία. Συνειδητοποίησα πως οι γιατροί δεν είχαν αλλάξει από το '50. Ήμουν πολύ τυχερή ωστόσο και βρήκα ένα σπουδαίο θεραπευτή που ήταν κι αυτός διασεξικός. Κι έτσι άρχισα να μιλάω για την ζωή μου σε όλους, αδιάκριτα, και με άσχημο τρόπο, μα μέσα σε ένα χρόνο βρήκα άλλους έξι.

Peter Hegarty: Με παρόμοιες ιστορίες;

Cheryl Chase: Ναι. Κι έτσι αποφασίσαμε να φτιάξουμε την ομάδα διασεξικών. Έπεσε στα χέρια μου το "Μύθοι του Κοινωνικού Φύλου" της Anne Fausto-Sterling όπου αναφερόταν ένα κορίτσι το οποίο θα του κόβανε την κλειτορίδα "για να μοιάζει με τα άλλα κορίτσια". Έγραφε: "Αν το χειρουργείο έχει σαν αποτέλεσμα γενετικά όργανα που θυμίζουν τα σχολικά βιβλία, τότε οι γιατροί αυτοί χρειάζονται μαθήματα ανατομίας".

Peter Hegarty: Χαχαχα!

Cheryl Chase: Έγραφε ακόμα πως οι άνδρες γεννάνε, οι γυναίκες κυοφορούν και θηλάζουν και έχουν περίοδο. Έτσι την πήρα τηλεφώνω και της είπα πως έχει άδικο γιατί η διασεξικότητα ήταν ένα πολύπλοκο φαινόμενο και υπάρχουν αντι-παραδείγματα για κάθε δυαδικό παράδειγμα που έχει αναφέρει. Έχεις δίκιο μου είπε, έχω αλλάξει άποψη από τότε που τα έγραψα όλα αυτά.

Peter Hegarty: Ωραία!

Cheryl Chase: Είχε εκδώσει ένα άρθρο με τίτλο "Τα Πέντε Φύλα", όπου έγραφε για όλα αυτά. Μου το έστειλε κι έγραψα ένα γράμμα στον εκδότη σχετικά με την εμπειρία μου, γιατί υπήρχε φοβερή έλλειψη αφηγήσεων ιατρικοποιημένων ανθρώπων στον τύπο. Το γράμμα εκδόθηκε δυο τεύχη αργότερα ανακοινώνοντας την ίδρυση της ομάδας διασεξικών. Αμέσως η θυρίδα άρχισε να γεμίζει με γράμματα από ανθρώπους με ιστορίες παρόμοιες με την δική μου. Όχι σε κάθε λεπτομέρεια, μα υπό την έν-

νοια του εξευτελισμού, των ψεμάτων και της υποταγής σε εγχειρίσεις τις οποίες ως ενήλικες πια όλοι/ες μετά-ωναν.

Peter Hegarty: Πόσα μέλη έχει η οργάνωση τώρα;

Cheryl Chase: Υπάρχουμε έξι χρόνια κι έχουμε 1500 μέλη.

Peter Hegarty: Υπάρχουν κι άλλες διασεξικές οργανώσεις;

Cheryl Chase: Ναι, υπάρχουν πάνω από δώδεκα παγκοσμίως πια, κι όλες λένε πάνω κάτω τα ίδια πράγματα.

Peter Hegarty: Η οργάνωσή σας έχει γνωρίσει μεγάλη επιτυχία. Μεγάλωσε πολύ γρήγορα και έγινε πολύ γνωστή, επηρεάζοντας ακόμα και το ιατρικό κατεστημένο. Τι μαθήματα μπορούν να αντλήσουν άλλες φεμινίστριες ακτιβίστριες από την ομάδα σας;

Cheryl Chase: Να μην ασχολούνται με τον φεμινισμό!

Peter Hegarty: Εξήγησε μου το αυτό.

Cheryl Chase: Στα 1991-1992 έγινε μεγάλος ντόρος γύρω από την κλειτοριδεκτομή στην Αφρική. Σκέφτηκα, ωραία να μια ευκαιρία. Έτσι άρχισα να μιλάω με φεμινίστριες που ασχολούνταν, μα δεν ήθελαν να μου μιλήσουν ή να ασχοληθούν με το ζήτημα.

Peter Hegarty: Ήρθες σε επαφή με αφρικανές φεμινίστριες;

Cheryl Chase: Με όσες το έκανα ήταν πολύ πιο δεκτικές. Η Soraya Mire, μια κινηματογραφίστρια από τη Σομαλία μου είπε: "η Alice Walker με βοηθάει και θα της πω να σε βοηθήσει κι εσένα". Είχαμε συναντηθεί με τη Soraya, είχαμε εξετάσει τα γενετικά όργανα η μια της άλλης κι είχαμε κλάψει μαζί. Μίλησε στην Walker για μένα, μα αυτή εξακολούθησε να μην θέλει να μου μιλήσει. Ποτέ δεν παραδέχτηκε πως η κλειτοριδεκτομή συνεχίζεται στις ηπια.

Peter Hegarty: Σε ένα πρόσφατο άρθρο σου κατέδειξες πως οι δυτικοί γιατροί έκαναν αναλογίες μεταξύ της διασεξικής και της αφρικανικής κλειτοριδεκτομής

Cheryl Chase: Ναι, υπάρχει ένα ιατρικό άρθρο από τα '60s όπου περιγράφεται πως να γίνει μια πολύ βαθιά κλειτοριδεκτομή. Το άρθρο υποστηρί-

ζει πως αυτό δεν επηρεάζει την σεξουαλική λειτουργία, όπως αποδεικνύεται από το γεγονός ότι τελείται στον γενικό γυναικείο πληθυσμό σε κάποιες περιοχές της αφρικής. Μέχρι τις αρχές του '70 οι δυτικοί γιατροί αναφέρονταν πάντοτε στην επέμβαση αυτή ως κλειτοριδεκτομή. Τώρα το ονομάζουν μείωση κλειτορίδας ή κλειτοριδική υποχώρηση ή κλειτοριδοπλαστία, γιατί η λέξη κλειτοριδεκτομή έχει ταυτιστεί με τη βαρβαρότητα, την κακοποίηση ανηλίκων και τον ακρωτηριασμό. Ωστόσο, οι γιατροί εξακολουθούν να αφαιρούν έναν μεγάλο μέρος του μορίου. Τομή σημαίνει κόβω. Ούτε οι κλειτοριδεκτομές στην αφρική ούτε οι διασεξικές επεμβάσεις κόβουν το 100% της δομής. Συνεπώς, ο διαχωρισμός μεταξύ των δυο είναι καθαρά πολιτικός.

Peter Hegarty: Υπάρχει κάποιο είδος φεμινιστικής σκέψης που να βρήκες χρήσιμο;

Cheryl Chase: Ναι, μα συχνά δε ασκείται στον φεμινισμό. Η φεμινιστική θεωρία περηφανεύεται για την πολιτικοποίηση της προσωπικής εμπειρίας. Μα στο πρώτο άρθρο που έγραψα για το διασεξικότητα το απέρριψε η εφημερίδα Science χωρίς καν να το παραθέσει διότι περιείχε προσωπική εμπειρία

Peter Hegarty: Ακριβώς το αντίθετο από το "προσωπικό είναι πολιτικό".

Cheryl Chase: Ακριβώς, το προσωπικό είναι... απαγορευμένο!

Peter Hegarty & Cheryl Chase: Χαχαχα!

Peter Hegarty: Ενδιαφέρονται οι φεμινίστριες να αλλάξουν την ιατρική αντιμετώπιση των διασεξικών βρεφών;

Cheryl Chase: Οι επεμβάσεις είναι απόλυτα σεξιστικές. Βασίζονται στην ιδέα πως οι άνδρες κάνουν σεξ, οι γυναίκες διεισδύονται από τους άνδρες και κάνουν μωρά. Για παράδειγμα ήταν ένας γιατρός βλέπει ένα μωρό με πάρα πολύ μικρό πέος, λέει: "Τι μπορούμε να κάνουμε για αυτό το παιδί; Θα είναι τόσο δύσκολο να ζήσει με αυτό το πρόβλημα". Και πράγματι θα είναι. Και έτσι λένε: "Θα του κόψουμε το πουλί

και τα αρχίδια και θα πούμε σε όλους πως είναι κορίτσι, θα του δώσουμε οιστρογόνα και θα τον ράψουμε έτσι ώστε να ζήσει σαν γυναίκα, έτσι θα υποφέρει λιγότερο". Αυτό που παράγουν

είναι κάποιος με ένα αμυδρά γυναικείο σώμα, στείρος χωρίς περίοδο, και το πιθανότερο χωρίς καμία σεξουαλική λειτουργία, και πόνο στα γεννητικά όργανα, στον όποιον έχουν πει ψέματα, κι έχουν εξευτελίσει. Αυτό υποτίθεται πως είναι λιγότερο επίπονο από το να έχεις μικρή ψωλή. Ε βέβαια, αφού ο γυναικείος πόνος δεν μετράει. Από την στιγμή που ο πόνος έχει γίνει γυναικείος πόνος δεν μας απασχολεί πια.

Peter Hegarty: Τα περισσότερα διασεξικά παιδιά καταλήγουν να εμφυλοποιούνται ως γυναίκες;

Cheryl Chase: Οι γιατροί παραδέχονται πως εννιά στα δέκα παιδιά με αμφίβολα γεννητικά όργανα τα κάνουν κορίτσια, γιατί "μπορείς να σκάψεις μια τρύπα, μα δεν μπορείς να χτίσεις έναν στύλο".

Peter Hegarty: Έτσι η θηλυκότητα ορίζεται ως απουσία της αρσενικότητας.

Cheryl Chase: Η ιδέα είναι πως αν κάποιος δεν είναι αρκετά καλός για να είναι αρσενικός, του κόβεις αρκετά κομμάτια κι ότι μένει είναι θηλυκό. Η αρχιχειρουργός των ΗΠΑ, Joycelyn Elders, παιδιατρικός ενδοκρινολόγος, πάντοτε διδάσκει στους φοιτητές της πως "δεν μπορείς να φτιάξεις αρκετά καλό αρσενικό, μα μπορείς να φτιάξεις ένα ικανοποιητικό θηλυκό. Απλά κόβεις τα πάντα και φτιάχνεις ένα μάρσιπο" Αυτό γράφτηκε στο New Yorker και ξέρεις πως αντέδρασαν οι φεμινίστριες;

Peter Hegarty: Πώς;

Cheryl Chase: Καθόλου. Καμία δεν το πρόσεξε καν. Η Alice Dreger έχει γράψει για την ηθική-τέρας. Υποστηρίζει πως η ηθική που εφαρμόζεται για τα παιδιά με ατυπικές ανατομίες θα θεωρούταν απαράδεκτη αν δεν θεωρούσαμε αυτά τα παιδιά τέρατα.

Peter Hegarty: Ναι. Είμαστε ισχυρά επενδυμένοι με πιστεύω πως οι κατηγορίες αρσενικό και θηλυκό είναι φυσικές. Όταν γεννιούνται φυσικά σώματα που προκαλούν πρόβλημα σε αυτές τις κατηγορίες, οι άνθρωποι αντιδρούν παράλογα.

Cheryl Chase: Και διορθώνουν τους ανθρώπους, κι όχι τις κατηγορίες.

Peter Hegarty: Φαίνεται πως, μιλώντας πολιτικά, οι διασεξικοί είναι εγκλωβι-

σμένοι μεταξύ δυο κατηγοριών. Κατά τους γιατρούς, δεν υπάρχουν διασεξικοί ενήλικοι, κι άρα οι ανησυχίες σας είναι ασήμαντες. Κι από την άλλη, κατά ορισμένες φεμινίστριες, οι διασεξικοί δεν είναι πραγματικές γυναίκες, κι έτσι τα προβλήματα περί τις κλειτοριδεκτομής τους δεν τις αφορούν.

Peter Hegarty: Ποια είναι η σχέση μεταξύ της αντιμετώπισης των διασεξικών μωρών και της ομοφοβίας;

Cheryl Chase: Η επέμβαση είναι βαθιά ομοφοβική. Όταν γεννιέται ένα παιδί με ασυνήθιστη σεξουαλική ανατομία οι γονείς φρικάρουν πως το παιδί θα γίνει ομοφιλόφιλος/ η. Ακόμα και στα ιατρικά κείμενα η ομοφοβία είναι προφανής. Οι γιατροί συμβουλεύονται να πουν στους γονείς ότι με την εγχείρηση το παιδί θα μεγαλώσει και θα γίνει ένας/ μια φυσιολογικός/ η ευτυχισμένος/ η ετεροφιλόφιλος/ η.

Peter Hegarty: Θεωρείται αποτυχία της εγχείρησης αν το παιδί γίνει τελικά gay ή λεσβία;

Cheryl Chase: Θεωρείται πως αυτό θα είναι το αποτέλεσμα αν δεν υπάρξει καμιά εγχείρηση.

Peter Hegarty: Χρησιμοποιείται λοιπόν η ομοφοβία ως κίνητρο για την εγχείρηση;

Cheryl Chase: Απολύτως. Κι όμως πολλοί διασεξικοί γίνονται τελικά ομοφιλόφιλοι/ es, δηλαδή έλκονται από το ίδιο κοινωνικό φύλο στο οποίο τους έχει προσδιορίσει η εξουσία. Με άλλα λόγια, είναι πιθανόν να παρενοχληθούν και να στιγματιστούν ως queer. Είναι ευάλωτοι/ es στην ομοφοβία. Θα βοηθήγαγε αυτοί οι γονείς να αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της ομοφοβίας τους. Μέχρι στιγμής, οι γιατροί επικυρώνουν την ομοφοβία αυτή, ενθαρρύνοντας τους γονείς να ελπίζουν ότι οι φόβοι τους πως το παιδί τους θα γίνει ομοφυλόφιλος/ η δεν θα πραγματοποιηθούν.

Peter Hegarty: Έτσι, οι λεσβίες, οι gay και οι bi έχουν λόγο να ενδιαφέρονται για την αντιμετώπιση αυτών των βρεφών.

Cheryl Chase: Ναι, οι κανονικοποιητικές ιατρικές διαδικασίες βαθιάζουν την ομοφοβία των γονιών, καθιστώντας ακόμα δυσκολότερα τα πράγματα για όσα διασεξικά παιδιά καταλήγουν να είναι ομοφυλόφιλοι/ es.

Peter Hegarty: Και παράλληλα οι ψυχολόγοι κι οι ψυχίατροι κατηγορούν τους γονείς που τα παιδιά γίνονται gay ή λεσβίες, κι υποστηρίζουν πως η σεξουαλική τους κατεύθυνση θα μπορούσε να αλλάξει μέσω της ψυχοθεραπείας.

Cheryl Chase: Ναι, στο παρελθόν προσαθούν να αλλάξουν τις σεξουαλικές προτιμήσεις ακόμα και με λοβοτομή και ηλεκτροσόκ...

Peter Hegarty: ...Και κλειτοριδεκτομές.

Cheryl Chase: Ακριβώς!

Peter Hegarty: Ως αντίδραση σε αυτού του είδους την ψυχολογία, κάποιοι υποστήριξαν πως αν η σεξουαλική κατεύθυνση αναγνωριστεί ως κάτι το βιολογικό, η ομοφοβία θα εξαλειφόταν, πως οι straight, σκεπτόμενοι πως "δεν φταίει" αυτός ή εκείνη που είναι ομοφυλόφιλος/ η, θα ήταν λιγότερο επιθετικοί.

Cheryl Chase: Η άποψη αυτή είναι εξαιρετικά αφελής. Για τις περισσότερες διασεξικές περιπτώσεις, η βιολογική βάση είναι σαφής κι όμως τα υποκείμενα αυτά στιγματίζονται και τιμωρούνται από έναν πανίσχυρο μηχανισμό, το ιατρικό κατεστημένο. Γιατί πιστεύει κανείς πως τα πράγματα θα είναι διαφορετικά για τους gay και τις λεσβίες;

Peter Hegarty: Για ορισμένες/ ους λεσβίες κι ομοφυλόφιλους θα ήταν εύκολο να δουν μια παράλληλο μεταξύ της αντίστασης στην ψυχιατρική διάγνωση της ομοφυλοφιλίας κατά την δεκαετία του '70, και κάποιες από τις πρόσφατες δράσεις της ομάδας σας.

Cheryl Chase: Ναι, κάποιοι σεξολόγοι μου λένε: "Η καλή επιστήμη θα παρέχει τις απαντήσεις, θα διορθώσει κάθε αδικία". Τι μαλακίες! Πρέπει να διαβάσουν το βιβλίο του "Ομοφυλοφιλία κι Αμερικανική Ψυχιατρική" του Ronald Bayer για να δουν πως ο ακτιβισμός κι όχι η επιστήμη σύντριψε την ψυχιατρικοποίηση των ομοφυλόφιλων.

Peter Hegarty: Είναι πιθανότερο οι διασεξικοί να αλλάξουν την επιστήμη παρά το αντίστροφο, ε;

Cheryl Chase: Ναι, όταν ιδρύσαμε την ομάδα ήμουν ενάντια σε ανθρώπους που μου λέγανε να κάνουμε πορείες και διαδηλώσεις. Νόμιζα πως οι γιατροί δεν θα μας άκουγαν αν τα κάναμε όλα αυτά. Έπειτα το αμερικανικό

κονγκρέσσο πέρασε μια τροπολογία που απαγόρευε την κλειτοριδεκτομή, η οποία ήταν γραμμένη κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγεται το ζήτημα των διασεξικών παιδιών. Τότε είπα: ΟΚ τώρα θα κατεβάσουμε πορεία. Προφανώς οι αρχικές μου απόψεις ήταν αφελείς. Οι γιατροί θα είναι οι τελευταίοι που θα αλλάξουν, όχι οι πρώτοι. Μόνο αφού έχει αλλάξει η κοινή συνείδηση κι ασκηθεί πίεση στους γιατρούς από το περιθώριο θα μπορέσει να αλλάξει η ιατρική.

Peter Hegarty: Θα έλεγες πως οι διασεξικοί άνθρωποι είναι queer;

Cheryl Chase: Ναι, απολύτως.

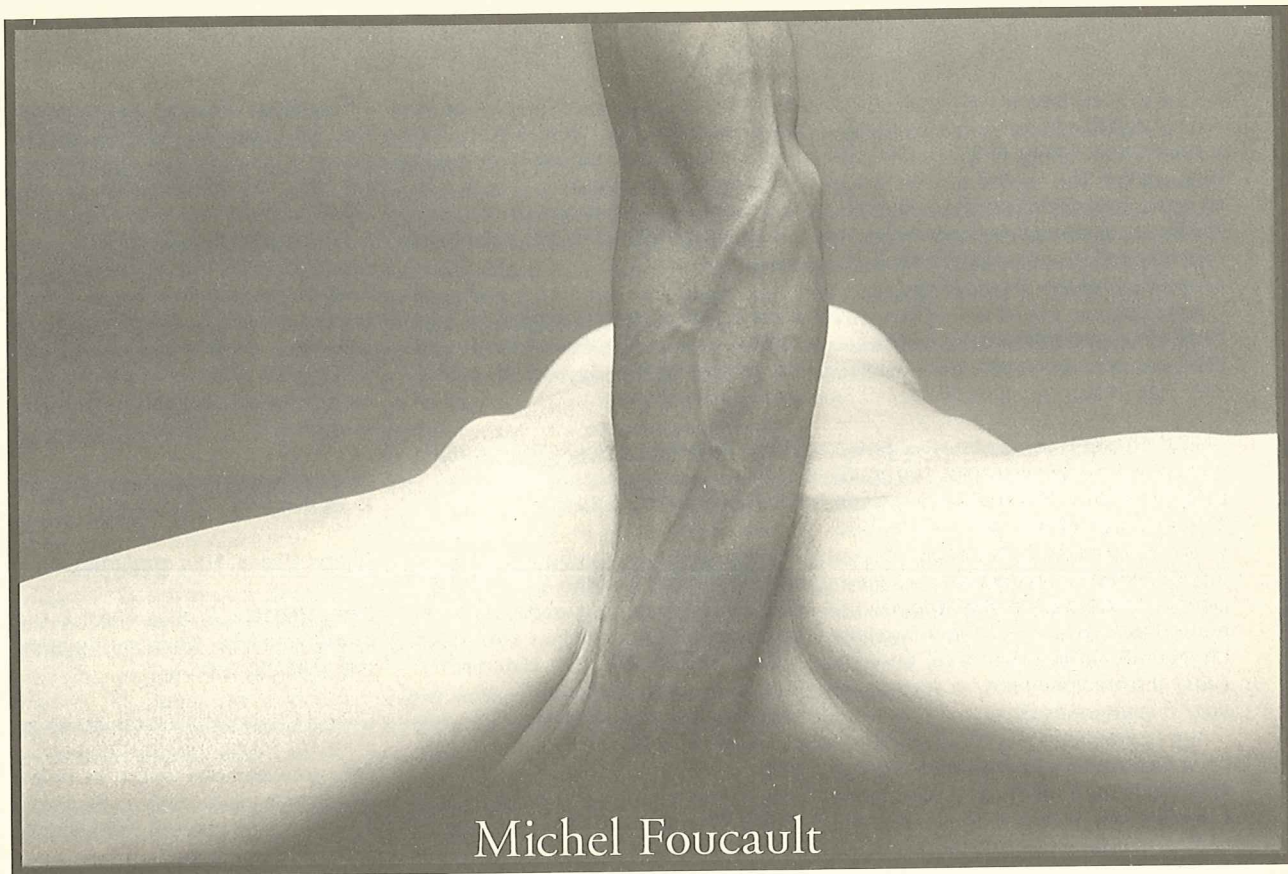
Peter Hegarty: Ο όρος queer έχει χρησιμοποιηθεί με πληθώρα τρόπων. Τι σημαίνει για εσένα;

Cheryl Chase: Η αξία της λέξης queer είναι ότι μιλάει για την διαφορά η οποία στιγματίζεται χωρίς να ορίζει με ακρίβεια τι είναι αυτή η διαφορά. Σε αυτό διαφέρει από τη λέξη gay ή λεσβία. Όταν οι διασεξικοί άνθρωποι λένε "το σώμα μου είναι εντάξει όπως είμαι" και "είμαι εντάξει έτσι όπως είμαι", τότε μιλάνε με queer τρόπο. Τα σώματα των διασεξικών παιδιών είναι queer επειδή προκαλούν ομοφοβικές αντιδράσεις στους γονείς και τους γιατρούς.

Peter Hegarty: Οι κατηγορίες gay και λεσβίες εξαρτώνται στο δυαδικό έμφυλο σύστημα.

Cheryl Chase: Κι άμα το σκεφτείς, όλα αυτά δεν σημαίνουν και πολλά όταν το κοινωνικό ή το βιολογικό φύλο αρχίζει και αμφισβητείται. ♀

Michel Foucault

[*Η Καταδύση του Αυνανισμού*]

Μέρος δεύτερο - (5 Μάρτη 1975)

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΝΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ανoteδεί το δεύτερο μέρος της διάλεξης του Μισέλ Φουκώ στο College de France στις 5 Μάρτη του 1975 - την χρονιά εκείνη (1974-75), ο Φουκώ θα δώσει 11 διαλέξεις με τον τίτλο *Οι Ανόρμοι (Les Anormaux)*, κατά τις οποίες θα εξετάσει την ανάπτυξη τριών μορφών αντικανονικότητας κατά τον 18ο αιώνα: το παιδικό τέρας, το αυνανιζόμενο παιδί, και τον ανηλεές μαθητή. Έτσι, εκτυπώνει την γέννηση του "ενικίνδυνου ατόμου", το οποίο μέσα στο εύρημα της βιονομικής ασφάλειας δεν είναι αυτή/ ος που τείνει ενικίνδυνη πράξη, μα εκείνος/ η που ενέχει ενικίνδυνη δυνατότητα. Θεωρούμε πως η συγκεκριμένη διάλεξη, η προτελευταία της χρονιάς, έχει κεντρική σημασία για την κριτική των κυρίαρχων εξουσιαστικών μηχανισμών, μιας και δίνει την προβληματοποίηση του αυνανισμού ως αφετηρία δέσμευσης της πυρηνικής αετικής οικογένειας και της επιδραστικής της παραγωγής - το πρώτο μέρος της διάλεξης δημοσιεύτηκε στο προηγούμενο τεύχος του *Flesh Machine*.

Αυτό που απαιτείται - κι αυτό είναι το τρίτο σημαντικό σημείο της εκστρατείας - είναι στην ουσία μια νέα οργάνωση, μια νέα φυσική του οικογενειακού χώρου: η εξολόθρευση όλων των μεσαζόντων και η καταστολή, όσο είναι δυνατόν, των υπηρετριών, ή τουλάχιστον η στενή τους επιτήρηση, που αποσκοπεί ιδανικά στην απομόνωση του βρέφους σε ένα σεξουαλικά αποστειρωμένο οικογενειακό χώρο. "Θα κάναμε καλά να μην προσφέραμε στα κοριτσάκια άλλη παρέα από την κούκλα τους", έλεγε ο Deslandes, "και στα αγοράκια τα αλογάκια, τα στρατιωτάκια και το τύμπανό τους. Τούτη η κατάσταση απομόνωσης δεν μπορεί παρά να τα ωφελήσει εξαιρετικά". Η ιδανική λύση, αν θέλετε, είναι το να μείνει το παιδί μονάχο του με την κούκλα ή το τύμπανό του. Ιδανικό μα απραγματοποίητο. Στην πραγματικότητα, ο οικογενειακός χώρος πρέπει να καταστεί ένας χώρος αδιάλειπτης επιτήρησης. Τα παιδιά πρέπει να παρακολουθούνται όταν πλένονται, όταν πέφτουν για ύπνο, όταν κοιμούνται, κι όταν ξυπνάνε. Οι γονείς πρέπει να επιτηρούν τα παιδιά τους, τα ρούχα τους, τα σώματά τους. Το παιδικό σώμα πρέπει να καταστεί αντικείμενο συνεχούς προσοχής. Αυτό είναι το πρωταρχικό μέλημα των ενηλίκων. Οι γονείς πρέπει να διαβάζουν το σώμα των παιδιών τους σαν ένα πεδίο πιθανών σημείων αυνανισμού. Αν το παιδί είναι χλωμό, αν τα βλέφαρά του είναι μπλε ή μαβιά, αν έχει ένα χαμένο βλέμμα, κάτι το κουρασμένο ή το απρόσεχτο όταν βγαίνει από το κρεβάτι του, ο λόγος είναι φανερός: ο αυνανισμός. Αν δυσκολεύεστε να το σηκώσετε το πρωί από το κρεβάτι: ο αυνανισμός. Έτσι καθίσταται αναγκαίο οι γονείς να είναι παρόντες στις σημαντικές κι επικίνδυνες στιγμές όπου το παιδί πέφτει και σηκώνεται από το κρεβάτι. Οι γονείς πρέπει να οργανώσουν μια σειρά από παγίδες που θα τους επιτρέψουν να πιάσουν στα

πράσα το παιδί κατά την στιγμή που τελεί αυτό που αποτελεί τόσο σφάλμα όσο αιτία όλων των ασθενειών. Ο Deslandes δίνει την παρακάτω συμβουλή στους γονείς:

Κρατάτε τα μάτια σας πάνω στο παιδί που αναζητά το σκοτάδι και την μοναξιά, που μένει μοναχό του για μακρά διαστήματα χωρίς καλή δικαιολογία για αυτή του την απομόνωση. Κατευθύνετε την εγρήγορσή σας κυρίως στις στιγμές πριν και μετά τον ύπνο, τότε κυρίως μπορείτε να πιάσετε στα πράσα τον αυνανιζόμενο. Τα χέρια του δεν είναι ποτέ έξω από το κρεβάτι, και γενικά αρέσκεται να χώνει το κεφάλι του κάτω από τα σκεπάσματα. Με το που ξαπλώνει μοιάζει να βυθίζεται στον ύπνο: τούτο, πάντοτε ύποπτο στα μάτια ενός έμπειρου, είναι αυτό που πρέπει να προκαλέσει περισσότερο την ανησυχία των γονιών. Με το που ξεσκεπαστεί ο νέος, βλέπουμε τα χέρια του πάνω στα όργανα τα οποία κακομεταχειρίζεται. Μπορούμε ακόμα να βρούμε το πέος σε σύση ή ακόμα και ίχνη εκκρίσεων τα οποία αναγνωρίζονται από την ιδιαίτερη μυρωδιά του κρεβατιού ή των δακτύλων του παιδιού. Γενικά να είστε καχύποπτοι απέναντι σε νέους που ενώ κοιμούνται ή ξαπλώνουν έχουν τα χέρια τους στην παραπάνω θέση... Στους έφηβους, αλλά ακόμα και σε προεφηβικά άτομα, ίχνη σπέρματος αποτελούν βάσιμη υποψία αυνανισμού.

Συγχωρείστε με για όλες αυτές τις λεπτομέρειες που παραθέτω, και μάλιστα κάτω από ένα πορτραίτο του Μπερξόν! Μα νομίζω πως βλέπουμε εδώ την θεμελίωση ενός ολόκληρου οικογενειακού δράματος με το οποίο είμαστε αρκετά οικείοι, το μεγάλο οικογενειακό δράμα του ιγού και 20ου αιώνα: το μικρό θέατρο της οικογενειακής κωμωδίας και τραγωδίας με τα κρεβάτια της, τα σεντόνια της, τη νύχτα, τις λάμπες και τα νυχτοπερπατήματά της, τις μυρουδιές της και τους εποπτευόμενους λεκέδες των σεντο-

νίων - το μικρό αυτό δράμα που φέρνει την περιέργια των ενηλίκων ακόμα πλησιέστερα στο παιδικό σώμα. Μια μικροσκοπική συμπτωματολογία της απόλαυσης. Κατά αυτή την όλο και στενότερη επαφή του γονιού με το παιδικό σώμα, κατά τη στιγμή που αυτό βρίσκεται σε μια κατάσταση ηδονής, συναντάμε την οδηγία της άμεσης φυσικής παρουσίας του ενήλικου στο πλάι, δίπλα ή σχεδόν πάνω στο παιδί. Αν χρειάζεται, λένε γιατροί όπως ο Deslandes, θα πρέπει κανείς να κοιμηθεί δίπλα στον νεαρό αυνανιζόμενο, στο ίδιο δωμάτιο, ακόμα και στο ίδιο κρεβάτι, ώστε να τον αποτρέψει απ' το να αυνανίζεται.

Υπάρχει μια σειρά από πρακτικές για την αποτελεσματική σύνδεση του σώματος του γονιού με το σώμα του παιδιού υπό κατάσταση ηδονής, ή με το σώμα του παιδιού το οποίο πρέπει να αποτραπεί απ' το να φτάσει στην ηδονή. Τα παιδιά αναγκάζονται να κοιμούνται με τα χέρια δεμένα και συνδεδεμένα μέσω σχοινιών με τα χέρια των γονιών τους, έτσι ώστε ο ενήλικας να ξυπνήσει αν το παιδί κουνήσει τα χέρια του. Υπάρχει μια ιστορία, για παράδειγμα, σχετικά με έναν έφηβο που με δικιά του θέληση δέθηκε σε μια καρέκλα στο δωμάτιο του μεγάλου του αδερφού. Μικρά καμπανάκια ήταν δεμένα στην καρέκλα στην οποία και κοιμήθηκε. Όποτε κουνιόταν τη νύχτα, θέλοντας να αυνανιστεί, τα κουδούνια χτυπάγαν κι ο αδερφός του ξύπναγε. Ο Rozier μας αφηγείται μιαν άλλη ιστορία σχετικά με μια νεαρά της οποίας η επιτηρήτρια ανακάλυψε πως είχε μια "μυστική συνήθεια". Η επιτηρήτρια θορυβείται κι αποφασίζει "να μοιραστεί στο εξής το κρεβάτι της με την νεαρή ασθενή. Κατά τη διάρκεια της ημέρας δεν την έχανε ούτε στιγμή από τα μάτια της". Έτσι, "λίγους μήνες αργότερα", η επιτηρήτρια (της μονής ή του εσωτερικού σχολείου) ήταν σε θέση να επιστρέψει την νεαρά στους γονείς της οι οποίοι κι ήταν περήφανοι να παρουσιάσουν στον κόσμο μια νέα γυναίκα "γεμάτη πνέυμα, υγεί-

α και λογική - εν ολίγοις μια πολύ γοητευτική γυναίκα". Κάτω από αυτές τις γραφικότητες κρύβεται νομίζω κάτι πολύ σημαντικό. Η εντολή για μια άμεση αδιαμεσολάβητη και διαρκή εφαρμογή των σωμάτων των γονιών στα σώματα των παιδιών τους. Οι μεσάζοντες εξαφανίζονται, μα αυτό σημαίνει πως από εδώ και στο εξής τα σώματα των παιδιών θα επιτηρούνται από τα σώματα των γονιών κατά έναν φυσικό τρόπο. Υπάρχει μια ακραία εγγύτητα, επαφή, σχεδόν μια επιμειξία - η επείγουσα αναδίπλωση των σωμάτων των γονιών πάνω στα σώματα των παιδιών τους. Αυτό λέει ο Rozier για το παράδειγμα που μόλις παρέθεσα: "η μάνα μιας τέτοιας ασθενούς είναι σαν το περιτύλιγμα ή η σκιά της κόρης της. Όταν ο κίνδυνος απειλεί το νεαρό οπόσσομ [ένα είδος καγκουρό νομίζω, ΜΦ], η μάνα δεν περιορίζεται στο να φοβάται για αυτά, τα βάζει μέσα στην σάρκα της". Το σώμα των γονιών διπλώνει μέσα του το σώμα των παιδιών κι έτσι εδώ αποκαλύπτεται το κεντρικό αντικείμενο της όλης σταυροφορίας: η θέσμιση ενός νέου οικογενειακού σώματος.

Μέχρι τα μέσα του 18ου αιώνα, η αριστοκρατική κι η αστική οικογένεια (η καμπάνια επικεντρώνεται σε αυτές τις μορφές οικογένειας μονάχα) αποτελούσε πάνω απ' όλα ένα σύστημα σχέσεων. Ήταν ένα πλέγμα σχέσεων προγονικότητας, καταγωγής, ξαδερφότητας, κοκ. συμμαχίες που αντιστοιχούν στην μετάδοση της συγγένειας και τον διαχωρισμό και την κατανομή των αγαθών και του κοινωνικού status. Οι κοινωνικές απαγορεύσεις ουσιαστικά επικεντρώνονταν σε αυτά τα είδη σχέσεων. Αυτό που θεσπίζεται τώρα, αντιθέτως, είναι ένα είδος περιορισμένου, σφιχτοδεμένου, ουσιώδους, συμπαγούς, σωματικού και συναισθηματικού οικογενειακού κορμού: η πυρηνική οικογένεια αντικαθιστά την σχεσιακή οικογένεια - η πυρηνική οικογένεια με όλο της τον σωματικό, παθηματικό και σεξουαλικό χώρο διαποτισμένο

από τις άμεσες σχέσεις παιδιού-γονιών. Με άλλα λόγια, δεν θέλω να πω ότι αυτό που καταδιώκεται κι απαγορεύεται είναι η παιδική σεξουαλικότητα ως αποτέλεσμα της μορφοποίησης της πυρηνικής οικογένειας του 19ου αιώνα. Αντιθέτως, θέλω να πω πως η σεξουαλικότητα είναι ένα από τα θεσμικά στοιχεία της οικογένειας. Υπογραμμίζοντας την σεξουαλικότητα των παιδιών, ή πιο συγκεκριμένα μάλλον την αυνανιστική δραστηριότητα των παιδιών, κι υπογραμμίζοντας το σώμα του παιδιού υπό σεξουαλικό κίνδυνο, οι γονείς παροτρύνονται να μειώσουν επειγόντως τους μεγάλους πολύμορφους κι επικίνδυνους χώρους του οίκου, και να επιδιώξουν τη δημιουργία ενός κοινού μοναδικού σώματος με το παιδί και απόγονό τους μέσω της έγνοιας για την παιδική σεξουαλικότητα, τον παιδικό αυτοερωτισμό κι αυνανισμό: Γονείς! Μη χάνετε από τα μάτια σας τις ξαναμμένες κόρες σας και τις στύσεις των γιων σας, γιατί έτσι μόνο θα γίνετε πλήρως και πραγματικά γονείς! Μην ξεχνάτε την εικόνα του οπόσσομ που μας δίνει ο Rozier. Πρόκειται για τη θέσμιση μιας οικογένειας καγκουρό: το σώμα του παιδιού ως το πυρηνικό στοιχείο του οικογενειακού σώματος. Η μικρή οικογένεια στεραινώνεται γύρω από το ζεστό κι ύποπτο κρεβάτι του εφήβου. Η έμφαση που τοποθετείται πάνω στο σεξουαλικοποιημένο σώμα του παιδιού, πάνω στο αυτοερωτικοποιημένο του σώμα αποτέλεσε εργαλείο, στοιχείο ή φορέα της θέσμισης εκείνου που θα μπορούσε να ονομαστεί η μεγάλη ή αν προτιμάτε η μοριακή πολιτισμική αναδίπλωση της οικογένειας γύρω από τη σχέση γονέα-παιδιού. Η μη-σχεσιακή αυτοερωτική σεξουαλικότητα του παιδιού ήταν το σημείο στο οποίο τα καθήκοντα, τα χρέη, η ενοχή, η εξουσία η μέριμνα κι η φυσική παρουσία των γονιών αγκυροβόλησε κι αποτέλεσε έναν από τους παράγοντες στη θέσμιση μιας πυκνοπλεγμένης κι αλληλοεξαρτώμενης οικογένειας, μιας φυσικής και συ-

ναισθηματικής οικογένειας, μιας κλειστής οικογένειας που αναπτύχθηκε βέβαια μέσα στην ευρύτερη δικτυακή οικογένεια, μα εις βάρος ετούτης της εκτεταμένης οικογένειας, και θέσπισε την πυρηνική οικογένεια με το σώμα της και την φυσικο-συναισθηματική και φυσικο-σεξουαλική της ουσία. Μπορεί να ισχύει, υποθέτω, πως η μεγάλη σχεσιακή οικογένεια η οποία αποτελούταν από επικυρωμένες και απαγορευμένες σχέσεις θεσπίστηκε ιστορικά στη βάση της απαγόρευσης της αιμομιξίας. Ωστόσο, θα έλεγα πως η μικρή, πυκνοπλεγμένη και συναισθηματική οικογένεια που χαρακτηρίζει την κοινωνία μας και η οποία αναδύθηκε στα τέλη του 18ου αιώνα θεσπίστηκε στη βάση μιας τρυφερής αιμομιξίας των βλεμμάτων, και των χειρονομιών γύρω από το σώμα του παιδιού. Είναι τούτη η αιμομιξία, αυτή η επισημοφιλική αιμομιξία του αγγίγματος, του βλέμματος και της επιτήρησης που αποτελεί τη βάση της σύγχρονης οικογένειας.

Βέβαια, η άμεση επαφή γονιού-παιδιού που τόσο έκτακτα επικυρώθηκε στον οικογενειακό πυρήνα έδωσε μια απόλυτη εξουσία στους γονείς απέναντι στα παιδιά. Όλη την εξουσία; Και ναι και όχι. Στην πραγματικότητα, τη στιγμή που η εκστρατεία προτρέπει τους γονείς να πάρουν την ευθύνη της επιμέλειας, λεπτομερούς και σχεδόν ντροπιαστικής επιτήρησης των σωμάτων των παιδιών τους, την ίδια στιγμή λόγω της ίδιας αυτής της έγκλησης, οι γονείς ουσιαστικά συνδέονται με έναν εντελώς διαφορετικό τύπο σχέσεων και ελέγχου. Εννοώ πως όταν λέγεται στους γονείς να επαγρυπνούν για να γνωρίζουν τι συμβαίνει με τα σώματα και τα κρεβάτια των παιδιών τους, όταν ο αυνανισμός καθίσταται το κατ' εξοχήν αντικείμενο ηθικής, σχεδόν η βασική αρχή της ηθικής της νέας οικογένειας, θα θυμάστε ότι δεν καταγράφεται στο πεδίο της ανηθικότητας μα της ασθένειας. Καθίσταται μια οικουμενική πρακτική, ένα είδος επικύνδινου,

απάνθρωπου, τερατώδους Χ από το οποίο προκύπτει κάθε ασθένεια. Έτσι ο εσωτερικός γονεακός έλεγχος που οφείλουν να ασκήσουν οι πατεράδες κι οι μανάδες αναγκαστικά συνδέεται με έναν εξωτερικό ιατρικό έλεγχο. Ο εσωτερικός γονεακός έλεγχος πρέπει να έχει ως μοντέλο για τις μορφές, τα κριτήρια, τις παρεμβάσεις και τις αποφάσεις του την ιατρική λογική και γνώση. Λέγεται στους γονείς πως πρέπει να προσέχουν τα παιδιά τους γιατί θα αρρωστήσουν, γιατί είναι πιθανόν να προκύψει τούτο ή εκείνο το φυσιολογικό, λειτουργικό, και ίσως εγκεφαλικό πρόβλημα που γνωρίζουν καλά οι γιατροί. Η σχέση γονιού-παιδιού η οποία εδραιώνεται ως ένα είδος φυσικο-σεξουαλικής μονάδας πρέπει λοιπόν να είναι συνεπείς με την σχέση γιατρού-ασθενούς. Πρέπει να αποτελεί προέκταση αυτής της σχέσης. Ο πατέρας ή η μητέρα που έρχονται τόσο κοντά στο σώμα του παιδιού τους, που σχεδόν το καλύπτουν με το δικό τους, πρέπει ταυτόχρονα να είναι διαγνωστιστές, θεραπευτές, φορείς της υγείας. Μα αυτό επιπλέον σημαίνει πως ο έλεγχος που ασκούν υποτάσσεται και πρέπει να είναι διαφανής στην ιατρική παρέμβαση, και πως οι γονείς πρέπει να αναζητήσουν και να εγκαλέσουν την εξωτερική επιστημονική αυθεντία του γιατρού με τα πρώτα σημάδια ασθένειας. Με άλλα λόγια, την ίδια στιγμή που η πυρηνική οικογένεια εγκλείεται σε ένα πυκνό συναισθηματικό χώρο, αποκτάει μια λογική η οποία στο όνομα της ασθένειας συνδέεται με μια τεχνολογία, με μια εξωτερική ιατρική εξουσία και γνώση. Η νέα ουσιαστική, συναισθηματική και σεξουαλική οικογένεια είναι ταυτόχρονα μια ιατρικοποιημένη οικογένεια.

Θα δώσω δυο παραδείγματα τούτης της διαδικασίας εγκλεισμού της οικογένειας και της διάτρησης αυτού του νέου χώρου από μια ιατρική λογική. Το πρώτο είναι το πρόβλημα της ομολογίας. Οι γονείς πρέπει να παρακολουθούν τα παιδιά τους να τα κατασκοπεύουν, να

τα παραμονεύουν, να κρυφοκοιτάζουν κάτω από τις κουβέρτες τους και να κοιμούνται στο πλάι τους. Ωστόσο, με το που ανακαλύπτουν την ασθένεια, πρέπει να φωνάξουν αμέσως τον γιατρό για να την γιατρέψει. Η θεραπεία θα είναι αυθεντική και αποτελεσματική μονάχα αν ο ασθενής την αποδεχτεί και συμμετέχει σε αυτήν. Ο ασθενής πρέπει να παραδεχτεί πως είναι άρρωστος, να κατανοήσει τις συνέπειες της ασθένειάς του και την θεραπεία της. Με μια λέξη, πρέπει να ομολογήσει. Όπως λένε όλα τα κείμενα της εκστρατείας, το παιδί δεν μπορεί και δεν πρέπει να ομολογήσει στους γονείς του. Μπορεί να ομολογήσει μονάχα στον γιατρό. "Απ' όλες τις αποδείξεις", λέει ο Deslandes, "η πιο σημαντική είναι η ομολογία", διότι η ομολογία απομακρύνει "κάθε ίχνος αμφιβολίας". Καθιστά τις πράξεις του γιατρού "πιο ακριβείς" και "πιο αποτελεσματικές". Αποτρέπει το υποκείμενο από το να αρνηθεί την θεραπεία. Θέτει τον γιατρό "και κάθε αυθεντία... σε μια θέση που του επιτρέπει να πράξουν άμεσα κι άρα να πετύχουν τον στόχο τους". Παρομοίως, ο άγγλος συγγραφέας La Mert παρουσιάζει μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση σχετικά με το αν η ομολογία πρέπει να γίνεται στον οικογενειακό γιατρό ή σε κάποιον ειδικό. Καταλήγει ότι η ομολογία δεν πρέπει να γίνεται προς τον οικογενειακό γιατρό διότι παραείναι κοντά στην οικογένεια. Ο οικογενειακός γιατρός πρέπει να κατέχει μονάχα συλλογικά μυστικά - τα ατομικά μυστικά πρέπει να εκμυστηρεύονται μόνο στον ειδικό. Υπάρχει μια μακρά σειρά παραδειγμάτων από θεραπείες σε αυτό το σώμα γραπτών οι οποίες επιτεύχθηκαν βάσει της ομολογίας προς τον γιατρό. Το αποτέλεσμα όλων αυτών είναι μια παιδική σεξουαλικότητα ή ένας αυνανισμός ο οποίος υπόκειται στην διαρκή γονεακή επιτήρηση κι έλεγχο. Την ίδια στιγμή, αυτή η σεξουαλικότητα γίνεται αντικείμενο ομολογίας και λόγου εξωτερικά προς τον γιατρό. Μια εσωτερική ιατρικο-

ποίηση της οικογένειας και της σχέσης μεταξύ γονιών και παιδιών, και μια εξωτερική λογοποίηση στη σχέση παιδιού με γιατρό. Η σεξουαλικότητα παραμένει βουβή μέσα στην οικογένεια στην οποία ωστόσο εμφανίζεται πεντακάθαρα μέσω του συστήματος επιτήρησης - μα δεν πρέπει να μιληθεί. Ωστόσο, πέρα από τα όρια της οικογένειας πρέπει να τεθεί με λέξεις προς τον γιατρό. Συνεπώς, η παιδική σεξουαλικότητα εδραιώνεται στην καρδιά του οικογενειακού δεσμού, μέσα στον μηχανισμό της οικογενειακής εξουσίας, μα η απόφανση αυτής μετατοπίζεται στον ιατρικό θεσμό και εξουσία-αυθεντία. Η σεξουαλικότητα μπορεί να μιληθεί μονάχα προς τον γιατρό. Στην φυσική ένταση της σεξουαλικότητας μέσα στην οικογένεια αντιστοιχεί μια λογοκεντρική προέκτασή της έξω από την οικογένεια και μέσα το πεδίο της ιατρικής. Η ιατρική είναι ικανή να βάλει την σεξουαλικότητα σε λέξεις, να την κάνει να μιλήσει την ίδια στιγμή που η οικογένεια μέσω της παρατήρησής της την καθιστά ορατή.

Το πρόβλημα των εργαλείων πρόληψης του αυνανισμού δείχνει το πώς η οικογενειακή εξουσία είναι συνδεδεμένη με την ιατρική εξουσία. Προκειμένου να αποτρέψει τον αυνανισμό, η οικογένεια πρέπει να μετατραπεί σε ένα φορέα μετάδοσης της ιατρικής γνώσης. Ουσιαστικά, η οικογένεια πρέπει να λειτουργεί απλά ως ένας μιάντας μεταβίβασης μεταξύ του σώματος του παιδιού και της τεχνικής του γιατρού. Έτσι, οι θεραπείες που προκρίνει ο γιατρός για το παιδί πρέπει να εφαρμοστούν από την οικογένεια. Στα προσέκτους και τα ιατρικά κείμενα βρίσκουμε πληθώρα από δαύτες. Τα διάσημα νυχτικά με τους κορσέδες και τα δεσμάτά τους. Η φοβερή ζώνη Jalade-Laffont που χρησιμοποιήθηκε επί 12 χρόνια. Αποτελούνταν από έναν μεταλλικό κορσέ που δονόταν στην περιοχή των γεννητικών με έναν μικρό μεταλλικό σωλήνα για τα αγόρια με βελούδινη επένδυση και

πολλές τρύπες στην άκρη του για να φεύγουν τα ούρα. Η συσκευή έκλεινε, κλείδωνε κι άνοιγε μονάχα μια φορά την βδομάδα παρουσία των γονιών ώστε να πλυθεί το παιδί. Η ζώνη αυτή χρησιμοποιήθηκε κυρίως στη γαλλία στις αρχές του 19ου αιώνα. Υπήρχαν μηχανικές συσκευές όπως το ραβδί του Wander που επινοήθηκε το 1811. Ήταν ένα μικρό ραβδί που χωριζόταν σε κάποιο σημείο στα δύο - ήταν κούφιο και τοποθετούταν στο πέος του αγοριού. Έτσι υποτίθεται ότι κατευνάζονταν οι ορμές του. Ένας χειρουργός ο Lallemand έχωνε ένα μόνιμο στέλεχος μέσα στην ουρήθρα, ενώ στις αρχές του 19ου αιώνα χρησιμοποίησε και τον βελονισμό ενάντια στον αυνανισμό, ή εν πάση περιπτώσει έχωνε βελόνες στην περιοχή των γενετικών οργάνων. Υπήρχαν χημικές μέθοδοι όπως χρήση οπιούχων από τον Davila, καθώς και μπάνια και πλύσεις με διαφορετικές ουσίες. Ο χειρουργός του Ναπολέοντα, ο Larrey, επινόησε μια θεραπεία που μοιάζει πολύ δραστική. Πρότεινε την ένεση μιας ουσίας που ονόμαζε υποανθρακική σόδα (τι ήταν αυτό, ίσως διανθρακική σόδα;) στην ουρήθρα των αγοριών. Πρώτα έδενε το πέος στη βάση του γερνά, ώστε η ουσία να μην μπει στην ουροδόχο κύστη μα να μείνει για πάντα στην ουρήθρα. Αυτό προκαλούσε ουλές που έπαιρναν μέρες ή και βδομάδες να επουλωθούν, κι έτσι κατά το διάστημα αυτό το αγόρι δεν αυνανιζόταν. Ακόμα καυτηριαζόταν η ουρήθρα και η κλειτορίδα, αλλά ορισμένες φορές κόβανε επίσης την κλειτορίδα. Ήταν μάλλον ο Antoine Dubois που στις αρχές του 19ου αιώνα αφαίρεσε για πρώτη φορά την κλειτορίδα ενός κοριτσιού όταν κάθε άλλη θεραπεία απέτυχε. Αφού της έδεσε τα χέρια και τα πόδια μαζί, αφαίρεσε την κλειτορίδα "με μια κοψιά του νυστεριού", λέει ο ίδιος, κι ότι απέμεινε καυτηριάστηκε "με ένα μικρό δαυλό". Η επιτυχία "ήταν πλήρης". Ο Graefe άσκησε την αφαίρεση κλειτορίδας μετά την αποτυχία των προηγούμε-

νων θεραπειών (είχε τσουρουφλίσει το κεφάλι του κοριτσιού και είχε καλύψει την ουλή με πίσσα για να μην επουλωθεί, μα εκείνη συνέχισε να αυνανίζεται).

Η νομιμότητα των πλήρων ή μερικών ευνουχισμών αποτέλεσε βέβαια αντικείμενο συζήτησης κατά τον 19ο αιώνα. Ωστόσο, το 1835 ο μεγάλος θεωρητικός του αυνανισμού ο Deslandes είπε πως "αντί να τραυματίζεται τα κοινά ήθη, αυτή η απόφαση είναι συνεπής με όλα τα αυστηρά κριτήρια. Πρέπει να δρούμε όπως όταν ακρωτηριάζουμε ένα μέλος - θυσιάζουμε το δευτερεύον για το κυρίως, το μέρος για το όλο". Ούτως ή άλλως, μας λέει, τι μειονέκτημα προκαλεί σε μια γυναίκα η αφαίρεση της κλειτορίδας της; "Το μέγιστο μειονέκτημα" είναι να καταταχτεί κι εκείνη στην "ήδη τεράστια κατηγορία" των γυναικών που είναι "αναίσθητες" προς τις χαρές του έρωτα, "κάτι το οποίο όμως δεν τις εμποδίζει να γίνουν καλές μητέρες κι αφοσιωμένες σύζυγοι". Το 1883, ο χειρουργός Garnier ασκούσε ακόμα την κλειτοριδεκτομή σε κορίτσια που αυνανιζόνταν.

Σε κάθε περίπτωση, ένα είδος συνέχειας εδραιώνεται μεταξύ της ιατρικής και του ασθενούς μέσω της διάχυτης φυσικής καταδίωξης της παιδικότητας και του αυνανισμού κατά τον 19ο αιώνα που, που χωρίς να έχει τις ίδιες συνέπειες ήταν τόσο εκτενής όσο η καταδίωξη των μαγισσών κατά τον 16ο και 17ο αιώνα. Η ιατρική κι η σεξουαλικότητα ήρθαν σε επαφή μέσω της οικογένειας: με το να φωνάζει τον γιατρό και να αποδέχεται και να εφαρμόζει τα γιατρικά που αυτός πρότεινε, η οικογένεια συνέδεσε την σεξουαλικότητα με την ιατρική η οποία μέχρι τότε σχετιζόταν μαζί της μονάχα κατά έναν απόμακρο κι έμμεσο τρόπο. Η ίδια η οικογένεια έγινε ο φορέας της ιατροποίησης της σεξουαλικότητας μέσα στον ίδιο της τον χώρο. Έτσι βλέπουμε την ανάδυση πολύπλοκων σχέσεων οι οποίες εμπεριέχουν από τη μία ένα είδος διαχωρισμού μεταξύ της

βουβής επιτήρησης και της μη-γλωσσικής περικύκλωσης του παιδικού σώματος από τους γονείς του, και από την άλλη τον εξω-οικογενειακό επιστημονικό λόγο ομολογίας που εμπεριέχεται στην ιατρική πρακτική και ο οποίος κληρονομεί τις τεχνικές της χριστιανικής εξομολόγησης. Πλάι σε τούτο τον διαχωρισμό υπάρχει μια συνέχεια της σχέσης ιατρικής-ασθενούς που γεννάει με και μέσα στην οικογένεια μια πρόοδο της σεξουαλικής ιατρικής, ένα είδος ιατροποίησης της σεξουαλικότητας, η οποία γίνεται όλο και πιο επίμονη και η οποία θα εισαγάγει ιατρικές τεχνικές και μορφές παρέμβασης μέσα στον οικογενειακό χώρο. Εν συντομία, προκύπτει μια ανταλλαγή κατά την οποία από την μία η ιατρική λειτουργεί ως ένα μέσο ηθικού φυσικού και σεξουαλικού ελέγχου της οικογενειακής ηθικής, κι από την άλλη επικεντρώνοντας στο σώμα του παιδιού κάνει τα εσωτερικά προβλήματα της οικογένειας να εμφανίζονται ως ιατρικές ανάγκες. Οι αμαρτίες των παιδιών και η ενοχή των γονιών εγκαλούν την ιατρική να ιατροποιήσει το πρόβλημα του αυνανισμού, το πρόβλημα της σεξουαλικότητας, και το σώμα του παιδιού γενικότερα. Ένα ιατρο-οικογενειακό σύμπλεγμα οργάνωνει ένα πεδίο τόσο ηθικό όσο και παθολογικό στο οποίο η σεξουαλική πράξη καθίσταται αντικείμενο ελέγχου, πίεσης, εξέτασης, κρίσης και παρέμβασης. Εν συντομία, η ιατροποιημένη οικογένεια λειτουργεί ως πηγή κανονικοποίησης. Κάθε άμεση εξουσία πάνω στο σώμα του παιδιού, δίχως κανέναν μεσολαβητή, εγκαταλείπεται σε αυτή την ιατροποιημένη οικογένεια η οποία ωστόσο ελέγχεται εξωτερικά από την ιατρική γνώση και τις τεχνικές της. Είναι τούτη η οικογένεια που αποκαλύπτει, που από τις πρώτες δεκαετίες του 19ου αιώνα μπορεί να αποκαλύψει, το κανονικό και το ανώμαλο μέσα το πεδίο του σεξουαλικού. Η οικογένεια καθίσταται όχι απλά η βάση του καθορισμού και της διάκρισης της σε-

ξουαλικότητας, μα η βάση της διόρθωσης, του σωφρονισμού της ανωμαλίας.

Εδώ ένα ερώτημα απαιτεί απάντηση: από πού προέρχεται αυτή η εκστρατεία, και τι σημαίνει; Τι έκανε τον αυνανισμό να αναδυθεί κατ' αυτόν τον τρόπο ως το κεντρικό ή έστω ως ένα από τα κεντρικά προβλήματα στη σχέση γονιών και παιδιών; Η εκστρατεία πρέπει νομίζω να τοποθετηθεί μέσα στην γενικότερη διαδικασία θέσμισης της πυρηνικής οικογένειας στην οποία αναφέρθηκε και η οποία προεκτείνει την εξουσία πάνω στα άτομα, τα σώματα και τις χειρονομίες παίρνοντας την μορφή του ιατρικού ελέγχου. Ουσιαστικά, στα τέλη του 18ου αιώνα η πυρηνική οικογένεια κλήθηκε να λάβει την ευθύνη του σώματος του παιδιού το οποίο άρχισε να είναι σημαντικό για δυο λόγους. Πρώτον, η πυρηνική οικογένεια καλούταν να φροντίσει το σώμα του παιδιού ώστε να ζήσει κι όχι να πεθάνει. Ένας από τους λόγους που ήταν θεμιτή η αντικατάσταση της χαλαρής, πολυμορφικής και πολύπλοκης σχεσιακής οικογένειας με τον περιορισμένο εντατικό και συνεχή μηχανισμό της γονεακής επιτήρησης των παιδιών ήταν η ανακάλυψη του οικονομικού και πολιτικού συμφέροντος της επιβίωσης των παιδιών. Οι γονείς πρέπει να ασχολούνται με τα παιδιά - πρέπει να τα φροντίζουν με κάθε έννοια της λέξης: πρέπει να τα αποτρέπουν απ' το να πεθάνουν, να τα επιτηρούν, και να τα εκπαιδεύουν. Οι μελλοντικές ζωές των παιδιών βρίσκονται στα χέρια των γονιών τους. Το Κράτος απαιτεί από τους γονείς, κι οι νέες μορφές οι σχέσεις παραγωγής προϋποθέτουν από αυτούς, το κόστος της ύπαρξης της οικογένειας να μην χαλαρίζεται με τον πρόημο θάνατο των παιδιών. Έτσι, η οικογένεια πρέπει να αναλάβει την ευθύνη του σώματος και της ζωής του παιδιού κι αυτός είναι σίγουρα ένας από τους λόγους που οι γονείς καλούνται να επικεντρώσουν την διαρκή κι εντατική τους προσοχή στα σώματα των παιδιών.

Αυτό νομίζω είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να δούμε την εκστρατεία ενάντια στον αυνανισμό. Αποτελεί στην πραγματικότητα παρά ένα τμήμα μιας πολύ ευρύτερης και γνωστής εκστρατείας για την φυσική παιδεία των παιδιών. Μα τι ακριβώς είναι αυτή η ιδέα της φυσικής παιδείας που αναπτύσσεται κατά το δεύτερο μισό του 18ου αιώνα; Πρόκειται για μια παιδεία ή οποία πρώτα και κύρια αποτελεί αντικείμενο μέριμνας των γονιών ως φυσικών εκπαιδευτών των παιδιών τους. Όλοι οι άλλοι, υπηρέτες, δάσκαλοι, γκουβερνάντες κοκ δεν αποτελούν παρά ένα στήριγμα αυτής της φυσικής σχέσης μεταξύ γονιών και παιδιών. Ιδανικά, ωστόσο, όλοι αυτοί οι μεσάζοντες θα έπρεπε να εξαφανιστούν κι οι γονείς να έχουν μόνοι τους την άμεση ευθύνη και έλεγχο των παιδιών τους. Η φυσική παιδεία συνεπάγεται μιας εκπαίδευσης συνεπούς με ένα λογικό σχήμα, με μια σειρά κανόνων για την εξασφάλιση της επιβίωσης των παιδιών από την μία, και την κανονικοποιημένη ανάπτυξη από την άλλη. Τούτοι οι κανόνες κι η λογική τους, όπως η παιδαγωγική και η ιατρική γνώση, ανήκουν σε αυθεντίες όπως οι καθηγητές κι οι γιατροί. Εν συντομία, μια σειρά τεχνικών αυθεντιών επιτηρούν και κυριαρχούν την ίδια την οικογένεια. Η προτροπή προς μια φυσική εκπαίδευση στα τέλη του 18ου αιώνα αποτελεί μια προτροπή για την αδιαμεσολάβητη επαφή γονιών και παιδιών, για την μορφοποίηση της μικρής οικογένειας γύρω από το σώμα του παιδιού, και ταυτόχρονα, για τον εξορθολογισμό των σχέσεων γονιών-παιδιών, και το άνοιγμά τους στην παιδαγωγική και ιατρική λογική και πειθάρχηση. Αυτός ο περιορισμός της οικογένειας, και η συμπαγής της μορφοποίηση, την εκθέτει ουσιαστικά σε πολιτικά κι ηθικά κριτήρια, την εκθέτει σε ένα τύπο εξουσίας και σε μια τεχνολογία εξουσίας στηριζόμενης στην ιατρική.

Τώρα - και στο σημείο αυτό εμφανίζεται η σεξουαλικότητα για

πρώτη φορά - τι συμβαίνει τουλάχιστον στο επίπεδο της αριστοκρατίας και της μπουρζουαζίας, όταν οι γονείς ενθαρρύνονται να πάρουν σοβαρά κι άμεσα την ευθύνη της φυσικής ύπαρξης των παιδιών τους, των σωμάτων τους, δηλαδή των ζωών τους, της επιβίωσής τους, και της πιθανής τους εκπαίδευσης; Οι γονείς δεν καλούνται μονάχα να εκπαιδεύσουν τα παιδιά τους, ώστε να είναι χρήσιμα για το Κράτος, μα ταυτόχρονα καλούνται να παραδώσουν τα παιδιά τους στο Κράτος και να εμπιστευτούν, αν όχι τη βασική τους παιδεία, τότε τουλάχιστον την τεχνική τους εκπαίδευση σε μια παιδεία η οποία ελέγχεται άμεσα ή έμμεσα από το Κράτος. Η ευρεία απαίτηση για Κρατική παιδεία, για μια παιδεία ελεγχόμενη από το Κράτος, ξεκινάει με τις απαρχές της εκστρατείας ενάντια στον αυνανισμό τόσο στη γαλλία όσο και στη γερμανία, δηλαδή γύρω στα 1760-1780. Ο La Chalotais στο Δοκίμιο περί της Εθνικής Παιδείας, ανέπτυξε τη θεματική σχετικά με το ότι το Κράτος πρέπει να εγγυάται την παιδεία. Την ίδια περίοδο, ο Basedow στο Philanthropium του προωθεί την ιδέα πως η παιδεία για τις πιο προνομιούχες τάξεις στην κοινωνία πρέπει να πάρουν θέση μέσα στον ελεγχόμενο από το Κράτος χώρο των εξειδικευμένων ιδρυμάτων και σχολείων, κι όχι στον αμφίβολο χώρο της οικογένειας. Πέρα από αυτά τα μοντέλα, υπάρχει μια περίοδος ανάπτυξης των μεγάλων εκπαιδευτικών θεσμών και σχολών κατά μήκος της ευρώπης: λένε, χρειαζόμαστε τα παιδιά σας - δώστε τα μας. Εμείς, όπως κι εσείς έχουμε ανάγκη να διαμορφωθούν φυσιολογικά - κανονικά. Γι' αυτό λοιπόν εμπιστευτείτε τα σε εμάς, ώστε να τα διαμορφώσουμε βάσει ορισμένων κανονικοτήτων. Ως αποτέλεσμα, ακριβώς τη στιγμή που οι οικογένειες καλούνται να πάρουν την ευθύνη των σωμάτων των παιδιών τους και να εξασφαλίσουν τις ζωές και την επιβίωσή τους, καλούνται επίσης να παραδώσουν αυτά τα παιδιά, να εγκαταλείψουν ένα

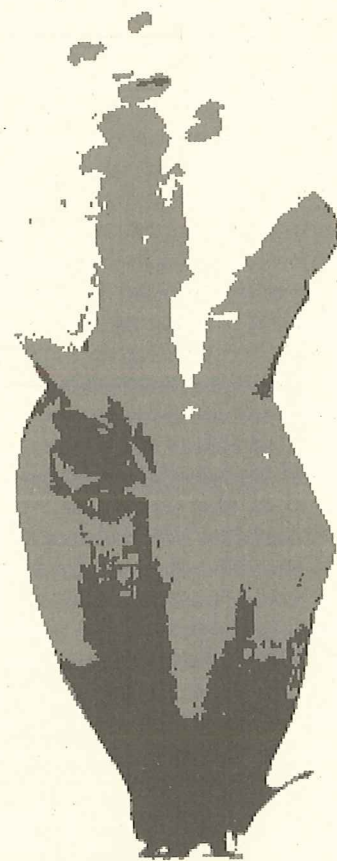
μέρος της εξουσίας τους πάνω τους. Φυσικά, η ηλικία των παιδιών κατά την οποία οι γονείς καλούνται να επικεντρωθούν σε αυτά δεν είναι η ίδια με την ηλικία κατά την οποία καλούνται να τα παραδώσουν. Ωστόσο, εδώ υπάρχει μια διαδικασία συναλλαγής: φροντίστε σωστά τις ζωές των παιδιών σας και την υγεία τους για εμάς, φροντίστε το φυσικό τους σφρίγος, την υπακοή τους, την ικανότητα τους, έτσι ώστε να μπορέσουμε να τα τοποθετήσουμε μέσα στο σύστημα της Κρατικής παιδείας, καθοδήγησης κι εκπαίδευσης πάνω στο οποίο δεν έχετε τον παραμικρό έλεγχο. Νομίζω πως κατά την διπλή αυτή απαίτηση - "ασχοληθείτε με τα παιδιά σας" και "παραδώστε τα παιδιά σας αργότερα" - το σεξουαλικό σώμα των παιδιών εξυπηρετεί ως μια μονάδα, ας πούμε, συναλλαγής. Λέγεται στους γονείς: υπάρχει κάτι στο σώμα του παιδιού σας που ανήκει αποκλειστικά σε εσάς και το οποίο δεν θα χρειαστεί ποτέ να παραδώσετε διότι δεν θα σας εγκαταλείψει ποτέ, τη σεξουαλικότητά του. Το σεξουαλικό σώμα του παιδιού ανήκει και θα ανήκει για πάντα στον χώρο της οικογένειας, και κανένας δεν θα έχει ποτέ την εξουσία να το διαφεντέψει ή να το διεκδικήσει. Ωστόσο, όταν δημιουργούμε για εσάς τούτο το πεδίο εξουσίας, το τόσο πλήρες κι ολικό, σας ζητάμε να μας δώσετε σε αντάλλαγμα τα σώματα των παιδιών σας, ή αν προτιμάτε, τις ικανότητές τους. Σας ζητάμε να μας δώσετε αυτά τα παιδιά ώστε να τα μετατρέψουμε σε κάτι που πραγματικά χρειαζόμαστε. Μπορούμε να δούμε με ευκολία το δόλωμα σε αυτή τη συναλλαγή, αφού οι γονείς δίνονται την ευθύνη να πάρουν στην κατοχή τους τα σώματα των παιδιών τους, να τα καλύψουν να τα παρακολουθήσουν τόσο εξαντλητικά ώστε να μην μπορούν ποτέ να αυνανιστούν. Ωστόσο, όχι μονάχα οι γονείς δεν υπήρξαν ποτέ τους ικανοί να αποτρέψουν τα παιδιά τους απ' το να αυνανίζονται, μα οι γιατροί της εποχής το αποδέχονται εντελώς

απλά και κυνικά: όλα τα παιδιά αυνανίζονται. Στο τέλος, οι γονείς είναι δεμένοι με ένα ατελέσφορο έργο κατοχής και ελέγχου μιας παιδικής σεξουαλικότητας η οποία πάντοτε θα τους διαφεύγει. Χάρη στην κατοχή του σεξουαλικού σώματος, όμως, πρέπει να παραδώσουν το άλλο σώμα των παιδιών τους: το σώμα της επιτέλεσης ή το σώμα της ικανότητας.

Η σεξουαλικότητα του παιδιού είναι ένα κόλπο με το οποίο θεσπίστηκε η συμπαγής παθηματική πυρηνική οικογένεια, από της οποίας την προστασία εξαιρέθηκε το παιδί. Η παιδική σεξουαλικότητα ήταν η παγίδα στην οποία έπεσαν οι γονείς. Μια προφανής παγίδα. Μια αληθινή παγίδα με στόχο τους γονείς. Αποτέλεσε μια συνιστώσα της θέσμησης της πυρηνικής οικογένειας. Αποτέλεσε ένα εργαλείο συναλλαγής που μετέφερε το παιδί απ' το οικογενειακό πεδίο στο θεσμοποιημένο και κανονικοποιημένο χώρο της παιδείας. Αυτό το άχρηστο ισοδύναμο, το άχρηστο χρήμα έμεινε στα χέρια των γονιών - άχρηστο συνάλλαγμα στο οποίο, όπως γνωρίζετε, οι γονείς είναι εξαιρετικά προσκολλημένοι, μιας κι ακόμα και στα 1974 όταν προκύπτει το ζήτημα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στα σχολεία, οι ιστορικά συνειδητοποιημένοι γονείς θα μπορούσαν να πουν: Μας ξεγελάσατε επί δυο αιώνες! Για δυο αιώνες μας λέτε, δώστε μας τα παιδιά σας, μας εγγυούμαστε πως η σεξουαλικότητά τους θα αναπτυχθεί μέσα στον οικογενειακό χώρο που ελέγχετε εσείς οι ίδιοι. Δώστε μας τα παιδιά σας κι η εξουσία σας πάνω στο σεξουαλικό τους σώμα, στο σώμα της ηδονής θα διατηρηθεί. Και τώρα οι ψυχχαναλυτές λένε: είναι δικό μας, το σώμα της ηδονής είναι δικό μας! Και το Κράτος, οι ψυχολόγοι, οι ψυχοπαθολόγοι κι άλλοι ακόμα λένε: Είναι δικιά μας, η παιδεία μας ανήκει: τούτη είναι η μεγάλη απάτη μέσα στην οποία έχει εγκλωβιστεί η οικογενειακή εξουσία. Μέσα σε μια υποτιθέμενη εξουσία της οποίας η φανταστική οργάνω-

ση επέτρεψε την πραγματική θέσμιση αυτού του χώρου στον οποίο εγκλείεται για όλους τους παραπάνω λόγους, τη θέσμιση αυτού του χώρου γύρω από τον οποίο η εκτεταμένη σχεσιακή οικογένεια έχει συρρικνωθεί και περιοριστεί, και μέσα στον οποίο η ζωή του παιδιού, το σώμα του, επιτηρείται κι αναπτύσσεται κι αντιμετωπίζεται ως ιερό. Κατά τη γνώμη μου, η παιδική σεξουαλικότητα αφορά τους γονείς περισσότερο από τα ίδια τα παιδιά. Σε κάθε περίπτωση, είναι γύρω από το ύποπτο αυτό κρεβάτι που γεννιέται η σεξουαλικά φορτισμένη και κορεσμένη και ιατρικά αγχωμένη σύγχρονη οικογένεια.

Στα μέσα του 19ου αιώνα αυτή η πολιορκημένη σεξουαλικότητα η οποία εδραιώνεται μέσα στην οικογένεια θα γίνει και πάλι αντικείμενο επεξεργασίας από τους γιατρούς - οι οποίοι ήδη την ελέγχουν από τα τέλη του 18ου αιώνα - και σε συνδυασμό με τον λόγο περί ενστίκτου θα θεσπίσουν το ευρύ πεδίο των ανωμαλιών. ☹

Το περιοδικό Flesh Machine εκδίδεται 3 φορές τον χρόνο για τους εκκονούς
του κοινωνικού ανταγωνισμού και της ενιδυμντικής ενανάστασης.

Για ενκοινωνία: fleshmachine@hotmail.co.uk

Για το τεύχος αυτό ενεργάστηκαν οι:

Suckerpunch

Χρήστος Λυντέρης

Geoffrey Firmin on leave

W. Leeva

εελιδονοίση: Λεωνίδας Μαρειανός

Εικονογράφηση: στο Soledad brother, από την εφ. Black Panther 1970-72,
φωτογραφία εξωφύλλου και εελίδων 11-12: J.-P. Witkin. Κεντρικού
εελονιού: κρατούμενες σε φυλακές της Ρωσίας, δεκαετία '90.

Κείμενο Φουκίυ: Eikoh Hosoe

soledad brother Το πάθος για ανδρικήν εάρκα:
καταδίκη, αντι-νάρκισος, ερμαφροδιτισμός
αναδάσκει, κανονικοποιεί και εξημέρει
καταδίωξη του ανανιερού μέρους

